

Poštšina plačana pri pošti 2205 Starše

GLASILO OBČINE STARŠE

marec - sušec 2023 št. 86

Ustvarjalen pomladni pozdrav!

Foto: D. Jakol

Zima, ki letos na Dravskem polju sploh ni bila prava zima s snegom, je mimo, in pričinja se koledarska pomlad. To je čas, ko se narava prebudi in se življenjski cikel, kot že leta poprej, prične znova. Zametke novega smo opazili že pred dobrim mesecem, saj so določene rastline začele brsteti. Jim bo letos podarjena rast brez neurij s točo? Pa kako bo z zmrzaljo, bomo šele videli, saj je pred nami nekaj dni marca in seveda cel april, ki nam je v preteklih letih kar zapovrstjo postregel s to nezaželeno nadlogo. Če pa bomo imeli srečo, kot lani, se bo na jesen bohotilo vsega. Upajmo! Poplačan bo naš trud, saj vemo, da na deželi že okoli hiše, da ne govorim o vrtovih in poljih, pustimo kar nekaj delovnih ur.

Redna pomladna opravila nam seveda niso odveč, saj nas mati narava, ko se ob tem najbolj iskreno povežemo z njo, napolni z energijo. Priznajte, da smo po opravljenih na zemlji telesno malce utrujeni, a notranje energijsko bogatejši. Občutimo zadovoljstvo in srečo, um se nam zbistri, tudi pljuča na prostem z dihanjem lahko razširimo do maksimuma ... Tudi vse drugo gre lažje.

Zadovoljstvo vpliva na odnose med nami, ki se okrepijo in v največji meri uredijo, če so med zimo imeli kakršne koli primanjkljaje. To dokazuje, kako zelo smo odvisni od narave. Sonce s svojo toploto in svetlobo nam ni le v užitek, ampak tudi v pomoč – kot rastlinam in živalim. Vse to nam pove, da smo s slednjimi celota, saj črpamo energijo iz istega vira, zato se moramo tudi primerno vesti do vsega in vseh okoli nas. Pa si reči: Tako se bom vedel, kot želim, da se drugi vedejo do mene! Prizadejal ne bom tudi z besedami – te včasih bolijo bolj, kot kar koli drugega, ne bom se postavljaj na »pedestal«, češ, sem vreden več kot drugi (Presneti »Egoti«!), bom pa raje vsem, tudi živalim in okolju, pomagal po svojih najboljših močeh.

Mama narava bo zaznala naša dobra dela in z dobrim začela vračati. Tisti, ki smo nabrali kakšno leto več kot drugi, resnično vemo, da ta zakon deluje. Vse se namreč povrne, dobro in slabo. Tako pa učijo tudi vse visoke knjige po svetu; potem bo že nekaj na tem. Pust je za nami, kurenti so dobro priklicali pomlad. Pa saj ni čudno, da jim je letos tako uspelo, saj imajo v KUD Polanec zelo velik podmladek. Članstvo zajema kar nekaj generacij – od resnično najmlajših do starejših. Čestitke za dobro opravljene kurentove obrede po vsej občini!

Naše glasilo je tokrat malo bolj kulturno obarvano, saj sta med drugim zajeta dogodka, ki sta potekala v času kulturnega praznika. V Prepoljah se je odvilo zanimivo omizje, ki nam da misliti, v Trničah se je zgodila bogata prireditev sosednjih kulturnih društev, v goste pa so povabili še pevke iz tretjega. Kako se da, če se hoče!

Naša življenja pa so bila v zadnjih enajstih tednih obogatena z ogledi domače nadaljevanke, kjer smo se starejši spomnili časov iz svoje mladosti oz. pripovedovanj babic in dedkov, mlajši pa se ob njej veliko naučili. Priznajmo, da nam bo nadalje ob nedeljah zvečer kar nekaj manjkalo! Da pa nam ne bo preveč dolgčas, bomo v glasilu prebrali, kako je nadaljevanke nastajala, spoznali življenje »očeta Gustla« in še utrinke življenj drugih naših občanov, ki so zaslužni za različna dobra dela. Našli se boste tudi na različnih fotografijah. Tudi zaradi vsega omenjenega dogodki ne bodo šli v pozabo.

V naslednjih dneh se bomo začeli pripravljati na veliko noč, zato vam želim le še vesele velikonočne praznike! Obenem vas vabim, da do **28. maja 2023** pošljete prispevke za novo GLASILO – na naslov: glasilo@starse.si.

Vse dobro vsemu in vsem!

Daša JAKOL, vaša urednica

Foto: D. Jakol

IZ VSEBINE

• Naslovnica: Pomladni utrineki; foto: Jani Sušnik	1
• Pozdrav urednice, Županov uvodnik	2 - 3
• Gasilski dom Prepolje, KS Marjeta - Trniče	4 - 5
• Subvencije ...	6 - 7
• Uspešno leto drsališča v Staršah, V spomin	8
• Kulturno dogajanje v Trničah, Omizje v Prepoljah	9 - 16
• Jože Ekart ..., Intervju Branko Lešnik, Spomnimo	17 - 23
• Pust v DU Starše, Aktivnosti vinske kraljice	23 - 24
• GZ Starše, Gostovanje, Vabilo DU Marjeta, Lovci	25 - 26
• Izlet v Koper in Ljubljano	27
• Spominska slovesnost na Osankarici	28
• Vokalna skupina PGD Zlatoličje, Pust v Staršah	29 - 32
• ... v Rošnji, Srečanje ob dnevu žena, Letak, Rez trte	33 - 34
• Intervju Maja Ekart	35 - 36
• Simon Jurmič in David Mlakar rešila življenje	37 - 38
• Projekt ŠOA ..., Komunikacija in nenasilje	39 - 41
• Pustovanje v POŠ Marjeta, Kaj takega	42 - 43
• Zvedavčki, Od hiše do hiše	44
• Učenci so ustvarili	45
• Prešernov dan, Vesela maskara, Vpis v vrtec	46 - 47
• Samopodoba mladih ..., Mnenje za vsako ceno	48 - 50
• Manj zavržene hrane, Ponovna uporaba	51
• Kam po možganski poškodbi, CKZ ZD Maribor	52 - 53
• Odpadki, Tote babe, Vabilo Hospickafe	54 - 55
• Zavedno v pomlad, Bolezni ustne votline pri živalih	56 - 58
• Brez krompirja ni pravega kosila	59 - 60
• Velikonočne dobrote	61
• Obvestilo iz uredništva, Kolofon	62
• Naša križanka, Pust, pust, krivih ust ...	63, 64

Država občinam nalaga vedno več obveznosti ...

Foto: T. Mohorko

Spoštovane občanke in občani!

Pred nami je pomlad. Obdobje, ko se vse okoli nas prebuja in se oblikuje v čudovito naravo, ki nas obdaja. Glasilo izhaja vsake tri mesece. Za delovanje občine je to zelo kratek čas, zato je uvodnik vedno težje sestaviti. Ne bi se namreč rad ponavljal. Kljub temu lahko povem, da zadeve, ki so v pristojnosti občine, zaenkrat potekajo nemoteno. Res pa je, da **država občinam nalaga vedno več obveznosti**, ki jih mora le-ta financirati iz svojega proračuna, zato bo v nadaljevanju naš razvojni program vedno težje izpolnjevati. Upam, da bo vlada ta problem začutila in bo občinam za namen plačila povečanih stroškov iz redne porabe namenila več sredstev. Poleg stroškov dela zaposlenih v vrtcu ter občinski upravi so zaradi povečanja cen vedno večji problem tudi materialni stroški dobav in storitev.

Kljub vsem tem problemom zaenkrat planirane investicije tečejo nemoteno. Do konca poletja bi morali pridobiti gradbeno dovoljenje za nov učni center oz. gasilski dom v Prepoljah, kakor tudi nov DCA v Loki. Tako je pričetek gradnje planiran za jesen. Tudi rekonstrukcija poslovnega objekta v Marjeti bi morala biti dokončana do konca aprila. V industrijski coni prvi kupec že gradi, upam, da bo v letošnjem letu kaj več znanega glede njene razširitve.

V tem mesecu imamo na DRSI sestanek zaradi rekonstrukcije ceste v Brunšviku. Upam, da bomo z našimi prizadevanji uspešni in bomo državo uspeli prepričati glede pomembnosti te investicije. Sprejemal se bo namreč rebalans državnega proračuna za leto 2023, ki v tem trenutku investicije ne predvideva. Pričetek je planiran za leto 2024. Srčno upam, da se je v trenutku, ko prebirate te vrstice, že pričela gradnja poslovno stanovanjskega objekta v Staršah. Žal se je v nasprotju s pričakovanji investitorja pridobitev gradbenega dovoljenja zavlekla, kupci pa že nestrpno čakajo na pričetek gradnje.

Tudi družabno življenje je bilo v preteklih mesecih zelo pestro. Imeli smo kar nekaj uspešno organiziranih kulturnih prireditev. Veseli me, da je bil obisk teh prireditev zelo dober. Prav tako je obisk drsališča v občinskem središču nesporno dokazal, da si naši občani tovrstne projekte želijo. Potrudili se bomo, da bo v naslednji zimi drsališče še bolj kvalitetno pripravljeno in bodo predvsem otroci lahko še bolj uživali v zimskih radostih. Želim si in upam, da se bo za namene upravljanja drsališča prijavilo še več naših društev. Prihodek iz tega naslova namreč za njihovo delovanje ni za-

nemarljiv, je pa precej lažje organizirati celotno zadevo za čas enega do dveh tednov kot pa za cel mesec.

Izzivov torej ne zmanjka. Še vedno pa je v občinski upravi prisotna volja in zagnanost. Zato sem prepričan, da bomo kljub velikim problemom, ki nas nesporno čakajo predvsem na področju financiranja investicij, načrtovane projekte, morda z zamikom, uspešno izvedli.

Želim vam vse dobro.

Stanislav GREIFONER,
župan

Tone Pavček
DROBTINICA

Na svetu si, da gledaš sonce.
Na svetu si, da greš za soncem.
Na svetu si, da sam si sonce
in da s sveta odganjaš sence.

Foto: D. Jakol

Prišla je pomlad ...

GASILSKI DOM PREPOLJE

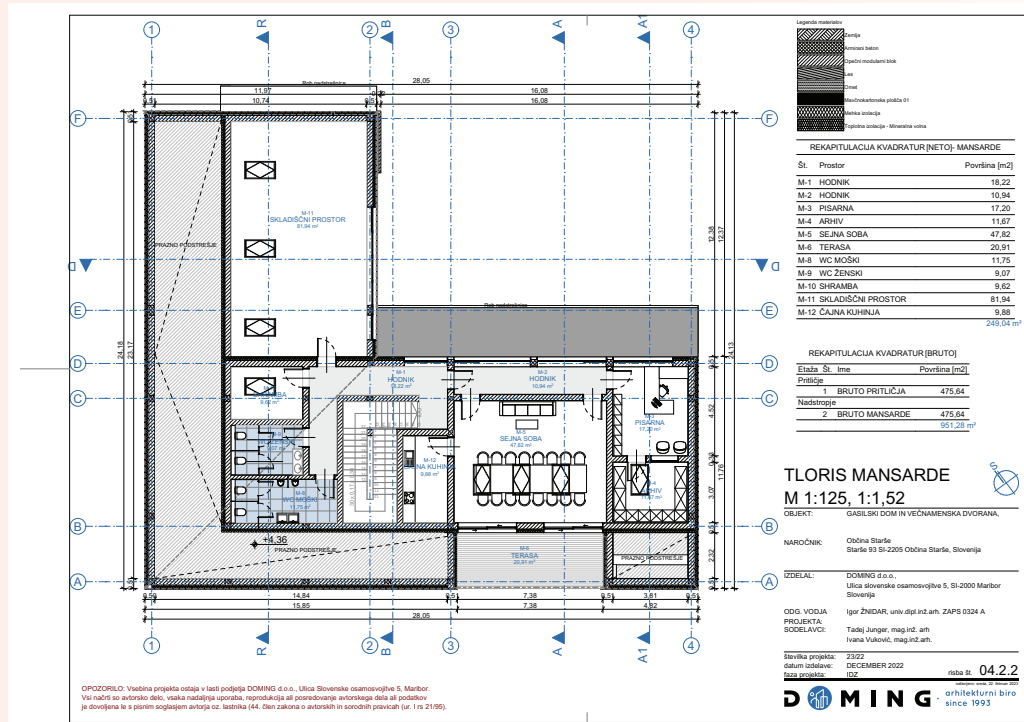
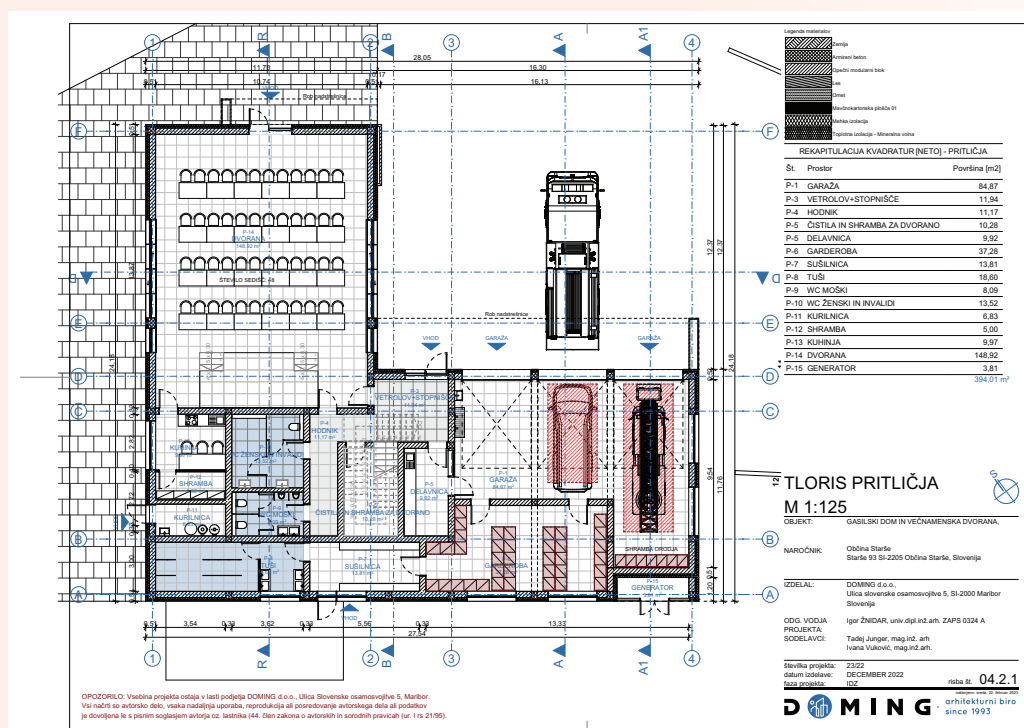
Občina Starše je že v letu 2022 pričela postopek priprave projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja za gradnjo Gasilskega doma v Prepoljah. Gasilski dom bo moderno zasnovan objekt s pritličjem in mansardo, tlorisnih dimenzij 28,05 x 24,18 m.

V pritličju objekta je predvidena garaža za gasilska vozila, garderobe ter tehnični prostori (delavnica, sušilnica, sanitarije, tuši ...). Prav tako je v pritličju predvidena dvorana.

V mansardi objekta je načrtovana sejna soba, pisarna ter manjši skladiščni prostor in sanitarije. Skupna bruto površina celotnega objekta je 951,28 m².

Po predvidenem terminskem planu bodo do konca meseca marca pridobljena vsa mnenja k projektni dokumentaciji in vložena zahteva za izdajo gradbenega dovoljenja na Upravno enoto Maribor.

Mojca KACJAN, dir. obč. uprave

Gasilski dom v prihodnosti (DOMING vizualizacija) ...

ENERGETSKA SANACIJA IN REKONSTRUKCIJA DOMA KS MARJETA TRNIČE

Občina Starše preureja obstoječ objekt Krajevne skupnosti Marjeta na Dravskem polju. Dela izvaja podjetje **MATA TiM d.o.o.** iz Hoč.

Na objektu bo izvedena rekonstrukcija (nadzidava), sprememba namembnosti in energetska sanacija objekta.

V okviru nove preureditve se v pritličje objekta umestijo prostori KS, prostori pošte in zavarovalnice.

V okviru nove preureditve se bo v mansardi izvedla

večnamenska dvorana, s pripadajočimi sanitarijami in garderobo.

V okviru energetske sanacije je predviden nov, toplotno izoliran ovoj stavbe - izvedena bo nova demit fasada, s toplotno izolacijo - kamena volna, debeline 20 cm - in akrilnim zaključnim slojem. Nova okna bodo PVC, vhodna vrata v objekt bodo PVC in ALU izvedbe.

Gradbena dela, katerih rok dokončanja je 30. 4. 2023, nadzira Ladislav Selinšek s.p.

Bogdan ROKAVEC

Delovno v Marjeti ...

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

EVROPSKA UNIJA
KOHEZIJSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Foto: B. Rokavec

SUBVENCIJE V GOSPODARSTVU IN KMETIJSTVU V LETU 2023

SUBVENCIJE V GOSPODARSTVU

V letošnjem letu smo na podlagi Pravilnika o dodeljevanju pomoči za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Starše (MUV, št. 8/2016) in Odloka o proračunu občine Starše za leto 2023 (MUV, ŠT. ŠT. 27 – 30. 12. 2022) 30. 1. 2023 objavili Javni razpis o dodeljevanju pomoči za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Starše za leto 2023. **Razpis je odprt do 31. 6. 2023 oz. do porabe sredstev.**

Finančna sredstva za pospeševanje razvoja malega gospodarstva, v višini 80.000,00 €, se namenijo kot nepovratna finančna pomoč »de minimis« v obliki dotacij, kot sofinanciranje izvajanja naslednjih ukrepov:

- Pomoč pri samozaposlovanju in odpiranju novih delovnih mest.
- Spodbujanje razvoja socialnega podjetništva.
- Spodbujanje materialnih in nematerialnih investicij.

Upravičenci do pomoči so tisti, ki ukrepe izvajajo v času od 1. 11. 2022 do 30. 6. 2023 oz. IZRECNO DO PORABE SREDSTEV, in v štirih letih, štetih od zadnje dodelitve sredstev, še niso prejeli skupno 4.000,00 EUR pomoči. Šteje se, da lahko lastnik pravnega subjekta kot upravičenec kandidira za sredstva samo z enim pravnim subjektom oz. kot ena fizična oseba.

Sredstva po tem razpisu lahko pridobijo pravne osebe in samostojni podjetniki (v nadaljevanju: podjetja), ki:

- imajo sedež podjetja na območju občine Starše,
- izvajajo investicijo na območju občine Starše,
- so investicijo izvedli v času od 1. 11. 2022 do 30. 6. 2023,
- vlagatelj s stalnim bivališčem v občini Starše.

Vloga je objavljena na spletni strani Občine Starše, dvignete jo lahko tudi v tajništvu Občine Starše, v času uradnih ur.

Izpolnjeni vlogi na prijavnem obrazcu je potrebno predložiti dokazila:

- Odločbo o izpolnjevanju pogojev za opravljanje gospodarske dejavnosti.
- Potrdilo o plačanih davkih iz Finančne uprave Republike Slovenije.
- Izjavo vlagatelja – izpolnjeno in podpisano (na vlogi).
- Fotokopijo M1 obrazca ali Pogodbe o zaposlitvi (velja za zaposlitev in samozaposlitev).
- Poslovni načrt.
- Račun in dokazilo o plačilu računa (bančni izpis, položnica), katerega **znesek ne sme biti nižji od 850,00 €**.
- Fotografije (objekti, delovna sredstva itd.).
- Izpolnjeno menično izjavo in menico.

Morebitne ostale priloge k vlogi, ki so obvezne kot dokazila k posameznim ukrepom.

SUBVENCIJE V KMETIJSTVU

Na podlagi Pravilnika o dodeljevanju državnih pomoči, pomoči *de minimis* in izvajanju drugih ukrepov za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Starše za programsko obdobje 2015-2023 (MUV št.: 8/2016, 10/2016 in 12/16) (v nadaljevanju: Pravilnik) in Odloka o proračunu občine Starše za leto 2023 (MUV, ŠT. ŠT. 27 – 30. 12. 2022) je Občina Starše, dne 30. 1. 2023, objavila JAVNI RAZPIS o dodeljevanju državnih pomoči, pomoči *de minimis* in izvajanju drugih ukrepov za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Starše za programsko obdobje 2015-2023.

Razpisana sredstva v višini 40.000,00 € so namenjena za:

UKREP 1: državne pomoči po skupinskih izjemah v kmetijstvu - na podlagi Uredbe Komisije

UKREP 2: pomoči *de minimis*

UKREP 3: ostali ukrepi občine

Podrobna obrazložitev ukrepov je v razpisu, ki je objavljen na spletni strani Občine Starše, pod rubriko javni razpisi in naročila.

Foto: D. Jakol

Zemlja je pripravljena ...

Upravičenci do pomoči so tisti, ki ukrepe izvajajo v času od 1. 11. 2022 do 30. 6. 2023 oz. do porabe sredstev, in v štirih letih, štetih od zadnje dodelitve sredstev, še niso prejeli skupno 4.000,00 € pomoči. Šteje se, da lahko lastnik pravnega subjekta kot upravičenec kandidira za sredstva samo z enim pravnim subjektom oz. kot ena fizična oseba.

Izpolnjeni vlogi na prijavnem obrazcu je potrebno predložiti dokazila:

1. Odločbo o izpolnjevanju pogojev za opravljanje kmetijske dejavnosti (odločbo o statusu kmeta).
2. Potrdilo o plačanih davkih iz Finančne uprave Republike Slovenije.
3. Fotokopijo odločbe (potrdila) o načinu obdavčitve kmetije iz Finančne uprave Republike Slovenije.
4. Izjavo vlagatelja – izpolnjena in podpisana (na vlogi).
5. Poslovni načrt.

6. Račun in dokazilo o plačilu računa.
7. Fotografije (objekti, delovna sredstva, itd.)
8. Izpolnjeno menično izjavo in menico.
9. Morebitne ostale priloge k vlogi, ki so obvezne kot dokazila k posameznim ukrepom.

Oba razpisa sta odprta od 30. 1. 2022 do 30. 6. 2023 oziroma do porabe sredstev. Vlogo z zahtevanimi dokazili je potrebno oddati najkasneje do vključno 30. 6. 2023 oz. do obvestila o porabi sredstev v zaprti kuverti s pripisom PRIJAVA NA JAVNI RAZPIS (GOSPODARSTVO ALI KMETIJSTVO) – NE ODPIRAJ. Na zadnji strani kuverte morajo biti podatki vlagatelja.

Več informacij o razpisu lahko dobite pri Tereziji Mohorko, osebno na sedežu občine v času uradnih ur, na telefonski številki 02 686 48 00 ali preko elektronske pošte obcina@starse.si.

Za objavo pripravila Terezija MOHORKO

SUBVENCIONIRANJE STERILIZACIJE MAČK IN KASTRACIJE MAČKOV V LETU 2023

Na podlagi Odloka o Proračunu Občine Starše za leto 2023 (MUV, št. ŠT. 27 – 30. 12. 2022) je župan Občine Starše tudi letos objavil JAVNI POZIV za financiranje sterilizacije mačk in kastracijo mačkov, ki sta bistvenega pomena za omejevanje nenadzorovanega razmnoževanja in kotenja novih mladičev. Tako se preprečujejo izbruhi različnih bolezni, ki so lahko škodljive tako živalim kot tudi človeku. Sterilizacija in kastracija dolgoročno izboljšata zdravje in kakovost življenja živali.

Preprečevanje rojstev neželenih živali je za lastnike obveza, ki izhaja iz določb 11. člena Zakona za zaščito živali, usmrtilcev ali namerna zapustitev živali pa je kazniva.

Sredstva so zagotovljena v proračunu za leto 2023. Višina sredstev je določena s pogodbo.

- Na javni poziv se lahko prijavijo lastniki mačk, ki imajo stalno bivališče in tudi dejansko živijo v občini Starše.
- Posameznemu gospodinjstvu (lastniku) se sofinancira storitev za dve živali.
- Izbrani izvajalec veterinarskih storitev, ki so predmet razpisa, je Ambulanta za male živali Slovenja vas, Damijan Peklar s.p., Slovenja vas 2 b, 2288 Hajdina.

Lastnik živali, ki izpolnjuje pogoje za sodelovanje na javnem pozivu, izpolni prijavi obrazec, ki ga potrdi Občina Starše, in ga preda izbranemu izvajalcu veterinarskih storitev – Veterinarstvo Peklar, Ambulanta za male živali Damijan Peklar s.p., Slovenja vas 2 b, 2288 Hajdina.

Na podlagi izpolnjenega prijavnega obrazca se poseg sterilizacije ali kastracije mačk ali mačkov po tem pozivu financirana v višini 100 % za žival.

Lastniki živali lahko izkoristijo financiranje posegov, ki sta predmet tega poziva, do konca meseca novembra 2023 oziroma do porabe sredstev.

Ob obisku veterinarja imejte s seboj veljaven osebni dokument.

Za dodatne informacije se lahko obrnete na Terezijo Mohorko ali Suzano Hvalec, telefonska številka 02/686 48 00, v času uradnih ur občinske uprave.

Za objavo pripravila Terezija MOHORKO

Pes in mačka - dobra prijatelja ...

<https://www.radio-odeon.com/nasveti/>

Uspešno prvo leto drsališča v Staršah

S pustnim karnevalom se je zaprlo drsališče v Staršah, ki je od začetka decembra pa do sredine februarja skrbelo za zimski utrip v naši občini. Drsališče so v dopoldanskih urah z veseljem uporabljali otroci iz vrtcev Najdihojca in Pikapolonica ter učenci OŠ Starše in POŠ Marjeta. Vabilu k obisku drsališča so se odzvali tudi okoliški vrtci in šole. V 72 dneh obratovanja se je zraven brezplačnega drsanja v vaškem središču v Staršah zvrstilo več kot 30 dogodkov, namenjenih občanom in obiskovalcem občine Starše vseh starosti. Nastopili so tako uveljavljene skupine in posamezniki kot tudi mladi in nadobudni glasbeniki od blizu in daleč. Slišali smo vse zvrsti glasbe, od ubranega zborovskega petja preko veselih domačih viž do koncertov pravih rokerjev. Videli smo predstave otrok in uveljavljenih zabavljacev. Doživeli smo pristno božično vzdušje, najbolj pridni so srečali celo Božička.

Za izvedbo in okrasitev drsališča s prireditvenim prostorom ter večinoma nemoteno delovanje drsališča v zahtevnih vremenskih razmerah so poskrbeli zaposleni v občinskem režijskem obratu. Za ozvočenje in osvetlitev je skrbel Marijan Herceg. Spremljevalni program s pijačo in jedajo so organizirali Športno društvo Starše, Kulturno umetniško društvo Polanec, Turistično društvo Starše in

Uspešno prvo leto delovanja ...

Foto: Anja Lukan

Prostovoljno gasilsko društvo Starše. Vsem, ki so pripomogli k organizaciji, se lepo zahvaljujemo.

Letošnja izkušnja je pokazala, da ste občani in obiskovalci z veseljem prihajali na drsališče, zato je Občina Starše že predvidela postavitev drsališča tudi ob koncu letošnjega leta. Pomanjkljivosti, ki so se pokazale v času obratovanja, že rešujemo, tako da bo v prihodnji sezoni drsališče še boljše, šotor še večji, dogodki pa še odmevnejši.

Hvala za obisk in se vidimo v prihodnji sezoni!

Anej LUKAN, podžupan

V SPOMIN ...

V OBČINI STARŠE SO SE V OBDOBJU OD 15. 11. 2022 DO 12. 3. 2023 POSLOVILI NASLEDNJI OBČANI:

IME IN PRIIMEK	NASLOV	ROJEN/A	UMRL/A
ANA HALABAREC	MAJCIGERJEVA UL. 7, MARIBOR	13. 3. 1947	22.12.2022
MARIJA TIVADAR	STARŠE 3	22. 11. 1931	27.12.2022
MARIJA GOJČIČ	MARJETA NA DR. POLJU 80/F	14. 12. 1940	2. 1. 2023
ANA LEBEN	ROŠNJA 13/A	15. 6. 1941	12. 1. 2023
JAKOB HORVAT	ROŠNJA 41	14. 7. 1937	23. 1. 2023
IVANA KAMENIK	VORANČEVA UL. 3, RADLJE OB DRAVI	30. 12. 1940	1. 2. 2023
IVANA ŠTUMBERGER	PREPOLJE 47	21. 8. 1928	2. 2. 2023
JOŽICA ŠMIGOC	BRUNŠVIK 87	22. 9. 1957	3. 2. 2023
IGOR EMERŠIČ	BRUNŠVIK 36	6. 10. 1968	14. 2. 2023
PAVEL KOCBEK	C. V DOBROVCE 9, MIKLAVŽ NA DR. POLJU	15. 8. 1942	18. 2. 2023
MIRAN GOJČIČ	ZLATOLIČJE 6/A	2. 8. 1960	19. 2. 2023
IGOR EMERŠIČ	BRUNŠVIK 36	6. 10. 1968	14. 2. 2023
DUŠAN DORIČ	OPEKARNIŠKA ULICA 1, RAČE	5. 12. 1968	6. 3. 2023
BRANKO SATLER	ROŠNJA 67	25. 1. 1953	12. 3. 2023

Pripravila Suzana HVALEC

Kulturni dogodek pred praznikom kulture

7. februarja smo člani KD Urška iz Prepolj v sodelovanju s člani KUD Ivana Lončariča iz Trniča pripravili kulturni program, ki je bil preplet preteklega s sedanjim, mladostnega optimizma z zrelim pogledom na dogajanje in čas, v katerem živimo. Prireditve smo posvetili tudi 100. obletnici rojstva Karla Destovnika Kajuha.

Člani KD Urška so predstavili Kajuhove manj znane pesmi, ki so bile pravo odkritje pesnikovega zrelega in kritičnega (tudi samokritičnega) pogleda na čas, v katerem je živel.

Bil je še zelo mlad (med 20. in 22. letom starosti je ustvaril največ), a je intuitivno, pa tudi iz poznavanja sveta in odnosov v njem, opozarjal na prihajajoči čas, ki pa ni napovedoval nič lepega, prijaznega in dobrega, ne za mlade, ne za starejše.

O vsem tem je mladi Kajuh pisal v svojih pesmih, čeprav se ga mnogi spomnijo le po tistih, ki jih je ustvaril med vojno.

Naš program smo popestrili tudi z aforizmi. Avtorji letih na probleme gledajo iskriivo, rahlo ironično, a nam z njimi nastavlajo ogledalo. Obiskovalci so jih še kako dobro razumeli, saj so jih nastopajoči izvrstno interpretirali.

Pevsko in glasbeno je bil večer obogaten s petjem Zale Ekart, ki je ob spremljavi očeta Andreja izvrstno zapeela sodobno verzijo pesmi VRBA in še dve drugi skladbi. S sodobnimi pesmimi, ki pa zaradi sporočila skrivajo v sebi globok pomen, so program vokalno obogatile Eva Kaube, Lara Kurbus in Alja Koletnik, ki so že na mnogih prireditvah pokazale svoje pevske sposobnosti.

Zelo globoko občuteno in s pravo mero temperamenta so Kajuhove pesmi recitirali: Kristjan Kurbus, Aleksandra Koletnik, Danica Maglica, Miran Brglez, Marija Požgan in seveda povezovalke programa Eva Kaube, Lara Kurbus ter Alja Koletnik.

V program so bili vključeni mladi in manj mladi člani KD URŠKA.

Zala Ekart ob spremljavi očeta Andreja ...

Tamburaši KUD Ivana Lončariča pa so, po rahlih začetnih težavah z inštrumenti, lepo zaokrožili in popestrili zaključni del programa. Da ne bi ostal večer preveč resnoben, kljub glasbi tamburašev in pevskim točkam, smo medse povabili ETNO ZALE, članice KUD dr. Pavla Turnerja iz Fram, ki so popestrile in razvedrile obiskovalce s svojimi veselimi ljudskimi in avtorskim skladbami. Obiskovalci so jih, tako kot ostale nastopajoče, nagradili s prisrčnim in bučnim aplavzom.

Obe kulturni društvi pa se nadejata nadaljnega dobrega sodelovanja pri takšnih kulturnih dogodkih.

Za Kulturno društvo Urška
Bernarda ŠIBILA

Recital članov KD Urška iz Prepolj ...

Nastop tamburašev KUD Ivan Lončarič iz Trniča ...

ETNO ZALE iz Fram na nastopu v Trniču ...

Fotografije: D. Jakol

OMIZJE O LJUBITELJSKI KULTURI V PREPOLJAH

Pred kulturnim praznikom, to je v ponedeljek, 6. februarja 2023, se je ob 18.00 v Prepoljah pričel poseben dogodek, namenjen razmišljanju o ljubiteljski kulturi. Nanj je pobudnik srečanja – predsednik Kulturno glasbenega društva Ptčica Jože Ekart, ki je omizje tudi vodil – povabil predstavnike naše in okoliških občin. Poleg župana Stanislava Greifonerja sem se iz naše občine srečanja po pooblastilu ravnatelj udeležila tudi sama. Ker je vsebina prav gotovo zelo pomembna za vse nas in naše potomce, sem dogajanje v celoti prelevila v besedilo, ki je pred vami. Morda pa ste pogledali že posnetek, ki je bil dvakrat predvajan na SIP TV-ju. Besedilo sem opremila z imeni in priimki govorcev.

Fotografije: D. Jakol

Voditelj omizja Jože Ekart ...

Voditelj omizja JOŽE EKART, predsednik KGD Ptčica Prepolje

Ob slovenskem kulturnem prazniku, ko obujamo spomin na našega največjega pesnika, dr. Franceta Prešerna, se po vsej državi pripravljajo najrazličnejše kulturne prireditve. 8. februar ni samo državni praznik in dela prost dan, ampak tudi dan, ko kultura »*po-*

dobó svojo na ogled postavi! O kulturi se piše, govori, debatira, v KGD PTIČICA pa smo pred praznikom pripravili omizje, katerega namen je, spregovoriti o pomenu in položaju ljubiteljske kulture oziroma spoznati trenutni kulturni utrip.

K omizju smo povabili cenjene sogovornike iz sedmih okoliških občin, ki ste se vabilu prijazno odzvali:

- iz občine HAJDINA - Hilda BEDRAČ, predsednica ZKD Hajdina,
- iz občine KIDRIČEVO - Žiga CIGLARIČ, predsednik PD Cirkovce in Viljem PODGORŠEK, zbiratelj kamnin, lastnik geološkega muzeja PANGEA iz Dragonje vasi,
- iz občine MIKLAVŽ - podžupanja Dragica CENTRIH,
- iz občine RAČE FRAM - Tone ŽURAJ, zborovodja, skladatelj, glasbeni pedagog in dolgoletni predsednik KUD Rače,
- iz občine VIDEM - Metka OSTROŠKO, režiserka v KD Franceta Forstneriča Videm,
- iz občine MARKOVCI - Janez GOLC, dolgoletni kulturni ustvarjalec, trenutno predsednik KD BARON,
- iz domače občine STARŠE - župan občine Stanislav GRAIFONER in predstavnica OŠ Starše Daša JAKOL, prof. razrednega pouka, učiteljica na POŠ Marjeta.

Z nami so tudi člani KGD PTIČICA: recitatorka Barbara Medved in ljudski pevci.

Vsem hvala za obisk.

V uvodu kulturnega dela srečanja bomo slišali pesem, ki nam v verzih zaupa, katero zdravilo je najbolj primerno za nas.

(Barbara Medved čuteče recitira pesem: Sten Vilar, Smeh je zdravilo.)

Voditelj omizja Jože EKART: Kako ocenjujete ljubiteljsko kulturo v svoji občini?

OBČINA HAJDINA - Hilda BEDRAČ

V naši občini je kulturno življenje in ustvarjanje zadovoljivo. Delujejo kar štiri kulturna društva in tudi več skupin, kot je npr. MPZ PGD Hajdoše, cerkveni pevski zbor, zbor DU, mešani zbor Društva žena in deklet Gerečja vas, ki delujemo na vseh področjih. Zadnje čase, predvsem po koroni, pa opažam, da je kar nekaj ljudi opustilo delovanje. Zgleda, da so se zatekli v cono udobja in ugotovili, da jim je tako lepo, in se niso več vrnili. Po drugi strani pa se s kulturnim udejstvovanjem ukvarja veliko ljudi. Pri nas so bile znane dramske skupine: Šus teater KD Draženci, Dramska skupina KD Skorba, DS Hajdina, ki so žal vse presahnile. Na zborovskem področju pa smo šli naprej. Imamo precej zborov. Imamo tudi tri skupine ljudskih pevcev: Skorba, Hajdina ... So pa tu vsi člani skupin stari preko 80 in več. Bojim se, da bo počasi to petje izumrlo. Ugotavljam, da je v kulturno ustvarjanje težko dobiti mlajše ljudi.

OBČINA KIDRIČEVO - Žiga CIGLARIČ

V občini Kidričevo vidim en velik pozitiven trend v participaciji mladih in tudi drugih generacij v kulturnem življenju. Vesel sem, da ko pridem v Zvezo kulturnih društev Kidričevo, so vedno novi obrazi. V društvih se tisti predsedniki, ki so bili dlje časa, počasi umikajo in prihajajo mlajši. Imamo pa v Kidričevem skorajda vse: tamburaše, tri folklorne skupine, v času pusta živijo kurenti, plohariji, pokači, imamo katoliško kulturno društvo. Lahko rečem, da ima vsaka vas kulturni utrip, kjer se povezujejo prebivalci. Tudi po koroni je pri nas pozitiven trend in se vključenost ljudi še povečuje.

OBČINA MIKLAVŽ - Dragica CENTRIH

V naši občini je ljubiteljska kultura močno prisotna že od nekdaj, še posebej v društvih, v TD, v Kulturno pros-

vetnem društvu, ki bo v času pustovanja naredilo karneval, kjer bo že tradicionalno nastopilo več skupin iz vseh sosednjih občin, potem je tu KUD Zvonke Antoličič, v katerem delujejo različne sekcije, imamo tudi tamburaški orkester, kjer je vključenih veliko mladih, kljub koroni so ostali; na vsaki prireditvi presenetijo s čudovito glasbo. Imamo tudi Društvo vinogradnikov, ki je vedno prisotno na dogodkih, pred vrati je rez vinske trte, nato jeseni martinovanje. Vidimo, da si predvsem po koroni ljudje želijo še več prireditev, zato na občini želimo negovati tradicijo in razveseljevati naše občane.

OBČINA RAČE-FRAM - Tone ŽURAJ

V naši občini so tri kulturna društva. V Sp. in Zg. Gorici so 3 skupine, v Framu je 5 skupin, v Račah je 10 skupin dejavnosti. V vseh treh društvih deluje okrog 150 članov. V lanskem letu smo imeli okoli 150 dogodkov doma, drugod po Sloveniji in tudi v tujini. V teh treh društvih imamo 10 pevskih skupin, gledališko skupino, koncertno dejavnost, literarni klub in še več drugih. Tudi po koroni delujemo normalno.

OBČINA VIDEM - Metka OSTROŠKO

Prihajam iz KD Franceta Forstneriča z Vidma. Pri nas je korona pustila velike posledice. V društvu smo imeli 11 sekcij, sedaj so trenutno delujoče 4. Gledališka skupina je v pokoronskem ustvarjanju, se pa pozna, da smo imeli daljšo pavzo. Od leta 1999 smo namreč naredili vsako leto po eno premiero. Tudi mi imamo starejšo populacijo, ki drži kulturno življenje pokonci, žal pa nimamo podmladka. Ko so prihajale še naše generacije iz osnovne šole, smo imeli še veliko podporo, kar se tiče kulturnega ustvarjanja. Pri zborovskem petju in gledališkem ustvarjanju smo imeli v šoli zelo močne osebe, ki so uspešno peljale to dejavnost. Ta pa se je nato uspešno nadaljevala v kulturnem društvu. Zdaj iz šol nimamo več podmladka, obeh dejavnosti več ni, zato pri nas starejša generacija drži kulturo pokonci.

OBČINA MARKOVCI - Janez GOLC

V občini Markovci deluje 10 kulturnih društev, predstavljajo raznolikost kulturnega udejstvovanja, zelo močna je zborovska glasba, trenutno deluje 8 zborov, Markovčani pa smo poznani tudi po močni etnografiji. Folklorno društvo Markovci letos praznuje 85 let delovanja in je zaslužno za to, da se je ohranil korant in drugi pustni liki. Tudi prvi pustni karneval na Ptujju so naredili prav Markovčani. To bogastvo predstavljamo na Fašenk v Markovcih in na vseh ostalih pustnih dogodkih. Vsa društva prirejajo vsaj eno lastno prireditev letno, to pomeni, da imamo preko 10 lastnih prireditev z različno vsebino, to so samostojni koncerti pevskih zborov, godbe na pihala, Folklornega društva Markovci. Imamo tudi etnografske prireditve, to so košnja, žetev, koline, dramske igre – Korenčkovi in Poštar Jakec, skupaj s Staršami smo imeli prireditev Uboj Herbersteina. Društva delujejo tudi na turističnem področju – prireditev Srečanje objezerskih kra-

jev, društvo Baron prireja srednjeveško prireditev, letos bo tudi Srečanje srednjeveških skupin. Ob vsem naštetem lahko rečem, da je kulturni utrip v občini Markovci dober in raznolik.

OBČINA STARŠE - Stanislav GREIFONER

Kulturni utrip v naši občini je zagotovo izreden, saj imamo toliko kulturnih društev, kolikor imamo krajevnih skupnosti. Bi pa to problematiko začel z drugačnega aspekta. Včasih pozabimo na stari rek, manj je več. V tej amaterski kulturi bi želel več kvalitete, morebiti manj dogodkov, pa da so tisti bolj organizirani. V naši občini najbolj od vsega pogrešam sodelovanje med kulturnimi društvi. Tega sodelovanja je zelo malo. Torej se prirejajo različne posamične, tudi vsebinsko podobne prireditve, za katere pa je težko zagotoviti primerno prisotnost. Kot župan bi bil zelo vesel, če bi se morebiti kulturna društva združila v okviru zveze kulturnih društev, glede na število društev bi bilo to primerno, in da bi nekako zagotovili sodelovanje med temi društvi na nivoju občine. Mislim, da bi potem ti dogodki bili res kvalitetni in obiskani.

OBČINA STARŠE - Daša JAKOL

V Marjeti v šoli imamo otroški pevski zbor, ki sodeluje na različnih prireditvah. V šolskem okolišu v kraju sodelujemo predvsem s KUD Ivan Lončarič Trniče. V prihodnosti bo naš OPZ Marjetica najprej nastopil na prireditvi ob obletnici moškega pevskega zbora iz Zlatoličja, nato na reviji pevskih zborov. Prirejamo tudi samostojne prireditve, npr. ob državnih proslavah, materinskem dnevu, zaključku šolskega leta. Vsaka razredničarka s svojim razredom pripravi del programa, ki ga povežemo v skupno dogajanje. Seveda se prej pomenimo o vsebini, da imamo skupno rdečo nit poteka prireditev. Tako so le-te vsakič drugačne. Sodelujemo seveda tudi z matično šolo v Staršah. Tudi tam delujeta otroški in mladinski pevski zbor, pa tudi dramska skupina in folklor. Kultura v šoli je tako že naša naloga.

Voditelj omizja Jože EKART

Slišali smo, da je v občinah precej raznolikosti. Živimo v nepredvidljivem času, ko se soočamo še s posledicami korone, odpovedane so bile mnoge prire-

Barbara Medved med recitacijo ene od pesmi ...

ditve, gledališke predstave, koncerti. Delo v društvih je zato malo zamrlo. Pa se ob tem kar pojavlja vprašanje:

Kaj oz. kako napraviti, da zopet postavimo kulturo na isto postajo, kot je bila nekoč?

OBČINA STARŠE - Daša JAKOL

Menim, da je ustanovitev zveze kulturnih organizacij, kot jo je predlagal naš župan, za našo občino res primerna in tudi potrebna. Z društvi bi lahko načrtno povezali tudi osnovno šolo in tako za sodelovanje lažje privabili mladostnike ob koncu osnovne šole.

Voditelj omizja Jože EKART: Nekateri imate v občinah ustanovljeno zvezo kulturnih društev, drugi je nimamo. A nam lahko poveste, kaj so prednosti takšne zveze?

OBČINA HAJDINA - Hilda BEDRAČ

Na Hajdini imamo zvezo kulturnih društev že od leta 1999, takoj po ustanovitvi občine. Že takrat smo imeli štiri kulturna društva in tudi skupine v drugih društvih. Naredimo plan prireditev, tako da se te ne pokrivajo. Vpliva na to, da bi se bolj priključevali mladi, pa nimamo. Mislim, da bolj pomaga lepa beseda prijatelja, ki te povabi v društvo. Vemo tudi, da v osnovni šoli otroci še pojejo v pevskem zboru in igrajo v dramskih skupinah. Ko pa gredo v srednjo šolo, se to zgubi. Dobro pa imajo to organizirano v Markovcih, kar je vredno vse pohvale. Zveza kulturnih organizacij torej povezuje in prireditve se zaradi nje lažje usklajujejo.

OBČINA MARKOVCI - Janez GOLC

Sami nimamo zveze kulturnih društev, imamo pa v osnovni šoli otroški pevski zbor, mladinski pevski zbor, otroško folklorno skupino, v okviru cerkvenega pevskega zbora deluje otroška in mladinska skupina. Tu imamo velik bazen, iz katerega lahko kulturna društva črpamo člane. Folklorno društvo v Markovcih ima organizirano novo pevsko skupino Kitice, ki so bile na državnem tekmovanju in so bile med desetimi najboljšimi skupinami. Drugače pa ima folklorno društvo starostno povprečje okoli 20 let, tako da je mlada skupina.

OBČINA KIDRIČEVO - Žiga CIGLARIČ

V Kidričevem imamo zvezo kulturnih društev in tam se povezujemo. Preko zveze posamezna kulturna društva pridejo lažje do financiranja določenih prireditev ali rešitve kakšnih problemov. Prireditve se tako tudi ne podvajajo, po potrebi pa skupina iz enega društva pomaga drugi, npr. tamburaši na prireditvi pevskega zbora Talum. Tudi folkloristi si pomagajo med seboj. Če se gre na kakšno gostovanje, je to lepa platforma za sodelovanje. Še nekaj besed glede pomlajevanja. Sam sodim v skupino mladih, šele pred kratkim sem prišel iz osnovne in nato srednje šole – gimnazije. Me pa je razjezilo, da v tem času pri zgodovini ali glasbeni umetnosti o mojih običajih in zgodbi mojih prednikov nisem slišal ničesar. V Cirkovcah imamo osnovnošolsko folklorno skupino, ki je najstarejša v Sloveniji. Iz te skupine črpamo naprej. Ustanovili smo folklorno skupino Drgoč – za tiste, ki so končali sodelo-

Zbrani kulturniki iz sedmih občin ...

vanje v folklorni skupini Vinko Korže, in tiste, ki so premлади po srcu, da bi prišli med veterane. Ključni problem za aktivacijo mladih je najprej izobrazba, ki je ni dovolj, drugo pa je stvar dobre atmosfere. Sam študiram pravo v Ljubljani in se z veseljem vsak petek vračam v tamburaški orkester. Poznam veliko primerov tudi iz folklornih društev, ki delajo podobno. Je pa res, če ni zagona ne samo v urniku, ampak tudi pri posameznih učiteljih že na osnovnih šolah, potem ni čudno, da v določenih občinah mladih ni.

Voditelj omizja Jože EKART

Ljubiteljska kultura ima svoje temelje že v osnovnih šolah. Tam začnejo z otroško folkloro, otroškim pevskim zborom. Sam pa vidim problem v tem, da mladi gredo v šole, kar je seveda pozitivno. Ko pa dobijo poklic, nekateri omagajo oz. pustijo vse skupaj.

Kako mlade ljudi prepričati, da bi ostali pri kulturi?

OBČINA STARŠE - Stanislav GREIFONER

Zveza, društva in šola so vsi akterji, od katerih lahko črpamo. Imamo pevske zbore v osnovni šoli, medtem ko je zborovsko petje v občini v okviru cerkvenega zbora. Petje pa se je na novo pričelo pri PGD Zlatoličje v vokalni skupini, ki vedno bolj kvalitetno dela. Sprašujem pa se: Ali so starejši vedno naklonjeni temu, da mladi pridejo, in ali so se pripravljene mladi tudi prilagoditi? Pri nas je bil problem v pevskem zboru. Potem ko so se želeli priključiti mladi, starejši niso hoteli vaj predstaviti iz petka na četrtek. Mladi pa so odšli, saj vsi vemo, da so petki za njihova druženja. Če mladi v osnovni šoli pojejo, potem bi iz vsega tega bazena gotovo lahko pridobili člane za zbor ali dramsko skupino. Če igrajo otroci že v osnovni šoli, zakaj ne bi KUD ustanovilo še mlajše dramske skupine? Sam sem kot mladenič igral v Miklavžu v mladinski ekipi in smo se imeli krasno! Vzdušje je bilo krasno in smo ustvarili kar nekaj iger. Menim, da ni vse tako črno. Dobro bi se bilo večkrat tako pogovarjati, da bi dobre prakse iz sosednjih občin malo prelili tudi na svoje lastne občine.

Voditelj omizja Jože EKART

V Staršah ni večjega zbora, v Markovcih pa jih je sedem. Veliko je kriva korona, obenem pa nam je dala neke nove poglede. Prej nismo uporabljali virtualne komunikacije. Pokazale so se številne možnosti. V Cirkovcah so tamburaši napravili spot, ki je poleg dela skupine predstavil tudi najboljše lokacije po občini. V času korone smo tudi začutili, da potrebujemo poleg dela tudi svobodo – ko se sprostimo, npr. v športu, kulturi, kjer smo s prijatelji. Tu kultura daje izjemno veliko možnosti – na glasbenem, pevskem, gledališkem in drugih področjih. Morda ne znamo ceniti tega, kar že imamo.

Kaj bi mlade še lahko pritegnilo nazaj? Pomembna je skupina ljudi, ki pozitivno deluje. Ta lahko pritegne ljudi.

Na srečanju je spregovoril tudi župan Stanislav Greifoner ...

OBČINA STARŠE - Stanislav GREIFONER

Najprej jih je potrebno pritegniti, nato pa znotraj ekipe ustvariti pravo vzdušje, da bodo uživali. Potem bodo tudi hodili na vaje.

OBČINA KIDRIČEVO - Viljem PODGORŠEK

Dolga leta sem delal v šolstvu. Otroci živijo v okolici in se poznajo, starši tudi napolnijo dvorano. V srednjo šolo odidejo tudi v bolj oddaljene kraje in potem se vezi med otroki pogosto pretrgajo. Je pa bila tudi ideja, da otroci opravijo del šolskih ur v društvih, ki zaenkrat še ni zaživela. Te ure bi se dijaku štele za del njegove obveznosti. Nekateri občine so tak način podprle in na to vezale tudi del štipendij. Če bi otrok ostal v društvu še v srednji šoli, bi gotovo ostal član društva v domačem kraju tudi kasneje. Sam sem bil tudi nekaj let predsednik Prosvetnega društva Cirkovce. Pri svojem muzeju pa vsako leto organiziram dan odprtih vrat in povabim sekcije – od najmlajših šolskih do veteranov. Do zdaj so se vsi z veseljem udeležili. Moti me tudi, da na razna odprtja, npr. kakšnega obrata, povabijo pevce od drugod, namesto da bi v tudi teh primerih povabili domače ljudi in jim omogočili nastope.

OBČINA MIKLAVŽ - Dragica CENTRIH

V naši občini imamo veliko prireditev. Nanje povabimo otroke že iz vrtca in osnovne šole. Otroci zelo radi nastopajo z deklamacijami, petjem. Preko takšnega načina dela smo izluščili že kar nekaj pevcev. Če pa bi srednješolci v šoli dobili malo več časa in bi lahko prišli, ko jih potrebujemo, bi bilo še lažje.

OBČINA STARŠE - Stanislav GREIFONER

Zanima me, ali se sploh kdaj zgodi, da iz KUD-a, ki se ukvarja z zborovskim petjem, kdaj pride kdo v šolo k zboru in pevce povabi k sodelovanju. Mi samo čakamo, da se bo kdo sam spomnil oz. začutil željo po sodelovanju in prišel. Mislim, da bi bilo malo več aktivnosti z obeh strani dobrodošlo.

(Ljudski pevci KGD Ptčica zapojejo pesem: Kje so tisti mladi fantje?)

Voditelj omizja Jože EKART

Zadnja kitica pesmi nam veliko pove.

Če nekoč domača pesem
tu zvenela več ne bo,
tudi tebe, rod slovenski,
na tej zemlji več ne bo!

Uporabil jo bom za razmišljanje o kulturni dediščini, ki predstavlja bogastvo vsakega naroda. Steber tega pa je vsekakor jezik. Ugotavljamo, da je naš slovenski jezik vse bolj krhek – uporablja se vse več tujih besed, zgublamo narečja, običaje, vse več je tuje glasbe, tudi balkanske, ameriške. Pa vam postavljam vprašanje:

Se na lokalnem in tudi državnem nivoju dovolj zavedamo tega problema?

OBČINA RAČE-FRAM - Tone ŽURAJ

Izviram iz ljudskega petja. Vsi moji sorodniki so bili ljudski pevci. Prihajam pa iz Obsotelja. Moja mati nam je pela ogromno pesmi, ki še jih danes znam. Danes gotovo ne bi bil tukaj, če tega ne bi naredila. To, kar ste peli, je čudovito in ljudske pevce bi moral imeti vsak kraj. Malo bi se vrnil na osnovne šole. V mojih časih so bili učitelji iz kraja in so bili kulturni animatorji. Sedaj so učitelji večinoma gostujoči. Društva, ki so uspela – ali smo uspeli narediti kontakt tudi z njimi – ste oz. smo naredili največ. Čestitam, ker to je res težko delo.

Voditelj omizja Jože EKART: Pravijo, da ljudje, ki se ne zavedajo svoje lastne preteklosti, so kot drevo brez korenin. Zdi se mi, da veliko dediščine zgubljam.

OBČINA KIDRIČEVO - Žiga CIGLARIČ

Menim, da se Slovenci premalo zavedamo pomena naše kulturne dediščine. Če se je moj ded spraševal, če bom jaz, njegov vnuk, pel slovenske pesmi, se lahko sam danes sprašujem, ali bo moj brat ali sin pel ali poznal ljudsko izročilo. Glede na to, da že 4 leta študiram v Ljubljani, lahko povem, da pri nas JE ljudsko izročilo. Če ne drugače, le-to vidimo vsaj za pusta, ki se ga veselimo, pri tem pomagamo, hodimo po vasi. Imamo tudi kulturna društva, ki so aktivna skozi celo leto. Z državne ravni pa ustrezne pomoči za ohranjanje ljubiteljske kulture ni. Mlade moramo pritegniti sami. Občina Kidričevo deli žepnine za participacijo v katerem koli društvu; večina jih je v kultu-

ri. Sofinancira izlete, mladi si želimo videti svet, potovati. Kulturna društva dobijo sofinancirana razna gostovanja. Malo me moti, da po radiu slišimo samo tujo glasbo, po možnosti iz ene republike bivše skupne države.

Voditelj omizja Jože EKART: Veliko odgovornost imajo tudi mediji.

OBČINA KIDRIČEVO - Žiga CIGLARIČ

Zagotovo tudi mediji. Primer je že pustovanje na Ptuj. Najdražja karta za vstop v karnevalsko dvorano je bila za nastop pevke Cece. Moti me, da se tudi slovenskih izvajalcev, ki so dobri in kvalitetni, ne podpira. Priznana Lojze Slak in Slavko Avsenik sta dobila navdih za svoje pesmi prav v ljudskih pesmih. Dandanes pa – ali ne želimo ali bomo prepozno spregledali, kar vse lahko kmalu izgubimo.

OBČINA HAJDINA - Hilda BEDRAČ

Se pridružujem pravkar povedanim besedam. Tudi sama menim, da se premalo zavedamo svojih korenin. Naši predniki so 100 - 150 ali še manj let sanjali o svoji državi. Moj sorodnik Jakob Gomilšek je napisal pesem: Slovenec sem. Koliko ljudi ve, da je bil on na naše gore list – iz Trnovske vasi oz. mojega Biša? Premalo imamo radi svojo državo in svoj jezik. Slovenci smo žal takšni ljudje, da so nam tuje stvari bolj všeč. Kar ima sosed ali sosednja država, bolj cenijo ali cenimo. Sama imam rada svojo državo in svoj jezik ter spoštujem izročilo svojih prednikov. Poskušam tudi delati na tem, da se to ohrani.

OBČINA MARKOVCI - Janez GOLC

Ne spoštujemo ali cenimo dovolj kulturne dediščine. Dediščina so dobrine, podedovane iz preteklosti. Kako bomo mi otrokom povedali, kaj so »rasuhe«, kaj je »korflaša«, če smo že pri teh zadevah naredili narobe, da smo predmete naših prednikov zavrgli. Tu govorim o materialnih dobrinah. Potem je še precej običajev, pri rojstvu, poroki, ob smrti, pri raznih dogodkih, ko so šle te stvari že v pozabo. Nekaj ste jih zapisali, nekaj sedaj tudi posneli v filmu Na brazdah ljubezni. Nekaterih pa že več ne vemo.

OBČINA STARŠE - Stanislav GREIFONER

Morebiti se malo premalo zavedamo sodobnih medijev in povezave ljubiteljske kulture z njimi, ki je praktično ni. Tu mislim na splet in družbena omrežja, razen da preko njih lahko oglašujemo kulturne dogodke, na žalost drugače ne zaznavam nekega visokega kulturnega udejstvovanja na teh področjih. Zavedajmo se, da bodo posamezne interesne skupine ljudi v občinah tiste, ki bodo poskrbele, da se bo srednjeročno ali dolgoročno ohranila kulturna dediščina. Ta ljubiteljska kultura je veliko bolj pomembna, ker se pri njej ne gremo visoke umetnosti. Na državnem nivoju so praviloma stvari, ki se morebiti štejejo za visoko umetnost. Praviloma nimajo nič z našo tradicijo ali to zelo redko. Zato so prav KUD-a v lokalni sferi tista, ki bi morala biti zagotovilo, da bomo še čez 20, 30 let slišali domačo pesem ali tudi kaj drugega.

OBČINA RAČE-FRAM - Tone ŽURAJ

Treba je videti vzrok. Lahko rečemo, da smo ponosni Slovenci. Žal je pri tem razlika od nekoč in danes. V današnjih časih nam je ta ponos vzel čas. Dobili smo nek občutek manjvrednosti majhnega naroda. Vemo pa, da so lahko majhne reči čudovite in jih tudi imamo. Dosti govora je zadnja leta o kulturni dediščini. Vsak kraj, tudi Prepolje, ima nekaj, kar drugi kraj nima. Na tisto, na mikronivoju, je treba biti ponosen in drugim pokazati – tu se dela hrbtenica. Kulturna društva smo tista mikropodročja, kjer se začne delati vse od začetka. Če se talentirani ljudje znajdejo tukaj, gredo nato naprej. Vsak del kulture, ali je to gledališče, glasba ali karkoli, ima svoje uporabnike, gledalce, poslušalce. Kultura pa je samo ena umetnost, ki ima cilj, da smo prosti v svojem odločanju, in tisto, kar znamo, naredimo čim bolje. Ta pogovor je zato lepa priložnost, da si izmenjamo izkušnje.

Voditelj omizja Jože EKART: Bo tudi v prihodnje tako, da bomo lahko delali?

Prihodnost za ljubiteljsko kulturo je precej nepredvidljiva. Upajmo, da bo tudi v prihodnje dovolj posluha zanjo, predvsem v občinah. Občine so sedaj naši financerji, za to smo jim tudi hvaležni.

OBČINA STARŠE - Stanislav GREIFONER

Seveda, saj to je naloga občin. Tudi v skladu z zakonom je, da spodbuja to delovanje. Se pa tisti, ki delujejo znotraj društev, pa ne samo kulturnih, tudi športnih, gasilcev in vseh ostalih, vedno bolj naslanjajo samo na občino. Vsaj pri nas čutimo ta problem. Zakon sam pove, kaj so vse viri financiranja društev in na katere vsi pozabljamo: financiranje iz svoje dejavnosti, preko donacij, sponzorstev in vsega ostalega. Kot župan zelo spodbujam znotraj društev vse zainteresirane, da poskušajo ta resurs tudi porabiti. Mi damo precej denarja za delovanje društev, primerjav pa sedaj ne bom delal, saj lahko vse vidimo v proračunu. Damo pa nemalo denarja, in za požarno varnost in za šport in za kulturo ter vsa ostala društva, tudi humanitarne organizacije. Razumeti morate, da so naloge občine enormne, država ima vedno manj posluha. Iz proračuna moramo vedno več denarja dajati za redno porabo. Zgradili smo podružnično šolo v Marjeti. Osnovno šolstvo je v Sloveniji obvezno, vsak otrok mora iti v osnovno šolo, a gradnjo teh objektov prepuščajo lokalni skupnosti. To je rezultiralo v 5 milijonskem projektu za 2,7 milijona kredita za našo malo občino. Če želimo demografski razvoj, nas čaka vrtec, ki ga bo potrebno razširiti. Seveda bo nekje zmanjkalo denarja. Res je najlažje priti do tja, kjer veš, da je nekaj na kupčku. Ampak ti kupčki so žal za vse, kar bi mi želeli, vedno premajhni. Zato apeliram na vse, da zagotovijo kakšna sredstva tudi iz drugih virov. Občina pa bo seveda pomagala, kolikor bo lahko. Jasno pa je, da imamo omejena sredstva.

OBČINA MIKLAVŽ - Dragica CENTRIH

V naši občini so financiranja društvom primerna. Nikoli pa ni dovolj, saj so sredstva omejena. Člani društev se

velikokrat znajdejo, naredijo kaj sami. Vedno pa to ne gre. Potrudili se bomo in pomagali po najboljših močeh, saj vemo, kaj kultura pomeni za vsako občino.

Voditelj omizja Jože EKART: Kaj sam opažam?

Ko se vozim po vseh sedmih občinah, vidim izjemne športne objekte, ne vidim pa nobene kulturne dvorane. Imamo namreč težavo. Včasih bi šli kam igrat, pa ne moremo, ker bi potrebovali večji oder. Tako kot ima cerkev oltar, tako potrebuje dobra kulturna dvorana velik oder. Oder je osnova vsega, duša, srce. Če bi to bilo v Staršah čez 10 let, bi bil najsrečnejši.

OBČINA STARŠE - Stanislav GREIFONER

Kot župan se zelo nagibam, da bi v Staršah dobili dom kulture. V naši občini imamo vseeno pet dvoran, v vsako pa gre od 100 – 150 ljudi, vendar vse te dvorane skupaj nimajo prizorišča, ki bi bilo primerno za izvajanje kulturne dejavnosti. Če bomo šli v investicijo v naslednjih letih in zgradili dom kulture, za primerjavo naj omenim, da ima Selnica krasen objekt, me zanima, ali bi naša društva sploh prišla v ta objekt. Najprej moramo narediti nekaj na povezavi, spoznati drug drugega in se zavedati, da smo vsi del ene občine, potem pa lahko postavimo tudi takšne objekte. So pa različni interesi različnih društev. Kar se tiče športa, dajemo več sredstev društvom, povezanih z otroki. Gibanje otrok je ena izmed osnov, da bodo ti zdravi. Koliko interesnih sfer v občini je, toliko je interesov.

OBČINA KIDRIČEVO - Žiga CIGLARIČ

Predstavim lahko primer dobre prakse v občini Kidričevu. V Cirkovcah imamo večnamensko dvorano, ki je potrebna obnove, imamo pa tudi v športnem objektu oder, na katerem se lahko odvijajo kulturne prireditve. Če se gradijo nove šole ali večnamenske dvorane, je smiselno narediti tudi oder in še kašen prostor ali dva za delovanje kulturnega društva. V občini Kidričevu imamo kulturniki izredno dobro reprezentiranost v občinskem svetu. Župan nam pomaga tudi z razpisi, je pa on tudi povezovalni člen s sponzorji in drugimi osebami, ki nam lahko pomagajo, najde tudi drugi način financiranja. Sprašujem se, kako bomo prišli do evropskih sredstev. Večina ljudi v društvih ne ve, kako se prijaviti na določen razpis. Sam ne vidim občine kot molzne krave za denar, pa sem predsednik prosvete. Vidim tudi veliko priložnosti za mreženje in mogoče za kakšen evro. Vem pa, da so proračunska sredstva omejena.

OBČINA STARŠE - Stanislav GREIFONER

Vsaka občina ima različne možnosti. Precej je odvisno od tega, kaj je v preteklosti naredila na področju gospodarstva. Ker če gospodarstva v občini ni, tudi mreženja ni. V naši občini industrijsko cono šele postavljamo.

OBČINA MIKLAVŽ - Dragica CENTRIH

Naš kulturni dom je že star. Letos bo obnovljen, razširjen, tako da bomo ponosni na novega. Imamo pa še amfiteater na prostem pri Sparu. Tam se v primernem vremenu tudi odvijajo prireditve.

(Barbara Medved zelo doživeto recitira pesem: Feri La-inšček, *Ne bodi, kar nisi*)

Voditelj omizja Jože EKART: *Ima kdo še kakšno vprašanje ali predlog?*

OBČINA RAČE-FRAM - Tone ŽURAJ

Na nas je, da tisto, kar počnemo – kulturna dediščina je več od nas samih – znamo v našem kraju ljudem predstaviti. Potem bodo na to ponosni in podpora bo zagotovljena. Če ne takoj, pa po nekem času.

OBČINA HAJDINA - Hilda BEDRAČ

Tudi ni vse tako črno. Glede financiranja občine zagotavljajo sredstva, se pa društva po svoje tudi znajdejo. Odprti so razni razpisi preko LAS. Mi smo izvedli projekt Siebendorf Hajdoše – imeli smo prireditve, izdali manjšo knjigo, občina je denar najprej založila, nato ga je dobila nazaj. Biti mora volja, potem pa marsikaj gre. Za mlade se bomo vsi morali potruditi, da se bo vse, kar delamo mi danes, ohranilo za naše otroke in vnuke ter še več generacij naprej.

OBČINA STARŠE - Daša JAKOL

Sama pa mislim, če imamo v občini ljudi, ki znajo ustvariti film z enajstimi nadaljevanji, se nimamo česa bati (film *Na brazdah ljubezni*). Že v petih nadaljevanjih, ki smo jih do danes videli, je zbrano zelo veliko odtenkov iz naše preteklosti, ki prav zaradi tega še dolgo ne bodo šli v pozabo. Naj zato povem kar po športno: Kapo dol predvsem avtorju zgodbe in režiserju filma (Jožetu Ekartu) ter vsem, ki so bili vpeti v dogajanje od začetka do konca!

Voditelj omizja Jože EKART

Hvala. Ko smo leto in pol snemali ta film, ni bilo niti enega, ki bi prišel na snemanje slabe volje. To pa je spodbudilo tudi nas, da smo lahko naš delovni voz še bolj vlekli. Torej tudi z moje strani kapo dol vsem igralcem in vsem, ki so pomagali pri nastanku našega filma. Ko pa smo za ta film dali na javni sklad prošnjo za financiranje, nam je žal niso ugodili. Znajti smo se morali sami. Volje za delo nam k sreči še ne manjka. Mi smo še tisti konji, ki

Foto: D. Jakol

vlečemo. Upam, da se bodo za nami našli ljudje, ki bodo nadaljevali naše delo. Žalostno je, kaj se dogaja s pevskimi zbori, ki nimajo podmladka. Naj povem še dalje v prispodobiti, ponekod ni več tistega, ki vleče, pa tudi ne tistih, ki bi se zadaj peljali. V našem društvu nam zaenkrat uspeva, da v programe vključujemo mlade, za druge pa me zelo skrbi.

(Barbara Medved nežno recitira pesem: Janez Menart, *Nežnost v mraku.*)

Voditelj omizja Jože EKART

Ob zaključku omizja o kulturi vabim vse, da v mislih skočimo na Gorenjsko v Vrbo, v rojstno vasico Franceta Prešerna, ki bo v teh dneh prestolnica Slovenije. Tej vasici je pesnik postavil spomenik, pesem: O, Vrba. (*Predsednik KGD Ptčica doživeto recitira omenjeno pesem.*)

Vsem želim lep in prijazen kulturni praznik!

Še nekaj besed ob zaključku prispevka. Če ste pozorno prebrali pričujoče besedilo o ljubiteljski kulturi, ste iz vsebine zagotovo razbrali, kaj nas v prihodnosti čaka v naši občini. Za uspešno delovanje kulturnih društev in sekcij

v njih bi bilo najprej potrebno – seveda če hočemo dalje res uspešno delati – ustanoviti ZVEZO KULTURNIH DRUŠTEV, ki bo usklajevala delo vseh obstoječih društev, pomagala pri nastajanju novih ter spodbujala, da bo nadalje vse teklo, kot si želimo in zaslužimo. Potrebno se bo povezati z osnovno šolo oz. učenci zadnjih razredov, bodočimi dijaki, ki lahko po primerni motivaciji in spodbudi začnejo zapolnjevati vrzeli v članstvu ali popolnoma novih sekcijah za mlade – v dramskih skupinah, pevskih zborih, pri tamburaših, folklori ... Ali oz. kako bo vse to šlo, je seveda stvar pogovorov in dobre volje vseh nas. Pa še nekaj:

Le s skupnimi močmi bomo ohranili dediščino, ki nam je bila zaupana od naših prednikov!

Za objavo pripravila Daša JAKOL

Vir: slika lončeni bas
http://www2.arnes.si/~mboscir2s/ljudska_glasbila/Material/lonceni_bas.htm

Avtor besedila: E. Skalar
Avtor glasbe: J. Kranjc

Kje so tisti mladi fantje?

*Kje so tisti mladi fantje,
ki so peli skozi vas?*

*Kje je tista lepa pesem,
ki je razvedrila nas?*

*Fantje so možje postali,
ob večerih so doma.*

*Vsak si je svoj dom ustvaril,
kup težav, skrbi ima.*

*Njih sinovi pa ne znajo
peti več tako lepo,*

*kot da se domače pesmi
na skrivaj sramujejo.*

*Če nekoč domača pesem
tu zvenela več ne bo,*

*tudi tebe, rod slovenski,
na tej zemlji več ne bo!*

JOŽE EKART - na poti z dobro voljo in kreativnostjo

Jože Ekart je človek z veliko talenti, ki jih koristi od svojih mladih let. Poznamo ga kot neumornega ustvarjalca na različnih kulturnih področjih. V življenju se je preizkusil v številnih vlogah. Je glasbenik z bogato bero najboljših nagrad doma in v tujini, pisec dramskih besedil, igralec, pisatelj, pesnik, humorist, radijski voditelj, režiser, scenarist ... Ustvarjalnost in kreativnost sta mu dani od malih nog in ju uspešno že vrsto let predaja ljudem s svojimi deli.

Ljudje v občini Starše in izven nje smo v zimskih mesecih nestrpno in z veseljem čakali na nedeljske večere, da si ogledamo televizijsko nadaljevanko Na brazdah ljubezni, ki je posneta po njegovi knjigi Spomini na gostijo. Ravno zato smo se oglasili pri Jožetu Ekartu, da izvemo nekaj več o njegovem velikem in zahtevnem projektu. Pogovor je stekel v njegovi domači rojstni hiši, še danes vaški gostilni v Prepoljah. Pogovor poln vsebine in čustev pripovedovalca me je obogatil in mi dal vedeti, da je Jože Ekart izjemen kulturnik.

1. Kdaj se vam je porodila ideja o snemanju televizijske nadaljevanke? Zakaj? Kaj ste želeli prikazati, sporočiti?

Leta 2016 sem napisal knjigo SPOMINI NA GOSTIJO. Gre za ljubezensko zgodbo, ujeta v tradicionalne vrednote, ki se začne v jeseni leta 1929 in se konča

z dvodnevno poroko po veliki noči leta 1930. Poroka je nekoč predstavljala nepozaben pečat. Najlepši dan, ko se preteklost in prihodnost zlijeta v najžlahtnejši trenutek, ko se srečamo, ustavimo in se poveselimo.

O takratnih navadah in porokah sem kot zvedav fantič velikokrat poslušal očeta, ki je bil ljudski godec in je igral na številnih gostijah. Veliko teh pripovedi, ki so burile mojo otroško domišljijo, sem slišal tudi v domači gostilni, še več pa jih spoznal na začetku svoje glasbene kariere, ko sem igral na porokah.

Na predstavitev knjige, ki je bila v domači gostilni v Prepoljah, sem kot gostjo povabil zgodovinarico, arhivarko ter častno občanko Mestne občine Ptuj, Marijo Hernja Masten. Vsebino knjige je pohvalila in povedala: »Škoda bi bila, če bi ti etnološki zapisi utonili v pozabo. V naših arhivih takšnih zapisov ljudskih običajev z vašega območja žal ni!«

Ker sem se zavedal dejstva, da sta naravna in kulturna dediščina največje bogastvo vsakega naroda, sem vse bolj čutil potrebo po ohranjanju bogate kulturne dediščine naših krajev. Hiter tempo življenja, modernizacija, globalizacija in popolna računalniška zasvojenost so pahnili v pozabo našo prepoznavnost. Izgubljam narečja, nekoč najbolj prepoznaven atribut naših krajev, izgubljam šege in navade, zanemarjamo svoj jezik, vse več je tujk. Ljudsko izročilo, ki se je stoletja prenašalo iz roda v rod, se izgublja.

Foto: Iz arhiva KGD Ptičica Prepolje

Skupinska fotografija po poroki - utrinek iz filma Na brazdah ljubezni ...

Zato sem začel pisati scenarij za televizijsko nadaljevanko, ki ob že zapisani ljubezenski zgodbi prikaže identično življenje naših prednikov pred stotimi leti.

Osnovni namen nadaljevanke NA BRAZDAH LJUBEZNI je ohranjanje in promoviranje bogate preteklosti. Mladim v spoznanje, starejšim v spomin. Vsebinsko se vračamo v leto 1929, ko na oktobrskem žegnanju poženejo korenine zanimive **Ljubezni Nežke in Tončka**, ki sta doma iz različnih krajev. Ona z Dravskega, on s Ptujkega polja, območij, ki jih krasita prepoznavna narečja in običaji. V želji, da zgodba absorbira čim več trenutkov iz preteklosti, smo ji v 11-ih delih vtakli bogat etnografski zapis.

2. Od kod naslov Na brazdah ljubezni?

Igralce sem prosil, da dajo idejo za naslov, pri tem pa zapisal svoj predlog - Brazde ljubezni. Besedi, ki sta z vsebino najgloblje povezani. Po prejetih odgovorih je obveljal kar moj predlog, **Na brazdah ljubezni**.

3. V TV nadaljevanki ste avtor zgodbe, režiser, scenarist in še kaj. Ali vas ni bilo strah naložiti si tako veliko breme?

Prav gotovo je bila pred mano velika odgovornost. Ko sem napisal obsežen scenarij in imel na mizi kup papirja, se mi je zastavljalo vprašanje, kako ta »mrtev« material spraviti v življenje. Za kaj takega potrebujem tri osnovne stvari: ljudi - igralce, času primerne lokacije in finančna sredstva. Prvi in drugi pogoj nista bila prevelik zalogaj, veliko vprašanje je bilo, kje in kako pridobiti finančna sredstva.

Najprej sem potrkal na vrata županov občin: Miklavž na Dravskem polju, Starše, Kidričevo, Hajdina, Videm in Markovci ter jih povabil na predstavitev. Zbrali smo se 17. 1. 2021 v Staršah, kjer sem jih v enourni obširni predstavitvi seznanil z namenom projekta, vsebino, z zamišljeno izvedbo in osnovno finančno konstrukcijo. Nad odzivom županov sem bil pozitivno presenečen, saj so vsi soglasno odločili, da bodo podprli projekt in donirali sredstva. Seznanil sem jih tudi, da bomo vsi udeleženci projekta ustvarjali ljubiteljsko, torej brez honorarjev. Podpisana je bila 7-partitna pogodba (KGD Ptčica in 6 občin), v kateri so bile določene naše in njihove dolžnosti.

4. Je to vaš največji projekt?

Prav gotovo gre za moj največji projekt, vendar so bile na moji poti nepozabne tudi druge stvari. Predvsem mislim na velike gledališke predstave, muzikale in na glasbene turnee po Ameriki (3-krat), Kanadi (4-krat) in Avstraliji (1-krat). Videli smo veliko sveta, najdaljša turneja pa je trajala kar 42 dni! Odkrito! Vsi avtorski projekti, glasbeni in gledališki, so mi enako dragi. V vsakem je delček moje duše.

5. Kakšne so bile predpriprave za snemanje? Opišite nam glavne korake? Koga in kaj vse ste morali zbrati?

S prvo fazo priprav, pred produkcijo, smo pričeli že v pomladanskih mesecih leta 2021. Dokončal sem scenarij, izbral igralce in snemalni ekipo, studio ALFA in studio

MOGU. Sledili so ogledi možnih lokacij na širšem območju, sestanki, izdelava terminskih planov vaj, snemanj itd. Z vajami smo pričeli v začetku septembra, konec meseca oktobra 2021 pa posneli prve kadre. S produkcijo smo nadaljevali v jesenskem in zimskem času 2021, snemanje nadaljevali v letu 2022 in ga zaključili v novembru.

6. Kje vse je snemanje potekalo? Koliko je vseh sodelujočih? Kdo je poskrbel za glasbo, kostume?

Občina Videm nam je nudila tri stare hiše, ki so jih obnovili in s tem ohranili avtentičnost iz preteklih časov. Snemalnih lokacij je bilo veliko – od Prepolj, Hajdine, Ptujke Gore, Vidma, do Ptuja in Zavreča. Vseh lokacij je bilo 25, pri snemanju pa je sodelovalo več kot 100 ljudi. V nadaljevanke je veliko ljudske in sakralne glasbe, za katero so poskrbeli domači godci in pevci ter pevci KUD Markovski zvon. Za nežne avizne zvoke je poskrbel sin Andrej.

S kostumi ni bilo večjih težav. Nekaj smo si jih izposodili v SNG Maribor, pri FS v Doleni in otroški FS OŠ Starše, nekaj pa jih poiskali po omarah.

7. Ali ste pri delu kje naleteli na posebne težave?

Z veseljem povem, da je pri ustvarjanju projekta NA BRAZDAH LJUBEZNI vladalo izjemno vzdušje. V letu in pol trajajočem snemanju smo bili kot velika družina, z izjemno pozitivno, delovno klimo, za kar sem vsem iskreno hvaležen. Vsi sodelujoči ustvarjalci projekta so kot gledališki zanesenjaki, amaterji pogumno vstopili na novo področje umetnosti z visoko mero odgovornosti ter globoko vero individualnega zaupanja v celotno ekipo. Pozitiven odnos je vlival nove moči. Razumevanje smo našli tudi pri lokalnem prebivalstvu. Dejanska težava sta bila le korona in sneg, ki ga ni in ni bilo.

8. Situacij v nadaljevanki je nešteto. Bi lahko izbrali najbolj smešno, ki se vam je zgodila z ekipo?

Omenil bi prizor, ko sta Tonček in Nežka jahala konja. Sicer miren konj je naenkrat poskočil, Tonček in Nežka pa sta se znašla na tleh. Srečna, ker se ni nič zgodilo, je Nežka po rahlem padcu komentirala: »Jaz bi ta prizor ponovila!«

9. Kakšni so vaši občutki, ko sedite pred TV zaslonom in gledate nadaljevanko?

Občutki so prijetni, ne obremenjujoči! Vesel sem, ko po letu in pol zahtevnega dela na vseh koncih in krajih slišim, da nadaljevanko gleda ogromno ljudi. Občutek, ki boža dušo, hrabri in vliva nove moči. Občutek, ki ga nisem pričakoval.

10. Vemo, da ste človek z velikim številom talentov. Kakšni so vaši načrti za naprej?

Dolgoročnih planov ne delam. Vse načrte prepuščam času in zdravju, ki mi je, hvala Bogu, zaenkrat naklonjeno. Dokler bo tako, bom z veseljem stopal korak za korakom, svojo pot tlakoval z dobro voljo, kreativnostjo in spoštovanjem do ljudi in narave.

Mnogi me sedaj sprašujejo, kdaj bo nova nadaljevanka. Zaenkrat se jim samo nasmejim!

11. Kako vas podpirajo pri vašem ustvarjalnem delu žena Ana, otroci, vnuki?

Vsem je jasno, da delam to, kar delam rad, zato me podpirajo in veliko tudi pomagajo. V nadaljevanju sodeluje kar sedem članov ožje družine! Vsak človek ima kakšen talent, in prav je, da vsak v življenju izlušči najbolje. Včasih nam uspe in se veselimo, včasih smo razočarani. Takšno je pač življenje, zato se s slabimi trenutki ne obremenjujem. Pomembno je živeti!

Spoštovani gospod Jože, srčna hvala za vaše odgovore. Čestitke vam in celotni ekipi za projekt Na brazdah ljubezni! Nekoč ste dejali:

»Vsak človek je ustvarjalen na svoj način, posebej še, če teži k izpopolnjevanju svojih naravnih danosti. Doktor bo mogoče, bom zajemal iz študentskega življenja in puščal drobne sledi.«

Želim vam, da se vaš študenček še naprej polni z ustvarjalnimi idejami, opravljenimi deli, in da jih delite z nami.

Marta STEPIŠNIK

BRANKO LEŠNIK iz Rošnje in ljubiteljska kultura

Foto: D. Jakol

Branko Lešnik ...

Je našega »polja klas«, domačin iz Rošnje. Njegova življenjska pot ga je pripeljala v leta, ko se počasi spogleduje z upokojitvijo, zato je pri najinem srečanju na njegovem novem domu v Rošnji imel kaj povedati. Še posebej zato, ker se mu vzporedno z delom, ki ga opravlja v službi, v prostem času vedno dogaja kaj zanimivega. Vključen je v KUD Franc Ilec Loka-Rošnja in KGD Ptčičica Prepolje ter v obeh pušča vidno sled. Nazadnje smo ga tedensko gledali tudi v za nas zelo zanimivem in pomembnem filmu Na brazdah ljubezni, kjer igra Nežkinega očeta Gustla.

Pa preberimo, kaj nam je Branko LEŠNIK zaupal o sebi.

Glede na to, da sva z Brankom skoraj skupaj gulila šolske klopi in se pozna že leta (zaradi rojstva v mesecu januarju sem pobegnila v šolo leto prej, zato ves čas štem tudi tiste, ki so rojeni v mojem letu, za svoje nesojene sošolce), mi dovolite, da v pogovoru uporabim tikanje.

1. Kje si rojen in kako so tekla tvoja zgodnja otroška leta?

Rojen sem leta 1961 v družini Lešnik v Rošnji 16. Mama Terezija še danes živi na domačiji, oče Adolf pa je žal že pokojni. Moje otroštvo je bilo srečno in sem ga preživel z bratom Darkom. Ni še bilo vrtca, zato smo otroci zgodnja otroška leta preživljali pri babicah. Bili smo dokaj svobodni in smo lahko samostojno hodili po vasi. Tudi vsi smo se naučili plavati v Dravi, kar je danes nepojmljivo, saj starši svojih otrok samih nikakor ne bi

pustili k reki. Sploh se nismo zavedali, kaj vse je možno, so pa se dogajale nesreče, utopitve. Spomnim se, da sem v zgodnji mladosti strašno rad zidal hiške iz blata.

2. Kako je bilo v času osnovne šole? Ti je katera učiteljica še posebej ostala v spominu? Je kakšen dogodek od takrat še danes zanimiv?

Pri sedmih letih sem šel v osnovno šolo. Tudi sam sem imel v 1. razredu znamenito učiteljico Kristino Štrubelj, kot veliko drugih. V razredu nas je bilo več kot štirideset, zato je razredničarka morala imeti veliko disciplino, kar ji je tudi uspevalo. V šolo smo zato po njenem ukazu kar sami prinesli kakšno šibo. Razrede pa sem solidno izdeloval.

Zelo lepe spomine imam na učiteljico Marjano Klajderič in Marijo Dvoršak, ki se sedaj piše Gerečnik. Bili sta strogi, ampak pošteni. To se mi je že takrat zdelo v redu, sedaj, ko sem starejši, pa še posebej.

Od dogodkov mi je še danes zanimiv dan, ko je v 4. razredu skupina sošolcev šla do gostilne Zel in si privoščila popiti kar nekaj pelinkovca. Vinjeni so prišli nazaj v šolo, kjer je nastal »celi halo«. K sreči se je vse mirno rešilo in ni bilo večjih posledic s strani učiteljev.

V času pusta je bilo organiziranih veliko pustnih povork. V jeseni pa smo učenci vsako leto sodelovali pri pobiranju krompirja po vaseh za potrebe šolske mlečne kuhinje. To je bil za nas poseben dogodek, ki smo ga komaj čakali.

V okviru pouka smo igrali tudi razne otroške igre. Spomnim se, da se je pri eni od njih bilo potrebno naučiti igrati na ustno harmoniko. To sem se takrat tudi naučil, bilo pa je pri učiteljici Saši Poropat.

So pa se pojavljale že tudi prve ljubezni, seveda še nič resnega, bolj kakšni nasmehi. Sošolka je bila tudi moja bodoča žena, Zdenka Tement, prav tako iz Rošnje, vendar takrat iskrica med nama še ni preskočila.

3. Kam te je vodila pot po osnovni šoli? Kje si našel prvo zaposlitev?

Po osnovni šoli sem se vpisal na srednjo gradbeno šolo

Branko s svojim očetom ...

Branko s svojo mamo ...

Fotografije: iz arhiva B. Lešnika

in jo uspešno končal. Po končani šoli sem se takoj zaposlil v TAM-u, vendar v čisto drugi dejavnosti, ne v gradbeništvu. Najprej sem delal kot trgovec pri prevzemu materialov, z leti sem napredoval in bil nekaj časa v nabavi, tudi planer, in to do stečaja TAM-a leta 1996. Potem sem delal še po raznih firmah. Zadnjih 12 let, ko sem že tik pred upokojitvijo, sem hišnik v Mladinskem domu Maribor.

4. V mladosti si si ustvarili svojo družino. Omenil si že, da je bila žena v osnovni šoli tvoja sošolka, je pa bila tudi ona iz Rošnje.

Res je. Iskrica med nama je preskočila šele konec srednje šole. Poročila sva se dokaj mlada, pri enaindvajsetih. Najprej sta se nama rodila dvojčka Janko in Metka, ki bosta letos dopolnila 40 let. Na žalost je Janko zaradi poškodbe pri porodu prizadet. Med tednom živi v domu v Črni na Koroškem, kjer lepo skrbijo zanj. Sicer je vožnja do tja zelo dolga; pred 35 leti je bil ta dom najboljši. Janko je tudi najlepše sprejel tam zaposlene osebe, saj so bile do njega zelo prijazne. In je to čutil. Sprejel jih je kot domače in se do njih tudi tako vedel. To smo videli po objemih.

Metka je profesorica razrednega pouka in dela kot učiteljica v Centru za sluh in govor Maribor. S svojo družino živi na Pobrežju v Mariboru. Ima sedemletnega Marka in šestletno Mijo, tako da sva z Zdenko že dedek in babica.

Po dvojčkih se nama je čez deset let rodil še sin Jure. Sedaj je tudi on že odrasel. Končal je Univerzo za upodabljanje umetnosti in glasbo v Gradcu in postal akademski glasbenik – klarinetist. Trenutno ima v tem mestu tudi že zaposlitev, vendar zaenkrat še ne v glasbi.

Tudi žena Zdenka je tik pred upokojitvijo. Nekaj časa je delala v Agrotehniku, sedaj je zaposlena v mariborskih zaporih v pisarni za izvrševanje kazni zapora.

Kot mlada starša z otroki sva v Staršah zgradila hišo, kjer smo živeli 35 let. Sedaj smo to hišo dali v najem in

smo si ustvarili dom na domačiji ženinega očeta v Rošnji 12, samo v pritličju. Tako nam je lažje, ko čez vikende pripeljemo Janka domov. Težko smo ga namreč že nosili po stopnicah.

5. Poznamo te kot aktivnega člana v ljubiteljski kulturi. Kdaj in na kakšen način si se začel kulturno udeleževati?

Prvi začetki nastopanja segajo v osnovno šolo, bolj resno pa se je začelo v mladinski organizaciji. Prirejali smo razne proslave, za državne praznike, 8. februar, dan žena, dan mladosti, različna srečanja, igre in delovne akcije. Leta 1980 sem bil tudi predsednik mladinske organizacije. Potem pa je bilo potrebno iti na služenje vojaškega roka in so drugi prevzeli to organizacijo. Leta 1987 je bil ustanovljen KUD Franc Ilec Loka-Rošnja, in sicer folklorna skupina. Že takoj na začetku sva se z ženo pridružila kot plesni par. Sicer sva vaje težko usklajevala z obveznostmi v družini. Do sedmega leta je bil sin Janko namreč doma. Sta pa pomagali obe babici in prababica, tako da je nekako šlo. Težko pa sva šla na gostovanje, npr. za teden dni. Na sina je bilo treba paziti že v času, ko sva bila v službi.

Leta 1992 smo v okviru društva igrali tudi igro Ljubezen po bukvicah; režiral jo je Rado Pavalec. Kakšni dve leti kasneje smo igrali še Molierovo Pepčkovo ljubosumnost. Tudi to je režiral isti režiser. Žal smo to igro igrali le trikrat. Bila pa je napisana v narečju, prleščini, kar je privabilo občinstvo, in je bila zato dvorana vsakič nabito polna.

6. Igraš tudi harmoniko in klarinet. Kdaj si se pričel učiti igrati na omenjena inštrumenta?

Igrati sem pričel zelo pozno, malo pred petdesetim letom starosti, najprej harmoniko. Malo sem šel na inštruk-

cije, potem pa je šlo. Znam pa toliko, da za domačo družbo lahko zaigram. Pri klarinetu pa je bilo takole. Sinu smo kupili nov klarinet in stari je ostal doma. Pa sem začel vaditi, to je bilo po petdesetem rojstnem dnevu.

V društvu imamo skupino ljudskih godcev in včasih kaj zaigramo. Hodimo tudi na revije – srečanja ljudskih godcev. Večkrat smo se uvrstili na državno tekmovanje. Skupina sicer deluje že 30 let. Najprej je bil sestav instrumentov bolj ritmičen, klepci, kose, grablje, stroka pa takšnih instrumentov ne odobrava. Rekli so, da na ohceti nisi mogel igrati s koso. Potrebuješ melodične instrumente. Potem smo v sestav uvedli klarinet, bas in harmoniko. Igramo pa avtentične melodije, ki jih želimo ohraniti – Prepoljsko polko, Špeharsko, Dedkovo vižo, Nevestin valček od Tria Škorcev; to so melodije iz naših krajev. V današnjem času smo pod vplivom narodno-zabavne glasbe, ta, ki jo igramo mi, pa je malo drugačna. Bili smo tudi na nekaj seminarjih, kjer so nas seznanili s tem, kakšna je avtentična glasba, in nas naučili prijeme igranja melodij »po starem«.

Delujemo tudi kot ljudski pevci, pojemo seveda stare pesmi na primeren način. Imel sem srečo, da sem se ogromno takšnih pesmi naučil od tasta in tašče, ki sta tudi bila ljudska pevca. Z eno od teh pesmi, ki je ni v nobeni pesmarici, smo nekoč zmagali na srečanju pevskih folklornih skupin.

Naša folklorna skupina skorajda ne deluje več, plešeta le še par ali dva. Je pa pod okriljem KUD Franc Ileč še ena plesna skupina, kjer ji sami s plesanjem včasih pomagamo. V času »fašenka«, tj. 18. februarja, sem prav te plesalce spremljal s harmoniko, saj je naš harmonikar Metod Kovač žal preminil.

7. Večkrat smo te videli tudi v vlogi Božička.

Res, veliko let sem nastopal kot Božiček, v Zlatoličju, Staršah, Rošnji. Nekoč sem po naročilu mladega zaljubljenega fanta nesel darila tudi deklici v blok na Tezno, vendar Božiček ni nič pomagal, da bi par prišel skupaj. Saj vemo, če srček ne zaigra, ni nič. Drugače pa je vloga Božička bolj prijetna v manjših skupinah, saj se vsakemu otroku lahko bolj posvetiš. Pri večjih osnovnošolskih otrocih pa je lahko težava, prvo- in drugošolci še verjamejo v Božička, pri tretješolcih

pa je že problem. Če že eden ne verjame, lahko pokvari vzdušje.

8. Vključen si tudi v Kulturno glasbeno društvo Ptičica v Prepoljah. Od kdaj si njihov član?

Pri njih sem začel v sezoni 2014/15 z Dobrim vojakom Švejkom. Od takrat dalje imajo vsako leto nov projekt. Tako igram že več let – v igrah Poroka s dolarji, Miklova Zala, ki je bila zelo velik projekt, v Kar bo pa bo, Kristusovem pasijonu, S pesmijo v življenje, to je musical na Avsenikovo glasbo ...

9. Povej še kaj o igranju v filmu Na brazdah ljubezni, kjer igraš vlogo očeta v Nežkini družini. Samo spomnim, da gre za film v enajstih nadaljevanjih, govori pa o zgodbi izpred 100 let, ki se je dogajala pri nas in v Prlekiji. Avtor scenarija in režiser je Jože Ekart iz Prepolj.

Jože Ekart je dobil idejo, da bi posnel film po svoji knjigi z naslovom Spomin na gostijo. Povabil me je k sodelovanju in povedal, katero vlogo bi imel, seveda primerno mojim letom. Po odločitvi mi je poslal besedilo – scenarij, ki ga je tudi sam napisal. Je pa ga po potrebi še sproti prilagajal. Tudi režiser je bil sam.

Spomini na snemanje so zelo lepi. Šlo je za prijetno druženje, povezano z zabavo, še več pa je bilo resnega dela. V primerjavi z učenjem iger je bilo veliko več dela, se pa ni bilo potrebno naenkrat naučiti vsega teksta. Učili smo se lahko sproti, za posamezne kadre. Med snemanjem sem tudi spoznal, da je razlika v igranju. Pri igrah veliko bolj uporabljaj gestje, pri filmu ni toliko tega, saj kamera pokaže od blizu. Bolj vidna je tudi mimika obraza. Treba

Branko z družino ob hčerkinu poroki ...

je igrati čim bolj naravno, kar pa ni vedno lahko. Je pa igranje v filmu čisto druga izkušnja.

Učenje besedila v mojih letih pa je prav gotovo dobrodošlo orožje proti demenci. Prav tako učenje instrumenta, saj moraš pri obojem razmišljati.

Snemali smo na domačijah, ki so jih občine obnovile in so sedaj muzeji. To je bilo v Pobrežju pri Vidmu in Tržcu. V hišah je bilo strašno mrzlo, saj smo delali pozimi. Prostori namreč niso bili ogrevani. S kaloriferji pa nismo smeli kuriti, saj bi z zvokom motili snemanje. Tudi ko je mimo hiše peljal kakšen avto, smo morali snemanje ustaviti. Pri nastajanju filma je sodelovalo kar šest občin.

Po snemanju sem doživel zanimiv trenutek, ko se je ena deklica, ki poleg staršev gleda naš film, hotela fotografirati z menoj.

10. Kaj bi rekel o pomenu ljubiteljske kulture za prihodnost?

Ljubiteljska kultura je naše veliko orožje, da se ohranimo kot narod, da ohranimo jezik, identiteto. Primer koroških Slovencev; če izgubijo jezik, jih več ni. Ko sem bil mlajši, nisem razumel, zakaj je kultura tako pomembna. Danes vem, da če ne bo več narečij, tudi naš narod ne bo imel prihodnosti. Slovenija pa je znana po številnih narečjih in je glede tega zelo bogata. Spomnim se, da so nas v srednji šoli učili, da ni sramota govoriti v narečju. V osnovni šoli pa narečij takrat še niso tako cenili. Seveda pa mora biti tudi knjižni jezik, da se vsi Slovenci lahko razumemo med seboj. Knjižno slovenščino pa najbolj pogrešam na televiziji. Tam ni več slišati pravega knjižnega jezika, morda edino delno še na nacionalni televiziji. Na nekaterih programih pa postaja ljubljansščina že kot uradni jezik. Je pa takšen trend velika škoda.

11. Kaj meniš o morebitni ustanovitvi zveze kulturnih društev v naši občini?

Zvezo bi podprl, saj bi v kulturnih društvih lahko uskladjili svoje delo in pri prireditvah sodelovali. Vsako društvo bi v program dalo svojo najboljšo točko. Proslave bi bile vsebinsko bogatejše. Bilo bi jih sicer manj, a tiste kvalitetne. Občinstvo namreč ni neumno, prepozna, kaj je dobro. Sicer smo na vasi, a naši vaščani so izobraženi. Da pa bo bodoča kulturna zveza dosegla svoj namen, bi bilo potrebno razbiti »ta kanal«. Ne vem sicer, zakaj je takšna večna borba med ljudmi iz »te in one strani« naše skupne občine.

12. V svojem delovanju si gotovo prejel tudi priznanja. Zaupaj nam kaj o tem.

Za delovanje v naši občini sem prejel bronasto in srebrno občinsko priznanje za delo v kulturi. Na raznih srečanjih ljudskih godcev in pevcev sem prav tako prejel več priznanj, pa tudi nekaj Maroltovih značk za folklorne nastope. Naše društvo Franc Ilec pa mi je leta 2022 podelilo listino častni član.

13. V okviru delovanja folklorne skupine ste tudi veliko gostovali. Kje vse ste bili?

V okviru folklornih gostovanj smo videli veliko Evrope, od Italije, Avstrije, Madžarske, Nemčije, Poljske, BIH, Hrvaške, Srbije, do Švedske in Francije. Dvakrat smo bili pri Magdaleni Tovornik, ko je bila tam veleposlanica, prav tako na Dunaju v palači OZN, ko je bil tam veleposlanik Ivo Vajgl. Z mariborskim županom Alojzom Križmanom smo šli saditi staro vinsko trto v mesto Tour v Francijo. Vsepovsod smo se potrudili, da smo po najboljših močeh predstavili našo kulturno dediščino, plese, običaje in glasbo.

14. Ali najdeš kaj časa še za kakšne druge dejavnosti, npr. za rekreacijo?

Vsak četrtek hodim na odbojko v OŠ Starše. To pa že več kot 10 let. Pridobil sem že dve »žogi«, za 50 in 60 let. Po rekreaciji pa seveda še malo pokramljamo. Včasih sem igral tudi nogomet v NK Rošnja – že v mladinskih selekcijah, potem pa tudi pri članih.

Z ženo sva prekolesarila Dravsko polje po dolgem in po čez, prav tako pa tudi pot ob naši reki Dravi od izvira v Italiji do hrvaške meje, pot ob reki Muri od izvira v Visokih turah v Avstriji do hrvaške meje in ob reki Donavi, sicer le v Avstriji, od Linza do Dunaja. Zelo rada letujeva na slovenski obali, v Strunjanu, kjer je

Foto: iz arhiva KGD Ptičica

Filmska družina Grm na žegnanju; Branko v vlogi očeta (iz nadaljevanke Na brazdah ljubezni) ...

tudi veliko kolesarskih poti, ki vodijo v Hrvaško in Italijo. Če se dobro organiziraš, je čas za marsikaj.

Dragi »(ne)sošolec« Branko! Iskrena hvala, da si nam zaupal svojo življenjsko pot, preko katere smo te lahko bolj spoznali. Hvaležni smo ti za vse lepe trenutke, ki smo jih preživeli ob tvojem petju, plesanju, igranju iger, pri ogledu filma ali ko smo uživali ob zvokih instrumentov izpod tvojih prstov. Želimo ti še veliko ustvarjalnih uric v obeh društvih in prijeten pristan v vrste upokojencev, seveda pa največ srečnih trenutkov v okviru družine v vseh naslednjih letih.

Daša JAKOL

Foto: D. Jakol

Ljudski godci KUD Franc Illec letos v pustnem času; Branko s harmoniko ...

SPOMNIMO ...

Na notranji strani zloženke je bil seznam številnih dejavnosti, ki omogočajo, da čim dlje ostanemo telesno, miselno in socialno aktivni:

- jutranja telovadba,
- zeliščarski krožek,
- računalniški in jezikovni tečaji,
- ustvarjalne delavnice,
- predavanja različnih tem,
- izleti,
- družabne igre,
- razstave in še kaj bi se našlo od ponujenih dejavnosti.

Veseli smo, da v DCA še vedno potekajo druženja z različnimi vsebinami.

In naj tako še dolgo ostane, seveda s podporo naše občine.

Marija KURBUS

Tako zaplešejo pustne maske - upokojenci DU Starše

V torek, 21. 2. 2023, so se upokojenci DU Starše zbrali na pustovanju v dvorani v Rošnji. Nekateri v maskah, drugi se ta dan samo niso umili. Ob krofu in pustni malici je teklet klepet, ob pustnem vzdušju je v ozadju bilo slišati glasbo. Veseljačenje je s pozdravom odprl predsednik društva ter družini zaželel prijeten zadnji dan pustnih norčij. Najlepša maska je bila nagrajena.

Marjan MALEK

Prijeten klepet med člani društva ...

Tako zaplešejo pustne maske ...

Foto: M. Malek

AKTIVNOSTI VINSKE KRALJICE OBČINE STARŠE

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Zima je prišla in narava se je odpravila spat, da se spočije. Slovensko vinsko kraljestvo pa nikoli ne počiva.

Ker je mesec december čas obdarovanja in dobrodelnosti, smo tudi mi želeli pomagati in polepšati življenje Barbari, dekletu, ki ima cerebralno paralizo. Tako smo se udeležili dobrodelnega dogodka »Od vina do srca«, kjer so se zbirala denarna sredstva, da bi lahko Barbarini starši kupili avto in jo odpeljali domov.

Na prvi dogodek v novem letu sem se odpravila na Kog, na povabilo kogovskega vinskega kralja Jakoba Lukmana, ki nas je povabil na »Čurkarijado«. Na dogodku se je najprej odvil kulturni program, kjer so podelili priznanje za najboljšo čurko v Sloveniji, kasneje pa smo ob druženju in glasbi predstavili vina Slovenskega vinskega kraljestva ter poskusili vina kogovskih vinarjev in pridelovalcev.

Konec januarja sem bila deležna še ene predaje. Svojo krono je predala Tina Pregrad, 20. ljutomerska vinska kraljica, naslednici Sandri Kaučič, 21. ljutomerski vinski kraljici, Martini XXI. Kronanje je potekalo na prečudovitem dvorcu Jeruzalem. Ob dobri glasbi in lepem kulturnem programu smo se poslovili od Tine, ki je kraljevala kar tri leta, in v svoj krog sprejeli novo vinsko kraljico Sandro.

Februar je prišel, z njim pa tudi ropotanje zvoncev kurentov. Ptujška vinska kraljica Lucija Kramer pa nas je povabila na tradicionalno kurentovanje, ki je za nas potekalo kar dva dni. Prvi dan smo se zbrali pri Ptujski kleti, kjer smo si ogledali notranjost kleti in poskusili nabor njihovih vin. Obisk kurentov pa nam je pričaral pravo pustno vzdušje. Pot nas je ponesla na Mestni Vrh, do Stare preše,

Foto: N. Špindler

Slovensko vinsko kraljestvo na predaji krone v Ljutomeru ...

kjer nas je čakala pojedina in pa seveda tudi degustacija vin. Kasneje pa smo se odpravili še na degustacijo v vinoteko Kobal, v centru Ptuja. Dan smo zaključili na večerji, kjer smo se tudi našemili v skupinsko masko, nune in župnika, ter pustovanje nadaljevali v karnevalski dvorani na zabavi. Naslednje jutro smo imeli zajtrk, se počasi odeli v kraljevo opravo in se odpravili v mestno hišo na sprejem k županji Nuški Gajšek. Na občini smo se družili tudi z ostalimi povabljenimi gosti. Za konec pa smo si ogledali še pustni karneval.

Sedaj pa že strmimo k pomladi, ko prihaja čas reza trte. Na vidiku je že tudi nekaj dogodkov, ki se bodo odvijali. Slovensko vinsko kraljestvo pa pripravljamo tudi posebni dobrodelni dogodek, ki naj pa še zaenkrat ostane skrivnost. Mi, spoštovane občanke in spoštovani občani, pa se zagotovo vidimo na dogodkih, ki bodo potekali pri nas. Nanje že komaj čakam, saj so mi zdaleč najljubši.

Do takrat pa na zdravje!

Anja KELC

Foto: E. Gašperšič

Slovensko vinsko kraljestvo v Ptujski kleti ...

OPERATIVNO DELOVANJE GZ STARŠE V MANDATU 2018 - 2022

Čas izdaje novega Glasila občine Starše kar sovpada s koncem mandata vodstev v prostovoljnih gasilskih društvih in Gasilski zvezi Starše. Vsa gasilska društva so že izvolila nova društvena vodstva za naslednji mandat, medtem ko nas na GZ le-to še čaka.

Vendar se lahko ob izteku 5-letnega mandata poraja več vprašanj. Ali smo uspešno delovali na različnih področjih gasilstva, od izvajanja intervencij, tekmovalnega in razvojnega področja, izobraževanja in še bi lahko naštevali? No, pa si pogledjmo.

Intervencije

V občini Starše so gasilske enote v letih 2018 - 2022 ob nesrečah posredovale kar 81-krat. Če ponazorimo drugače, vsakih 22 dni je bila izvedena ena intervencija. Vse intervencije so potekale pravočasno in brez poškodb gasilcev ali tehnike in kljub kar 11 različnim vrstam intervencij so le-te bile vse uspešno zaključene. Prav vsa PGD pa so z gasilci sodelovala tudi na velikem požaru na Krasu, kjer so intervencijo uspešno zaključila. Seveda pa smo aktivno sodelovali tudi pri odpravi posledic epidemije COVID z razkuževanjem prostorov.

VRSTA INTERVENCIJE	ŠTEVILO INTERVENCIJ
Poplavne in meteorne vode	35
Požari v stanovanjskih stavbah	12
Tehnična in druga pomoč	8
Nesreče in požari v cestnem prometu	8
Vetrolom in snegolom	7
Reševanje ob srčnih zastojih AED	4
Izvoz gasilcev, vendar intervencija ni bila potrebna	2
Požari v naravi oziroma na prostem	2
Požari v kompleksnih industrijskih objektih	1
Ogrožanje ljudi in premoženja s strani živali	1
Požari na delovnih, kmetijskih in gradbenih strojih	1
SKUPAJ	81

Vir: URSZR, SPIN

Tekmovanja

Naše gasilske tekmovale enote so sodelovale na različnih tekmovanjih, kjer so dosegale odlične rezultate. Tako je na zadnjem tekmovanju GZ Starše sodelovalo 15 gasilskih desetih, na tekmovanju MB gasilske regije pa 14 desetih. Na državno tekmovanje v 2023 se je uvrstilo 8 desetih v različnih kategorijah. Ne smemo pa pozabiti tudi nastopa članov A PGD Starše na gasilski olimpijadi v Celju, kjer so dosegli 25. mesto med 60 mednarodnimi

Požar traktorja v Trničah ...

ekipami. Prav tako pa smo bili uspešni tudi pri organizaciji in rezultatih ekip na pokalnih tekmovanjih GZ Slovenije in tekmovanju na Bogatajevih dnevih na Ptuj.

Tekmovanje Mariborske gasilske regije ...

Izobraževanje

Za potrebe izobraževanja (in tudi intervencij) smo nabavili potrebna sredstva, ki nam omogočajo kvaliteto izvedbo različnih izobraževalnih programov na GZ Starše. Nabavili smo dva aparata za izdelavo dima, tridelno lestev, elektro agregat in koritasta nosila. Vse to so uporabljali tečajniki na tečajih za gasilca pripravnika, operativnega gasilca in višjega gasilca. Prav tako je preko 70 gasilcev opravilo tečaj za prve posredovalce AED ob srčnih zastojih. Nekateri gasilci pa so opravili tudi tečaja za vodjo enote in enot v okviru MB gasilske regije, tečaj za sodnika in gasilske specialnosti.

Tečaj za operativnega gasilca ...

Foto: iz arhiva društva

Namesto zaključka

Gasilska zveza Starše je sprejela tudi Pravilnik za nabavo večjih gasilskih vozil s terminskim načrtom nabave, ki omogoča PGD načrtno in racionalno nabavo večjih gasilskih vozil. Prav tako smo uredili novo sejno sobo GZ in štaba CZ občine Starše ter ob 20-letnici delovanja izdali Bilten GZ, kjer je zajeta zgodovina gasilske zveze in ključni podatki o vseh PGD. Namensko smo nabavljali opremo za PGD preko štaba CZ za poplave, notranje požare in delo na višini. Seveda je vse naštetu le en delček

operativnega delovanja GZ Starše, saj je skoraj nemogoče zajeti vse v enem članku za 5-letno obdobje delovanja.

Seveda pa smo skozi članek tudi odgovorili na zgoraj zastavljeno vprašanje, in lahko potrdimo, da smo gasilci delovali v PGD in GZ odlično, da imamo pogled usmerjen v prihodnost, da se vsak evro vložen v gasilstvo poravne dvakrat nazaj in da bomo gasilci vedno poskrbeli za varnost občanov v občini Starše.

Andrej SKODIČ, poveljnik GZ Starše

Gostovanje z igro

V nedeljo, 26. 2. 2023, v večernem času, je v kulturni dvorani v Rošnji gostovalo KUD Kungota pri Ptujju z igro – komedijo »Ležeči policaji«.

Foto: M. Malek

Igra je navdušila gledalce v polni dvorani in jih prijetno nasmejala. To so napovedali igralci že pred začetkom igranja in so v igri tudi uresničili.

Marjan MALEK

VABILO

Društvo upokojencev Marjeta vabi vse
člane in članice na
44. redni letni občni zbor, ki bo

**v soboto, 25. marca 2023, ob 17. uri
v Domu krajanov Brunšvik.**

Na občnem zboru bomo slišali poročila
o delovanju društva v preteklem letu,
športnih aktivnostih obeh sekcij kegljanja
in potrdili poročila vseh izvajalcev.

Dnevni red bo predlagan ob
pričetku dogodka.

Po uradnem delu bo sledilo druženje
ob hrani in pijači.

Za vesele glasbene zvoke bo poskrbel
TRIO BELŠAK.

Vljudno vabljeni!

Upravni odbor DU MARJETA

Zbor lovcev LD Starše s krstom mladih lovcev

V petek, 10. 3. 2023, je v Lovskem domu Starše potekal redni Zbor lovcev LD Starše. Po podanih poročilih so navzoči le-tega potrdili, kot tudi gospodarski in finančni načrt za leto 2023. Navzoče lovce in lovko je nagovoril tudi Marjan Gselman, predsednik LZ Maribor.

Prav tako pa je potekal krst mladih lovcev. Krst je opravilo visoko lovsko sodišče, po obtožnici in zagovoru so bili lovka in lovca krščeni po lovskih šegah in navadah, nalogo pa je opravil Marjan Malek s pomočjo stražnika in zdravnika.

Marjan MALEK

Foto: M. Malek

IZLET TELOVADCEV DCA V KOPER IN LJUBLJANO

Mesec december je čas, ko si radi ogledamo praznično novoletno okrašena mesta.

Telovadci DCA smo obiskali mesti Koper in Ljubljano. Do Kopra smo potovali z vlakom, nazaj do Ljubljane z avtobusom in se v večernih urah vračali domov z vlakom.

Do Kopra je bilo zelo živahno, saj nas je naša Silva s svojo dobro voljo in energijo ves čas vzpodbujala, da smo sledili njenemu petju. Za boljše razpoloženje so bili pribojčki s strani posameznic, saj so doma spekle potico in različne sladice.

V Kopru smo se sprehodili po mestu, se ustavili ob obali in uživali ob pogledu na morje, ki je rahlo valovalo v vsem svojem sijaju. Nekaj vidnih ladij na širnem morju je počasi izginjalo za obzorjem. Morali smo počakati do mraka, da smo lahko občudovali koprške okrasitve ulic, mesta, trgovin. Posebna je bila praznična osvetlitev parka, kjer so nas pozdravljale različne podobe živali v lučkah spreminjajočih se barv.

Ob povratku na avtobus za Ljubljano smo imeli nekaj težav s časom in odhodom avtobusa. Ob dobri volji šoferja se je vse dobro izteklo. Proti večeru smo prispeli v Ljubljano, kjer se je že čutil utrip vzdušja prednovoletnega časa. Namenili smo se proti Tromostovju do Prešernovega trga, ki ga je krasila 15 metrov visoka smreka. Čarobno okrašena je privabljala poglede vseh mimoidočih. Nato smo se sprehodili ob Ljubljanici, kjer so stojnice že ponujale novoletne darilne izdelke. Poseben čar so tam majhni lokalčki, ob njih pa mizice, kjer so ob svečkah in pijači posedali in se družili obiskovalci. Ogledali smo si tudi

Okrašena Ljubljana - Tromostovje ...

stari del mesta in se napotili proti ljubljanski tržnici. Ljubljansko-Plečnikovo tržnico povezuje preko Ljubljanice na novo obnovljen Mesarski most, znan kot most ljubezni. Zaljubljenici namreč na njem simbolično zaklenejo svojo ljubezen, ključ pa vržejo v Ljubljanico.

Praznično odeto Ljubljano smo zapustili v večernih urah z odhodom proti železniški postaji in vlaku za domov.

Naše druženje je bilo prijetno, zanimivo in veselo, ob dokaj lepem in naklonjenem vremenu za zimski čas.

Labod v parku v Kopru ...

Nada VITEZ

Na obali v Kopru ...

Fotografije: N. Vitez

Spominska slovesnost ob 80. obletnici padca Pohorskega bataljona

V soboto, 7. januarja, je potekala tradicionalna spominska slovesnost ob 80. obletnici padca Pohorskega bataljona in njegovega poslednjega boja pri Treh žeblih. Pri spominskem obeležju na Osankarici smo se zbrali številni obiskovalci.

Pohorski bataljon, ki je ob ustanovitvi septembra 1942 štel 90 borcev, je izvedel številne akcije. Konec decembra 1942 se je premaknil proti Osankarici, kjer si je uredil zimski tabor. Prve dni leta 1943 so ga odkrile nemške sile, 8. januarja pa ga je obkolilo okoli 2000 nemških vojakov. V boju je življenje izgubilo 69 borcev bataljona.

Letos je za kulturni del programa poskrbel Zavod za kulturo Slovenska Bistrica. V programu so sodelovali Oktet Tinje in recitatorica Patricija Žuraj. Po slovesnem delu so k spomeniku padlim borcem vence ob predsednici Nataši Pirc Musar položili tudi predstavniki občin Ruše, Maribor, Zreče, Slovenske Konjice in Slovenska Bistrica ter predstavniki borčevskih in veteranskih organizacij.

V vlogi častne govornice je bila predsednica države Nataša Pirc Musar. V govoru je povedala, da bi brez narodnoosvobodilnega boja, s katerim smo se uspešno zoperstavili okupatorjem, bila naša prihodnost drugačna, zato njegove vloge v uporabi proti okupatorjem in pomena za samostojnost Slovenije ni mogoče zanikati.

Spomin ne bo šel v pozabo ...

Foto: M. Kramberger

Zbrani ob spomeniku ...

Foto: M. Kramberger

Pohodniki na slovesnosti na Osankarici ...

Foto: iz arhiva družine Vobič

Letošnje prireditve se je po ocenah organizatorjev udeležilo okoli 3000 ljudi ter predstavniki države, med njimi nekdanji predsednik Milan Kučan ter evropska poslanca Milan Brglez in Matjaž Nemec.

Prireditve smo se udeležili tudi člani Občinske organizacije ZB za vrednote NOB Starše ter okoli 30 občanov občine Starše.

Stanka VOBIČ

12 let delovanja Vokalne skupine PGD Zlatoličje

Zgodovina petja v PGD Zlatoličje sega v leto 1959, ko je bil ustanovljen prvi moški gasilski pevski zbor pod vodstvom zborovodje Martina Colnariča. Zbor s 24 pevci je deloval do leta 1962, ko se je zaradi zdravstvenih težav zborovodje prenehalo z aktivnim petjem. V letu 1974 so ponovno ustanovili moški gasilski pevski zbor z 18 pevci pod vodstvom zborovodje Valterja Žumra. Po dveh letih delovanja je v letu 1976 zbor prenehal z aktivnim petjem in nastopilo je sorazmerno daljše obdobje.

V januarju leta 2011 se nas je nekaj gasilcev veteranov odločilo, da svoje ubrane glasove združimo in ustanovimo manjšo pevsko skupino. Tako je po 36-ih letih, ko je prenehalo zborovsko petje v našem društvu, nastal Nonet PGD Zlatoličje. Zaradi težav pri nastopu vseh devetih pevcev na prireditvah, iz objektivnih razlogov, smo se v letu 2022 odločili, da se preimenujemo v Vokalno skupino PGD Zlatoličje.

Vokalno skupino PGD Zlatoličje predstavljamo gasilci, ljubitelji petja, ki smo po svojih letih različnih generacij. Veseli smo, da so se nam v zadnjih letih pridružili mlajši člani s svojimi kvalitetnimi glasovi, ki imajo dobre izkušnje vokalnega petja, saj so predtem peli v zelo kvalitetnih skupinah. Danes je sledeča zasedba vokalne skupine:

1. tenor: Miran Smolinger, Alojz Kacjan in Slavko Žunkovič,
2. tenor: Maks Plazar, Milan Šprah in Gorazd Šolar,
3. bariton: Bojan Korotaj in Igor Trstenjak,
4. bas: Janez Ekart in Robert Pišek.

Po odhodu umetniškega vodje mag. Oliverja Bučka smo se znašli v kratkotrajni krizi, ki pa jo je rešil naš član Gorazd Šolar, ki nas je vodil v prehodnem obdobju, t.j. do prihoda novega umetniškega vodje Petra Kranjca. Pevci smo za to našemu pevskemu prijatelju Gorazdu zelo hvaležni. Po prihodu umetniškega vodje Petra Kranjca se je kvaliteta našega petja samo izboljševala in tudi nabor

naših pesmi je zelo raznolik. Pojemo ljudske, domoljubne in umetniške pesmi, ne manjka pa tudi dalmatinskih pesmi. Peter Kranjc je zelo strokoven umetniški vodja, z dolgoletnimi izkušnjami, in lahko si samo želimo, da bo sodelovanje z njim trajalo in trajalo.

Široka podpora Občine Starše, zlasti župana Stanislava Greifonerja, in PGD Zlatoličje, s predsednikom Mirkom Štruclo, nam daje zadovoljstvo in motivacijo, da veliko našega prostega časa namenimo petju ter sodelovanju na vseh prireditvah, na katere nas vabijo organizatorji.

Poslanstvo Vokalne skupine PGD Zlatoličje je širjenje kulture, predvsem kulturnega izročila petja. Upamo, da bo naše sodelovanje pri kulturnih dogodkih in drugih prireditvah, ki bodo organizirane v našem okolju, širšem slovenskem prostoru in tudi izven meja naše domovine, tako pogosto, kot se je to dogajalo doslej. V svojem dosedanjem delovanju je za nami veliko nastopov na javnih prireditvah v naši občini in tudi širše. Ponosni smo na toliko nastopov, ter da lahko na ta način ime PGD Zlatoličje in občino Starše predstavljamo v tako širokem prostoru. V svojem dosedanjem delovanju smo peli v okolju lepega dalmatinskega mesteca Kolan na Pagu, na obronkih hrvaškega Zagorja v Donji Voći, Trakošanu, Vinici in Cestici, nekajkrat smo bili gostje KD Skorba. Redno smo sodelujoči na prireditvah občine Starše, od reza potomke stare trte, postavitve klopotca, do trgatve potomke stare trte in martinovanja. Sodelujemo tudi ob dnevih kulture v organizaciji KUD Franc Ilec in KUD Ivan Lončarič. Vsa leto se udeležimo srečanja gasilskih pevskih zborov in pihalnih godb, ki jih organizira Gasilska zveza Slovenije. V okviru teh srečanj smo že peli v prijazni deželi refoška v Marezigah v slovenski Istri, Gorišnici, Lovrencu na Pohorju, Šmarjeti na Dolenjskem, Staršah in Ormožu.

Posebej želimo izpostaviti tri prireditve v občini Starše, ki so se organizirale v naši organizaciji in ki so po naši

Vokalna skupina PGD Zlatoličje z umetniškim vodjem Petrom Kranjcem ...

Harmonikar Amadej Buček na nastopu ...

OPZ OŠ Starše ...

OPZ Marjetica POŠ Marjeta ...

Zahvala županu Stanislavu Greifonerju ...

Fotografije: B. Selinšek

oceni dale velik kulturni pečat občine Starše in PGD Zlatoličje. Prva prireditev je bila 5. obletnica našega delovanja v marcu leta 2016, kjer je nastopilo 8 pevskih skupin iz naše občine in sosednje občine Hajdina, skupno okrog 80 pevcev in glasbenikov. Druga prireditev je bila 34. srečanje gasilskih pevskih zborov in vokalnih skupin Slovenije v juniju leta 2018, z udeležbo 15 skupin iz celotne Slovenije. Nastopilo je skupno 250 pevcev. Zadnja prireditev je bila v mesecu februarju letošnjega leta, s katero smo obeležili 12 let našega delovanja. To prireditev smo želeli organizirati ob naši 10-letnici delovanja, vendar nam je pandemija COVID-a to preprečila. Zato smo kot nadomestilo temu pripravili enourno oddajo na SIP TV, ki se je predvajala v času, namenjenemu občini Starše. Na izvedbo zadnje prireditve smo resnično ponosni. Bila je prireditev mednarodnega značaja, z udeležbo pevskih skupin iz sosednje Hrvaške, pevskih skupin iz občin Pesnica in Hajdina, naših otroških pevskih zborov OŠ Starše in OŠ Starše, podružnica Marjeta, KD Alojz Colnarič Starše in naše vokalne skupine. Vse tri prireditve so bile v telovadnici OŠ Starše.

Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo našemu pokrovitelju vseh treh prireditev, Občini Starše, županoma Stanislavu Greifonerju in žal pokojnemu Bojanu Kirbišu ter občinski upravi. Prav tako se zahvaljujemo OŠ Starše, z ravnateljem Francem Kekcem, in vsem donatorjem, ki so finančno podprli prireditve. Brez njih teh prireditev v takšnem obsegu ne bi mogli izpeljati. Nenazadnje gre zahvala tudi vsem obiskovalcem, ki so s svojo prisotnostjo nagradili naš trud – prikazati lepo pesem in kulturni navdih.

Prepričani smo, da bo imela Vokalna skupina PGD Zlatoličje s predsednikom Robertom Piškom in umetniškim vodjem Petrom Kranjcem še dolgo dobo ubranega petja slovenskih pesmi, od ljudskih, domoljubnih in umetniških. Naša ljubezen do petja, prijateljstvo in prijetni občutki, da s svojim petjem poslušalcem pričramo lepo slovensko pesem, nas druži z upanjem, da še ob dobrem zdravju dolgo pojemo.

V imenu Vokalne skupine PGD Zlatoličje
dr. Janez EKART

Skupna pesem nastopajočih ob koncu koncerta ...

PUSTOVANJE V STARŠAH

TURISTIČNO DRUŠTVO STARŠE IN KUD »FRANC ILEC« LOKA – ROŠNJA sta organizirala in izvedla prireditev »PUSTNI KARNEVAL STARŠE 2023« v vaškem središču v Staršah.

Pod šotorom so skupaj z Marijanom Hercegom in delavci občine Starše postavili manjši oder, na katerem je v petek zvečer nastopil Trio Baroni, baron pustnega karnevala (Janez Horvat) pa je od podžupana občine Starše Aneja Lukana prevzel oblast in ključ občine. Ob predaji ključa je kot protokolarni mojster in promotor turizma baron povedal, da se podžupan ne zaveda, v kakšne roke je dal oblast in uporabo materialnih in finančnih sredstev. Ta pa mu je odgovoril, da je prekratek čas in da zaupa pustnim maskam, korantom in baronu.

Prireditev »Pustni karneval« se je nadaljevala v soboto, 18. 2. 2023, s prihodom pustnih mask, korantov, folklorne skupine z ljudskimi godci. Odprtje je opravil Marjan Malek, predsednik TD, pozdravil množico obiskovalcev in mask na vaškem središču, predstavil program, ki so ga pričeli ljudski godci in člani folklorne skupine VFS Veseli pastirji s folklorno postavitvijo pustni fašenk, sledil je nastop glasbene skupine ROCK STROK. Ti so navduši-

li množico, še bolj pa je navdušil prihod pevca zabavne glasbe Issaka PALME. S svojim dvakratnim nastopom je naredil lepo vzdušje, mnogi obiskovalci so pozdravili prireditev in organizatorju dajali pobude, da TD nadaljuje s to tradicijo. Pravo vzdušje pa so poskrbeli s svojim plesom koranti KUD Polanec.

Pred zaključkom prireditve sta se ponovno srečala baron in podžupan občine, da so vrnili ključ občine in s tem oblast ter ga obvestili, da niso ničesar zapravili niti odtujili, pa so kljub temu nekaj zaslužili in se zahvalili za podporo Občine Starše. Podžupan Anej se je zahvalil za to izvedeno prireditev, prav tako pa se je zahvalil vsem društvom, ki so sodelovala ob drsališču v veselem decembru.

V imenu TD Starše se zahvaljujemo za donacijo v obliki krofov Pekarni Hlebček in Občini Starše.

NAJLEPŠE MASKE SO PREJELE NAGRADE – POKROVITELJ: OBČINA STARŠE.

Marjan MALEK

Foto: D. Jakol

Kurenti KUD Polanec ...

V Staršah ...

Fotografije: Daša Jakol

Pustovanje nekoč in danes v Rošnji in okolici

Kako hitro čas beži! Plesalci in ostali člani KUD F. Ilec Loka-Rošnja smo pred več kot 30 leti sklenili obuditi v življenje pustne običaje v naših krajih. To so bili časi, ko se je še le tu in tam za fašenk, kakor pustu pravimo v naših krajih, pojavila kakšna maska. Pa še to le kak našemljen osnovnošolec, ki se je vračal s šolske povorke.

Nekoč pa je bil fašenk v naših krajih zelo živ. Tudi sama se še spomnim, da so se odrasli, ne le otroci, radi v teh dneh poveselili, se našemili, se na neškodljiv način ponorčevali iz sosedov in sorodstva, šli zvečer v lokalne gostilne in do polnoči veselo proslavljali ta dan.

Za Dravsko polje nasploh je bila značilna povorka oračev, v kateri (po pripovedovanju) niso smeli manjkati naslednji liki: dva ali štirje konjiči, orač, ki je lahko bil tudi kurent, ali pa moški, preoblečen v žensko, ki je za plugom veselo poskakoval, sejalka oz. moški preoblečen v njo, dacar (davkar) in orožnik, ženin in nevesta, dimnikar, muzikantje in plesalci, fehtarji in cigani. Bolj je bila družčina pisana, boljše je bilo. Značilen za naše kraje je bil tudi lik medveda, ki smo ga tudi mi imeli še dolgo na podstrešju, narejen pa je bil veliko pred drugo vojno.

No, ta običaj smo mi želeli obuditi. In res smo dolgih 20 let za vsak fašenk iz lope pri Marjanu potegnili stari plug, ga okrasili, si razdelili vloge in se podali po vasi, od hiše do hiše. Prva leta smo, vsi navdušeni, ho-

Fotografija za spomin pred leti ...

Tako pa je bilo letos ...

Foto: R. Sabadin

Pustni sprevod po vasi, ko smo bili mlajši ...

dili tudi po tri dni zapored, in sicer od Loke do Starš. Z leti smo malo omagali, saj je taka povorka lahko zelo naporna. Domači ne štedijo z jedačo, posebej pa še s pijačo. Zelo veliko lepih, nepozabnih trenutkov in smešnih pripetljajev smo doživeli v teh povorkah, na začetku še malo sramežljivi, nato pa vedno bolj sproščeni.

Kljub vsemu pa nam je neke sredi prejšnjega desetletja pošla volja. Potem smo delali le še načrte, ponavadi v jeseni, in si ob srečanjih rekli: Drugo leto pa res gre-

Fotografije: iz arhiva Z. Lešnik

mo, pa nekaj posebnega bomo! To se seveda ni uresničilo, potem je vmes udarila še korona in že je bilo tu leto 2023, ko smo ugotovili, da že osem let nismo šli v povorko. Res neverjetno, kako čas beži!

Očitno smo imeli vsi skomine po pustnih norčijah, saj smo se letos na hitro zbrali in zopet zaokrožili malo po Rošnji. Okrasili smo plug, si razdelili vloge in že je bila tudi pustna sobota. Žal pa smo vsi za 30 let starejši, zato smo »plužili« le po spodnjem kotu Rošnje in dveh ali treh

hišah v zgornjem kotu. Meni je bilo super, pa mislim, da tudi vsem ostalim. Malo smo se pred tem bali, kako bomo sprejeti po toliko letih. Vendar smo ugotovili, da Rošnjčani še niso pozabili na fašenk. Vsi so nas res lepo sprejeli, za kar smo jim zelo hvaležni. Zato pa kličemo – da bi se vsi v enakem številu za fašenk srečali tudi ob letu osorej.

Zdenka LEŠNIK

Rez potomke stare trte

V nedeljo, 12. 3. 2023, je TD Starše opravilo rez potomke stare trte na pročelju šole. Rez je opravil viničar Igor Trstenjak z viničarsko ekipo, ki je tudi opravila postrežbo navzočim na prireditvi z malico.

Predsednik TD je podelil priznanja nosilcem kulturnega programa ob rezu trte, navzoče pa je nagovoril tudi podžupan občine Uroš Smeh.

Marjan MALEK

Foto: M. Malek

Srečanje upokojenk ob dnevu žena

Predsednik DU Starše je s člani društva pripravil tradicionalno srečanje žena upokojenk DU. Srečanje je potekalo v dvorani v Rošnji, in sicer 9. 3. 2023. Vsaka udeleženka je prejela nagelj in srček, ki so ju izdelale članice v ročnodelskem krožku DU.

Uvodni nagovor je imel predsednik društva.

Članice skeč sekcije pa so pripravile skeč na temo dneva žena in odnosa moških do tega dneva.

Marjan MALEK

Foto: M. Malek

GLASBENA KOMEDIJA

TOTE BABE

PRIREDBA IN REŽIJA: **JOŽE EKART**

VLJUDNO VABI: **KGD PTIČICA**

METKA OSTROŠKO	BARBARA MEDVED
EVA EKART	LJUBICA MIKOLA
BLANKA GUNŽER AKELIČ	KATRIN KOROTAJ
DANICA GODEC	JOŽICA EKART
IVČI SAGADIN	ALJA KOLETNIK

GLASBA: **ANDREJ EKART**

GLASBENA KOMEDIJA TOTE BABE

Zgodí se, da zelo jezikava in odločno gospa Štefka doleti sreča, saj prejme nenavadno nagrado, tisoč kupončkov, ki jih mora zalepiti na kartane in na ta način dobi sto poljubnih predmetov za hišo. Ženska nori od sreče! Da si olajša delo povabi bližnje prijateljice na 'lepilni party', na katerem se kmalu pokažejo raznoliki karakterji. Krešejo se mnenja, različni pogledi na življenje, v ospredje dogajanja pa vse bolj izstopa zavist.

Štefkin pohlep ne spraši samo znamenite slovenske »faulšje«, ampak posledično tudi jezo in nenavadno maščevanje. Sesuje se kot hiša iz kart...

V zanimivo dogajanje polno humorja je vključeno veliko glasbe in petja v živo.

VEČNAMENSKA DVORANA STARŠE

NEDELJA, 02. APRIL, OB 19. URI!

REZERVACIJA VSTOPNIK 041 522 790

MAJA EKART – mlada inštruktorica iz Starš, ki se profesionalno ukvarja z vzgojo, prevzgojo in šolanjem psov

Moja sprehajalna pot velikokrat vodi mimo igrišča v Staršah in večkrat sem opazila in občudovala mladenko, ki je urila svojega psička, se z njim igrala, pogovarjala, mu nastavljala ovire. Lepo mi je bilo gledati nekoga, ki daje kužku toliko pozornosti, in že na daleč je bilo videti, da sta prijatelja. Kasneje sem izvedela, kdo je, s čim se ukvarja, in odločila sem se, da jo obiščem. K Maji sem se po predhodnem dogovoru odpravila v toplem, sončnem februarškem dopoldnevu. Sprejela me je z nasmehom in ob dobri kavici, ki jo je skuhala mama Majda, je stekel pogovor v sproščenem vzdušju. V najinem pogovoru je bilo čutiti njeno pozitivno energijo, navdušenost, mladostno zagnanost za delo, ki ga opravlja. Takoj je bilo jasno, da si želi, da so pasji kosmatinci pri dobrih ljudeh, ki bi vedeli, kako ravnati z njimi.

Z njenim dovoljenjem jo tikam.

1. Kako bi se opisala?

Sem Maja Ekart, stara sem 29 let. Osnovno šolo sem obiskovala v Staršah, šolanje nadaljevala na srednji ekonomski šoli na Ptuj in potem na višji strokovni šoli, smer Upravljanje podeželja in krajev. Že od otroštva so moje veselje narava, živali in kot otrok sem si vedno želela psa. Tako se mi je leta 2010 uresničila velika želja, dobila sem psičko labradorko Lajko. Leta 2021 pa se nama je pridružil labradorec delovne linije Veli Vir Elmon.

2. Kaj je tvoja samostojna dejavnost, ki jo opravljaš danes? Kam si vključena?

Vključena sem v Zavod Alfakan – vzgoja, prevzgoja in šolanje psov. Osnovna dejavnost zavoda, kot tudi moja, je izobraževanje lastnikov psov. Osnovno pravilo je, da se skupno s psom urijo lastniki, ki z njimi živijo, saj je pomembno, da zgradijo odnos. Najidealnejša kombinacija je, da se v šolanje vključi celotna družina in se tako naučijo pravilne vzgoje ter razumevanja psihologije psa. Otroci

Druženje z Lajko ...

se hitro učijo ravnanja z njimi in s tem tudi odgovornosti.

3. Kaj je bilo tisto, kar te je potegnilo v to dejavnost? Od kod ljubezen do psov?

Moje življenje je povezano s štirinožnimi kosmatinci od mojega 16. leta, ko se mi je uresničila velika želja in dobila sem psičko Lajko. Vesela in hvaležna sem, da psičke nisem dobila prej, saj vem, da imajo majhni otroci velikokrat žival kot igračo, ki se je naveličajo. Pri svojih letih sem se skupno s starši zavestno odločila za psa. Zavedala sem se odgovornosti, ki jo pes prinaša.

4. Kako si se usposobila za to dejavnost?

V Zavod ALFAKAN sem se vključila leta 2016, ko sem z Lajko začela hoditi na skupinske tečaje. Leto 2019 je bilo tisto, ko sem zašla na profesionalno pot in postala samostojna podjetnica. V zavodu sem opravila interne teoretične in praktične izpite, se udeležila delavnic, seminarjev, tečajev. Na začetku sem delala z inštruktorji, potem pa že samostojno.

5. Kako poteka postopek šolanja psov? Katere veščine mora imeti pes, ko konča šolanje?

Vedno, če je možno, začnemo z mladički. Obvezna je prisotnost lastnikov, ki morajo pridobiti znanja, zavedanja, da se je treba s psom ukvarjati. Spoznajo, da je sprehod s psom delo, ne pa morebitno ukvarjanje z mobilom. Gre za delovni sprehod, kjer pes opravi delovne naloge, se razgiba, razvedri. Imejmo s seboj igračo, hrano, opravimo vaje poslušnosti. Psi začutijo pripadnost in vzpostavi se odnos do lastnika, ki temelji na zaupanju. Potrebno je redno in kvalitetno delo.

Pri nas imamo 3 stopnje skupinskih tečajev in po 3 stopnjah izpit Alfakan vzgojen pes (AVP). Pomembno je,

Druženje z Lajko ob Dravi ...

da vzpostavimo odnos s psom, da ima kuža željo delati z vodnikom in da nas lahko spremljajo povsod. Najbolj pomembno je, da se zavedamo, da po zaključku tečaja in uspešno opravljenem izpitu to ne pomeni konec ukvarjanja s psom. Sedaj ko imamo vzpostavljen odnos, moramo delati dalje in ta odnos vzdrževati.

6. Kakšni so psi, ki jih dobite na šolanje? Katera pasma je najlažje učljiva in katera najtežje?

Menim, da ni težavnih psov, ampak da vsak potrebuje individualen pristop. Na splošno velja, da so mladi psi zelo dovzetni za učenje in tega ne smemo zamuditi. Veliko je odvisno od lastnika. Psi niso roboti, potrebno je veliko potrpežljivosti, vztrajnosti, rednega dela. Pride tudi dan, ko učenje ne gre, podobno kot pri človeku. Nekateri imajo prevelika pričakovanja.

Bo kar držal pogovor, ki pravi: »Kakršen lastnik, takšen pes.«

7. Kaj bi rekla o opremi, ki je danes na voljo za pse?

Mislim, da se danes nekateri preveč osredotočajo na opremo. Bolj pomembno je ukvarjanje s psom.

8. Komu priporočas, da ima psa?

Menim, da mora pri odločitvi sodelovati celotna družina. Najprej morajo predelati, zakaj želijo psa, ali imajo pogoje, kako bodo skrbeli zanj in se pozanimati o pasmi. Zavedati se morajo, da je življenjska doba 15 let ali več. Veliko ljudi si je v času korone nabavilo pse, sedaj pa jih oddajajo. Želim si, da bi se ljudje, ko se odločajo o psu, zavedali, da ima smisel v življenju, da niso samo za igro, da imajo svoj potencial, svoje talente in da jih lahko vzamejo s seboj na počitnice in uživajo skupaj z njimi.

9. Kaj vse lahko nudi pes človeku?

Vzgojeni psi lahko izjemno pozitivno vplivajo na ljudi. Nudijo sprostitve, ljubezen, veselje, dajejo občutek varnosti, preženejo osamljenost in nas lahko spremljajo na izletih in počitnicah.

Z Elmonom med treningom ...

10. Načrti za prihodnost?

Moji načrti za prihodnost so pripraviti psa za reševanje. Z Lajko sem spoznala mantrailing in sem se zelo navdušila. Mantrailing je namreč v Sloveniji še dokaj nova disciplina reševanja, kjer pes išče točno določeno osebo po vonju. Takrat je bilo to za naju kot hobi in sva zelo uživali. Ker želim mantrailing spoznati širše, Lajka pa je že starejša, sem se odločila, da se nama pridruži labradorec Elmon, s katerim sem začela s treningi že kot z mladičkom. Vključena sva v Društvo vodnikov reševalnih psov Podravje, sedaj opravlja vodniške izpite in pridno trenirava, da se usposobiva za reševanje.

Draga Maja, hvala za pogovor. V najinem srečanju sem začutila tvojo veliko ljubezen in skrb do kužkov, tvojo željo, da bi ljudje poznali svoje štirinožne prijatelje, se z njimi ukvarjali in jim nudili dobre življenjske pogoje. Želim ti, da še naprej tako predano opravljaš svoje delo, znanja deliš z drugimi, in da se ti uresničijo načrti za prihodnost.

Marta STEPIŠNIK

Iskanje osebe - mantrailing ...

Z Elmonom med treningom iskanja - mantrailing ...

Fotografije: iz archiva M. Ekart

SIMON IN DAVID REŠILA MLADO ŽIVLJENJE IZ REKE DRAVE

Vsak človek se je verjetno že kdaj znašel v stiski, ko je potreboval pomoč (majhno ali veliko), in bil hvaležen ljudem, ki so mu pomagali. Čisto po naključju sem izvedela, da sta dva mladeniča iz naše občine rešila majhnega otroka iz reke Drave v Mariboru. V mislih sem pomislila, kako dramatičen trenutek je to moral biti za mamo otroka, ki je bila tujka, in za vse, ki so bili priča dogodku. Mlada mamica prav gotovo tega dogodka ne bo nikoli pozabila. Njena hvaležnost do rešiteljev otroka je neizmerna in doživljenjska. Prosila sem mlada junaka, da se predstavita in opišeta, kaj se je dogajalo tega dne.

1. Prosim, če se predstavita.

Simon: Starša sta mi namenila ime Simon in po očetu sem prevzel priimek Jurmič. Živim v Zlatoličju, po izobrazbi sem strojni tehnik in dipl. kineziolog. Pred letom dni sem se samozaposlil in začel z izvajanjem kinezioloških in drugih storitev. Mnogo časa posvečam bolnikom z multiplo sklerozo, izvajam pa tudi klasične terapije na domu in vodim razne vadbe ter predavanja. Preostali čas posvečam mednarodnemu filozofskemu društvu, katerega poslanstvo je ustvarjanje boljšega človeka za boljši svet. Pomen mojega delovanja je pomagati ljudem.

David: Sem David Mlakar, star sem 26 let, doma v Staršah in po izobrazbi diplomirani kineziolog. Že nekaj let pod okriljem športnega društva Svizec šport v okolici Maribora izvajam vadbo za predšolske in šolske otroke. Pred kratkim je minilo leto, odkar sem zaposlen na Centru za sluh in govor Maribor, kjer opravljam delo spremljevalca otroka v vrtcu s čustveno vedenjskimi težavami. Ob delu se ukvarjam z glasbo, delujem v lokalnih društvih občine Starše in v filozofskem društvu Nova akropola. Moje delovanje usmerjajo misli na lepšo prihodnost.

2. Opišita dogodek reševanja dojenčka.

Bila je pomlad in v zraku so bile vonjave svežega lesa in bencina. Na Studencih, v bližini Mariborskega otoka,

Po prejemu priznanja ...

smo ob Dravi podirali drevesa in spravljali les. Naše delo je zmotilo glasno žensko vpitje, ki se je v naslednjem trenutku že končalo. Najprej smo postali in poslušali, kaj se dogaja. Ker nismo več slišali vpitja, smo se vrnili k delu, nakar se je ponovno oglasil zvok obupa. Stekli smo na kolesarsko cesto in slabo polovico kilometra nižje zagledali rdečo pojavo, ki vpije in krili proti vodi. Hipoma sva z Davidom stekla in mimogrede skočila v avto ter se odpeljala po stezi do kraja nezgode. Takoj sva vprašala žensko, kaj se je zgodilo, a ni govorila našega jezika in je venomer ponavljala iste besede: »Rive! Rive! Rive!«, kar danes, v umirjenem stanju, razumem kot angleško besedo za reko - »River.«. Ozrla sva se v vodo in videla razne stvari, ki so s tokom plavale ob brežini reke Drave, in med njimi s sprednjo stranjo navzdol obrnjen voziček, ki ga je le še del koles gledalo iznad gladine reke. Nemudoma sva skočila v vodo in z vsemi močmi začela obračati voziček, ki je zaradi prepojenosti z vodo tehtal mnogo kilogramov, v upanju, da se v njem še zmeraj nahaja dojenček. Kmalu sva ga obrnila in v najinih rokah se je znašla majhna štruca, ki je nabuhlo gledala v prazno. Po kratki borbi z vozičkom, v katerega se je zapletla njegova noga, sva ga potegnili izven reke in po strmini na kolesarsko stezo. Močni treski po hrbtu otroka so ga predramili in pokazal je prve znake življenja. Po krajšem premoru je tudi zajokal in vsi smo si, vsaj začasno, oddahnili. Po otroka in mater so prišli reševalci, policistki sta popisali dogajanje in se nama lepo zahvalili.

3. Kakšni so bili vajini občutki po rešeni situaciji? Ali sta bila v nevarnosti?

David: Občutka strahu ali nemira nisem imel, saj same okoliščine niso bile nevarne. Bil je topel in svetel dan, del reke je bil miren, pod nogami sva imela trdna tla. Lahko bi rekel, da je bilo naše delovanje umirjeno in zbrano,

Pri Dravi ...

tudi komunikacija je potekala mirno. Ko smo se skupaj vračali s kraja dogodka, je nekaj časa vladala tišina. Šele ob povratku na mesto, kjer smo prej opravljali delo, smo se zavedali, kakšno srečno naključje je bilo, da smo bili tisto sobotno jutro v bližini, na zadnji posesti na nabrežju brega, in ravno ob pravem času ugasnili motorne žage, da smo lahko slišali vpitje. Takrat me je spreletel neverjeten občutek smisla dogodkov, ki so se v bližnji preteklosti odvili v mojem življenju.

Simon: Nad nami zmeraj preži določena nevarnost in tudi takrat ni bila izjema. Okoliščine so bile milostne in najini krepki telesi sta bili tisti, da velike nevarnosti ni bilo. Nekaj časa je minilo in težko bi skristaliziral, kakšni občutki so se porajali takrat. Le eno stanje se mi je vtisnilo v spomin; stanje popolne predanosti delovanju, ki ga niso zmotile nobene misli.

4. Glede na to, da sta zelo dobra prijatelja, kaj je tisto, kar vaju povezuje?

Simon: Ljubezen do ljudi in delovanja na poti, v katero verjameva.

David: Vera v idejo, da smo skupaj močnejši.

5. katerim vrednotam v življenju dajeta prednost?

David: Poštenju.

Simon: Osebnostno menim, da je pomembno pridobivati modrost in voditi življenje polno ljubezni.

6. Kako se imenuje priznanje, ki sta ga prejela? Kdo vama ga je podelil, kje, kdaj?

Simon in David: Dobila sva medaljo za požrtvovalnost. Medalja se podeli posamezniku, ki se je nesebično podal v reševanje drugega človeškega življenja. Na podelitvi, 24. 1. 2023, v Tacnu je bilo prisotnih mnogo ljudi, priznanje in medaljo sta nama izročila notranja ministrica Sonja Ajanović Hovnik in generalni direktor policije Boštjan Lindav.

7. Kaj vama pomeni priznanje?

Simon: Priznanje pomeni, da država misli na posamezna dejanja svojega prebivalstva in ga z omembo in počastitvijo spodbuja.

David: Samo priznanje mi ne prinaša dodatnega zadoščenja, se pa mi zdi lepo in pomembno, da so ta podeljena ljudem za nesebična dejanja. Menim, da se šele, ko zgod-

Simon in David med intervjujem na srečanju ...

ba dobi obraz, v ljudeh, ki jih doseže, vzbudi sočutje in pravi navdih.

8. Kako so na vajino dejanje reagirali svojci, prijatelji?

Simon: Bili so ponosni in zvedavi.

David: Zanimive so bile reakcije raznih ljudi v tednu, ki je sledil. Nekateri znanci so lani slišali zgodbo in do podelitve niso vedeli, da sva bila udeležena midva. Osebe ženskega spola so bile bolj radovedne, želele so izvedeti vse podrobnosti in pogosto pritrdile kak sočuten komentar. Eno gospo je zgodba ganila do solz. Po drugi strani pa sem od moških pogosto prejel čvrst stisk roke in globok pogled v oči. Po tistem tednu se mi zdi, da se je zgodba že zakopala nekje pod drugimi življenjskimi pripetljaji.

Draga fanta, Simon in David, čestitke obema za hrabro, požrtvovalno in pogumno dejanje. Ob vajinem opisu sem doživela trenutke dogajanja ob reki Dravi in reči moram, da sta s tem, ko sta rešila majhno, neblogljeno življenje, SUPER JUNAKA.

POKAZALA STA, DA IMATA VELIKO SRCE IN OBČUTEK POMAGATI LJUDEM, KI SO V STISKI. MOJ POKLON IN SREČNO NA ŽIVLJENJSKI POTI.

Fotografije vir: www.slovenija.si

Marta STEPIŠNIK

Simon Jurmić in David Mlakar na prejemu medalje za požrtvovalnost v Tacnu, 24. 1. 2023 ...

Projekt Šoa – spominjajmo se 2023

Ob mednarodnem dnevu spomina na žrtve holokavsta, 27. januarju, so v Sloveniji v sklopu projekta *Šoa – spominjajmo se 2023* potekale številne spominske prireditve in kulturni dogodki, s katerimi smo se poklonili spominu na žrtve nacističnega preganjanja. Prireditve, katerih koordinator je Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor, so potekale v številnih slovenskih mestih. Letošnja osrednja spominska slovesnost je bila na predvečer dneva spomina v Mariboru.

Vrste najrazličnejših dogodkov, kot so spominske učne ure, predavanja, razstave, delavnice in projekcije filmov, so ob 27. januarju potekale tudi v številnih slovenskih šolah.

V knjižnici Osnovne šole Starše smo v mesecu januarju gostili dokumentarno razstavo muzeja Yad Vashema iz Jeruzalema z naslovom *Šoa – Kako je lahko človek kaj takega dopustil*. Po razstavi, ki prikazuje usodo Judov od vzpona nacizma do konca druge svetovne vojne, je učence šole vodila skupina osmošolcev, ki se je za vodenje po razstavi pripravila v sklopu RaP-a Raziskujemo preteklost.

Učenci so pridobljeno znanje poglobili z obiskom Centra judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor, kjer so se seznanili z zgodovino judovstva na Slovenskem in v Mariboru ter z nastankom mariborske sinagoge. V prostorih centra so si ogledali gostujočo razstavo o slavni igralki in izjemni izumiteljici judovskega rodu, Hedy Lamarr. V Pokrajinskem arhivu Maribor je Mojca Horvat zanje pripravila predavanje z naslovom *Moja prababica Klara*, o prvi mariborski zdravnici Klari Kukovec. Obisk arhiva smo izkoristili za ogled arhivskih depojev, starih urbarjev in arhivske čitalnice. Spotoma smo se ustavili v Ulici kneza Koclja in si ogledali tlakovce spomina, delo nemškega umetnika Gunterja Demniga, na katerih so zapisana imena članov mariborskih judovskih družin Kohnstein in Singer, ki so bili žrtve nacizma. Tlakovci so vgrajeni v

Učenci med predstavitvijo v šolski knjižnici ...

pločnik pred hišo, v kateri sta družini živeli.

Člani šolske gledališke skupine so s predstavo o holokavstu, ki so jo pripravili v okviru projekta Krokus, v spomin na otroke žrtve holokavsta, sodelovali na prireditvi z naslovom *Kako holokavst doživljajo otroci*, ki jo je v Sodnem stolpu v Mariboru pripravila Založba Pivec. Nastopu učencev je sledila predstavitev slikanice Kamenček, avtorja Mariusa Marcinkevičusa, z okroglo mizo na temo otrok in holokavsta v literaturi. V pogovoru, ki ga je

Razstava opominja ...

Iskanje zanimivih zgodovinskih dejstev ...

Fotografije: L. Babič

Na slovesnosti v Mariboru ...

povezovala učiteljica zgodovine Marjetka Berlič, so sodelovali direktor Sinagoge Maribor Boris Hajdinjak, urednica knjige Zala Stanonik in knjižničarka v Mariborski knjižnici Zdenka Gajser. Ob koncu prireditve je založba nastopajočim učencem v zahvalo podarila mladinski roman z naslovom *Nekje še sije sonce: spomini na holokavst*, avtorja Michaela Gruenbauma, ki so ga bili zelo veseli.

Ob ogledu zapisa na panojih ...

V otroški oddaji Radia Maribor z naslovom Zvedavčki, ki jo je pripravila novinarka Tamara Zupanič Čučnik, so učenci šole strnili svoja razmišljanja o holokavstu z željo, da se kaj takega ne bi nikoli več zgodilo.

Leonida BABIČ, koordinatorica projekta Šoa
- spominjajmo se na Osnovni šoli Starše

Komunikacija in nenasilje – učna ura v 4. b

V četrtek, 23. 2. 2023, smo imeli v 4. b pri razredni uri poučno predavanje Društva za boljši svet z naslovom Komunikacija in nenasilje. Z učenci je sročeno poklepeta članica društva, učiteljica Katja Bernard, in jih pripeljala do iskrenega razmišljanja o našem oz. svojem vedenju.

Učence je na začetku posedla v krog, tako da je lahko z vsemi imela očesni stik. Pričela je s preprostima navodiloma:

- Predstavljajte si svojo najljubšo barvo!

Učenci so odgovorili in podali zelo različne odgovore.

- Predstavljajte si svojo najljubšo žival!

Tudi tukaj so sledili raznoliki odgovori učencev.

Skupaj so ugotovili, da smo med seboj različni, zato so tako različni tudi njihovi odgovori.

Naslednje vprašanje se je glasilo: Ali se kdaj s kom skregate? Nato je nadaljevala z igrivim motivacijskim prijemom: Dvignite levi mezinček tisti, ki se kdaj skregate v šoli ali morda z bratom in sestro. Pomahajte z desnim stopalom vsi, ki se kdaj skregate z mamo ali očetom. Oglasite se vsi tisti, ki ste zelo jezni, ko se skregate. Primite se za nos vsi, ki ste žalostni, ko se s kom skregate. Pomahajte z rokami tisti, ki ste veseli, ko se pobotate. Objemite sami sebe (prekrižajo roki na prsih) tisti, ki ste veseli, ko srečate prijazne ljudi.

Nato je izvajalka delavnice učencem povedala, da bodo naredili eksperiment: Zamislite si žogo in jo opišite. Učenci so z navdušenjem opisovali vsak svojo domišljjsko žogo. Seveda so bili opisi zelo različni. Razmišljala

je dalje. Vsi ste v navodilu slišali besedo ŽOGA, ki je »pripotovala skozi uho do možganov« in v vsaki glavi pričarala drugo sliko. Eksperiment nam je pokazal, kako delujejo možgani, in tudi, da ima vsak od nas v njih shranjene različne podatke in spomine. Ker so ti različni, je jasno, da ne moremo najti človeka, ki bi se povsem strinjal z nami v vseh stvareh. Morda v enih, v drugih pa ne. Zato se je večkrat težko razumeti celo z dobrim prijateljem, saj se tudi z njim o vseh stvareh ne strinjamo. Velikokrat pride do težav, npr. pri izbiri glasbe, morda v avtu, pri izbiri oddaj na televiziji in še čem. Učenci so podajali ideje, kako lahko rešimo takšne situacije, da se zaradi njih ne skregamo.

Predavateljica je uro nadaljevala z naslednjim primerom: Tako se je zgodilo dvema prijateljskima; od njiju je imel eden zelo rad košarko, drugi pa nogomet. Po telefonu sta se dogovorila, da prideta na igrišče in eden od njiju prinese žogo. Žogo je prinesel učenec, ki je imel rad nogomet, seveda je v rokah nosil nogometno žogo. Pa se je takoj razvil spor med njima. Drugi je razburjeno povedal: Zakaj si prinesel nogometno žogo, želim igrati košarko ...

Učenci so spoznali, da lahko zelo hitro pride do nesporazuma, in razmišljali, zaradi česa je med omenjenima otrokoma nastal spor, ter iskali rešitve. Ker se pogovarjamo z besedami, pride zaradi naše različnosti večkrat do nesporazumov.

Nov primer: Učenci so si v šoli razdelili vloge za nastop v igri z naslovom Gozd. Eden od njih je takrat manjkal,

zato naslednji dan še ni vedel, katera vloga bo njegova. Pa mu je na hodniku eden od sošolcev rekel: O, štor, si že prišel v šolo? Bil je seveda užaljen, saj ni razumel, kaj sošolec s tem misli. Po kratkem prerekanju mu je prvi le razložil, da mu je v igri dodeljena vloga štora. Učenci so se ob tem naučili, da je potrebno v pogovoru poslušati in stvari tudi dobro razložiti.

Povedati pa je potrebno tudi svoje občutke ob kakšni neljubi situaciji. Primer: Nekdo ti vzame iz peresnice svinčnik, brez da te prosi zanj. Nasvet: Povej mu, da to ni bilo lepo, in ga vprašaj, ali ve, kako se ob tem njegovem dejanju počutiš.

Nekateri govorijo grde besede, ko so jezni, saj naši možgani takrat drugače razmišljajo. Ko kdo reče kaj slabe, ga skušajmo naučiti, da dela narobe: Ni mi všeč, ko mi poveš kaj grdega! Sam tebi ne bom tako govoril, zato te prosim, da tudi ti meni ne. Ob takšnem pogovoru prvi morda reče: Nisem te hotel užaliti. Če je tako, gre reševanje spora v pravo smer.

Nekateri otroci pa se kot majhni v družini ne naučijo prijazno govoriti. Zato takšnega mogoče mi presenetimo s prijaznostjo. S tem pomagamo, da se malo zamisli in bo drugič morda ravnal drugače. V najtežjem primeru se iz pogovora raje umaknemo. Novi nasvet: Otroci naj v takem primeru raje prosijo odrasle za pomoč.

Sledila je zgodba o kralju, ki je bil hitre jeze in ni poznal prijaznosti. Razjezil se je vedno, ko kdo ni bil takšen kot on. Pa je zagledal človeka, ki je počival ob drevesu. To ga je ujezilo, zato je postal žaljiv. Človek je samo sedel in poslušal. Ko je kralj končal z besedami, je mirno in

prijazno spregovoril: Sedite poleg mene v senco in si tudi vi odpočijte! Ko je kralj zaslišal prijazne besede, je začel razmišljati. Pa je vprašal: Kako ti je uspelo ostati miren in prijazen? Razložil je s primero. Tako je: Ko ti kdo ponudi krožnik s piškoti, ki ti niso všeč, gotovo ne vzameš nobenega. Komu potem ostanejo ti piškoti? Ponudili ste mi besede, ki mi niso všeč. Pa jih nisem sprejel, zato so ostale vam. Kralj je ugotovil, da stoji pred zelo modrim človekom.

Učenci so po končani zgodbi odgovorili na vprašanje: Torej, če kdo govori grde besede, čigave so in koga označujejo?

V zadnjem času slišimo preveč kritik, pozabljamo pa pohvaliti. Med učenci je po navodilu zaokrožila žogica, tisti, ki jo je imel v roki, je pogledal soseda v oči, malo pomislil in mu izrekel pohvalo – pohvalil je sošolčeve dobre osebnostne lastnosti ali dejanja. Med učenci so se tako ustvarili prijetni občutki. Pri drugem krogu so učenci dobili navodilo, da pohvalijo sebe. To dejanje pa je večkrat zelo težko. Predavateljica je ob tem povedala, da je prav, da tudi sebe pohvalimo in spodbudimo za kar koli. Ko imamo slabe misli, pa se kar sami vprašajmo: Kaj bi mi pomagalo, da začnem misliti drugače?

Učenci so si ob koncu ure ogledali še kratek film, kjer so bile prikazane drobne pomoči naključnim meščanom, in sicer verižno – prvi pomaga drugemu, drugi tretjemu, tretji ...

Učenci so povedali, da jim je bila učna ura zelo všeč, in spoznali, da so se ob njej veliko naučili.

Vsebine učne ure zapisala razredničarka Daša JAKOL

Učenci so se nad povedanim zamislili ...

Foto: D. Jakol

Pustovanje v POŠ Marjeta

Pričelo se je zgodaj, na pustni torek že hitro po šesti, ko so prvi učenci začeli prihajati v šolo. Zvoki po visokem in dolgem šolskem hodniku so postajali popolnoma drugačni kot druge dni. Nežno cingljanje zvoncev »ta malih« kurentov in hudičkov pa je kaj hitro naznanjalo, **da bo ta »DANES« res nekaj posebnega.** Pisane raznolike oprave so le pri očkah izdajale še včerajšnje naše učence, ki so tokrat zamenjali vloge – zaigrali so miške in druge živalce, princeske, kocko, junake iz različnih pravljic in še kaj. Prihajali so namreč v pustnih opravah, z radovednimi pogledi drug proti drugemu. Iskali so tudi očesni stik s svojimi učiteljicami, v upanju na pohvalo – z njo seveda nismo skoparile. Tu in tam kakšen pogled med njimi pa je izdajal malce strahu z vprašanjem: »Kaj bodo res prišli kurenti?!« A tolažilna beseda je kaj hitro naletela na plodna tla z odgovorom: »Stopi takrat čisto k meni, lahko me primeš za roko in bova skupaj premagala strah, verjemi!«

Obljuba, da nas bodo tudi letos obiskali, **kurenti iz društva Polanec**, namreč, se je uresničila in malo po deveti smo od daleč že zaslišali zvonjenje prvih zvoncev. Radovedni otroci so pri oknih opazovali že njihov mogočno doneči ples pred vrtcem, nato še pred šolo. Skupaj z zaposlenimi so iskreno uživali. Ko so kurenti in spremljajoči hudički vstopili še v notranjost šole, pa še toliko bolj. Da so se povabljeni gostje lahko malce okrepčali,

Fotografije: D. Jakol

Mmm, kako so slastni ...

so čez čas sneli mogočne maske – poleg znanih kurentov »veteranov« smo lahko videli veliko novih mladih obrazov. Prav gotovo bo tudi zaradi njih pustni običaj ostal živ še na mnoga leta!

Dragi naši kurenti, iskrena hvala za poskočen in glasen obisk!

Po malici, ki je zajemal kaj drugega kot krof in mleko, smo se učenci in učiteljice odpravili še na povorko po vasi.

Foto: M. Pondelak

Skupinska slika za spomin ...

Rdeča kapica in babica ...

Jaz pa sem lego kocka ...

Kurenti na šolskem dvorišču ...

Le kaj pa smo letos zakuhale učiteljice? Lahko rečemo, da smo se kot »Master šefinje« izkazale in v velikem kotlu zvarile opojne kapljice, ki bodo vsem učencem do konca šolskega leta pomagale uspešno pridobivati znanje in različne spretnosti, prav tako pa bodo nepogrešljive pri vzdrževanju dobre šolske klime in urejanju odnosov med vsemi nami – učenci, zaposlenimi in starši.

Verjemite, kapljic je za vse dovolj, le zaužiti jih bo treba!

Daša JAKOL, vodja podružnice

Tudi učiteljic za pusta ni bilo v šoli ...

Kaj takega! Šolo v Marjeti obiskali kar štirje predsedniki ...

Kdaj? V ponedeljek, dan pred pustom.

Kateri predsedniki? Ugotovite sami ob pozornem ogledu fotografije.

Zakaj so prišli? Da preverijo, kakšno je vzdušje v novih šolskih prostorih, in seveda, da popestrijo dogajanje v pustnem času.

Ali so jim učenci in zaposleni hvaležni za obisk? Seveda, iskreno hvaležni! Zaslužijo si tudi pohvalo za izvirno idejo in dodelane kostume.

Kdo so bili nosilci pustnih predsedniških funkcij? Mmm, ne vemo točno ... Ptička sinička nam je sicer namignila, da bi morda lahko na to vprašanje odgovorili naši občani iz Prepolj.

Foto: D. Jakol

Daša JAKOL

Ali ste jih spoznali?

Zvedavčki

Učenci POŠ Marjeta so v soboto, 17. 2. 2023, sodelovali v radijski oddaji Zvedavčki, ki jo pripravlja Radio Maribor. V ta namen jih je v šoli obiskala novinarka Tamara Zupanič Čučnik. Učenci so podrobno opisali novo šolo in povedali, kako se počutijo v njej.

Posnetek oddaje najdete na spletu (klik: Zvedavčki oz. naslednji povezavi: <https://www.rtv-slo.si/radio/oddaja/173251079>).

D. J.

Novinarka Radia Maribor z učenci ...

Foto: D. Jakol

Od hiše do hiše, od vrat do vrat ...

*»Od hiše do hiše, od vrat do vrat
prinašamo smeh vam in smehom pomlad,
zato pa nam dajte en everček, dva,
tri krofe, tri bobe in košček mesa.«*

... se je glasila pesem mlajših Zlatoličanov, učencev OŠ Starše, ki so se za pusta v pustnih opravih od vrat do vrat poklonili pustnemu običaju.

Tudi ali prav zaradi njih se ni bati, da bi običaj morda kdaj izumrl!

D. J.

Foto: D. Jakol

Od hiše do hiše ...

Tone Pavček SUPER MAMA

Moja mama je super. Seveda
z napako: včasih je tečka
in name še zmeraj gleda
kot na majhnega dečka.

Ona misli, da sem še micen
kot kakšen dojenček z dudo,
pa mi kar naprej moči
lice s cmočki poljubov.

Ona bi rada, da rastem
počasi kot kraški kapnik,
a jaz hitro, da premikastim
nekoga v sosednji klapi.

Tako nisva na isti valovni
dolžini z ljubljeno mamo:
ona bi me rada vodila v peskovnik
ali nosila šuparamo,

a jaz bi rad hitro stekel
med odrasle in med možate
in mami že skoro rekel:
Odslej bom jaz pazil nate!

DRAGE MAME,
ISKRENE ČESTITKE
OB MATERINSKEM DNEVU!

VAŠI OTROCI

UČENCI SO USTVARILI ...

Neli Vinko, 1. a

Ment.: Liljana Polajžar

Neža Čuš, 1. a

Ment.: L. Polajžar, K. Bernard

Ema Šolar, 2. a

Ment.: Jasna Vinko

Sofia Kröpfl, 2. c

Mentor: Jernej Šenk

Korina Medved, 3. a

Ment.: Maruša Pokleka

Zala Korže, 3. a

Ment.: Maruša Pokleka

Zala Kelc, 5. a

Ment.: Janja Snežič

Živa Petrovič, 5. b

M.: Nataša V. Korže

Prešernov dan v vrtcu Pikapolonica

V vrtcu Pikapolonica celo šolsko leto, skozi različne dejavnosti, namenjamo veliko časa kulturi in jo prenašamo na naše najmlajše. Ob prihajajočem kulturnem prazniku pa smo ji namenili še več pozornosti, saj se zavedamo, da je kultura vse okoli nas. Dan pred kulturnim praznikom smo se zbrale vse skupine v slavnostno pripravljenem večnamenskem prostoru našega vrtca. Poslušali smo slovensko himno Zdravljico, se pogovorili o njenem pomenu in obnašanju med njenim predvajanjem.

Ob sliki Franceta Prešerna smo se pogovarjali o prihajajočem slovenskem kulturnem prazniku in našem največjem slovenskem pesniku. Otroci so spoznali Prešernove Poezije ter pisanje z gosjim peresom in črnilom. Ker ob praznikih izobesimo našo slovensko zastavo, smo si jo skupaj ogledali in se o njej pogovorili. Otroci so se odlično izkazali v kvizu in reševanju ugank, s katerimi so pokazali, da že veliko vedo o Francetu Prešernu. Naš največji slovenski pesnik je imel zelo rad otroke, katerim je dajal fige, in otroci so ga klicali dr. Fig, Fig. Zato smo v vrtcu otrokom razdelili fige, s katerimi so se posladkali med malico. Preizkusili so se v pisanju z gosjim peresom,

Foto: M. Kirbiš

Tudi letos so se o Prešernu veliko naučili ...

namočenim v črnilo, in z risanjem simetrije portreta Franceta Prešerna.

V tednu kulture je tako nastalo veliko različnih izdelkov naših malih umetnikov, ki krasijo prostore našega vrtca.

Martina POLAJŽAR, vzgojiteljica

VESELA MAŠKARA

Na najbolj norčavi dan v letu smo se v vrtcu Najdihojca začeli pripravljati že takoj po koncu zimskih počitnic. Potrebno je bilo narediti dekoracijo in spremeniti igralnico v najbolj barvito, pisano in veselo karnevalsko dvorano, ki bo sprejemala male in velike pustne maske. Izdelovali smo barvne pustne verige, pustne maske in očala, ustvarjali s čopiči in barvami, rajali ob glasbi, se učili nove pesmice in deklamacije. Spoznali smo tudi najznačilnejši lik na Dravskem polju, in to je seveda Kurent - »Korant«. V pričakovanju pustnega dne smo strokovne delavke otrokom priredile tudi gledališko predstavo »Nerodna Avguštna«. Norčavi klovnovi so otroke popeljali v svet zabave, razigranosti in veselja. Predstava je bila nagrajena z bučnim aplavzom in veselimi nasmeškom na otroških obrazih.

Že v ponedeljek so lahko otroci prišli v vrtec našemljeni – in nato še seveda glavni dan, pustni torek. Igralnice so prevzeli super junaki, gozdne, domače, divje živali, princeske, vile in še kaj.

Vso dogajanje so nam dodatno popestrili kurenti s svojim plesom, poskakovanjem in rožljanjem z zvonci, ki smo jih lahko spremljali na zgornjem igrišču. Otroci so premagali strah in nekateri so z njimi tudi zaplesali.

Kurenti! Jih že vidimo ...

So že z nami ...

Rajanje v vrtcu ...

Fotografije: A. Mauko

Na vaškem središču smo si lahko ogledali še ostale pustne maske, ki so bile tam zbrane. Preživeli smo krasno norčavo dopoldne v vrtcu, ki se je zagotovo prevesilo v norčavo popoldne s starši.

Ana MAUKO, vzgojiteljica

Tone Pavček
VSI NAŠI OTROCI

Vsi otroci so naši otroci,
je rekel prijazen glas,
vse frklje in smrkije in froci,
vsi svetlih in temnih in kodrastih las,

vsi naši! Tudi tisti drugačni,
drugačne usode in vere in ras,
vsi beli in črni, vsi bolni in lačni,
saj vsak je kot kdo izmed nas.

Vsi na tem svetu živimo,
svet nam je skupna velika vas,
kjer na srečo iščemo rimo
in poslušamo božji glas,

ki živeti in rasti velevala
in biti odprtih rok
za hudo, ki prizadeva
vsak čas na milijone otrok.

Vsi otroci sveta so z nami
kot naša usoda in naša vest.
In z njimi gremo – z ramo ob rami –
v prihodnost
ali v temo ali do svetlih zvezd.

(Vir: Tone Pavček,
RADOBESEDNICE,
Super mama, str. 33,
Vsi naši otroci, str. 74,
Drobtinica, str. 77,
Prešernova družba, 2007)

Foto: N. Smolinger

Na predstavi

ZAVOD OSNOVNA ŠOLA STARŠE

VABI

starše predšolskih otrok k
vpisu v vrtec za šolsko leto 2023/2024.

Vpis bo potekal **od 3. do 14. aprila 2023**,
vsak dan **od 8. do 15. ure**,
v četrtek pa **od 10. do 17. ure**.

Vpisujemo otroke od 11. meseca starosti do vstopa
v osnovno šolo.

V času vpisa bomo Vloge za vpis sprejemali
priporočeno po **pošti**
na naslov: **OŠ Starše** (s pripisom Vpis v vrtec),
Starše 5, 2205 Starše
ali osebno pri pomočnici ravnatelja
v prostorih vrtca
NAJDIHOJCA v Staršah.

Za vpis potrebujete EMŠO staršev in otroka.
Vlogo lahko dobite **na spletni strani vrtca**:
<http://vrtec.os-starše.si/dokumenti/>.

Če nas želite bolje spoznati, vas vabimo, da nas skupaj
z otrokom obiščete na **DNEVIH ODPRTIH VRAT**,
ki bodo potekali v obeh
enotah vrtca **5. in 12. aprila** med **9. in 10. uro**.

VESELIMO SE SREČANJA Z VAMI.

SAMOPODOBA MLADOSTNIKOV: POZITIVNA ALI IZKRIVLJENA

Samopodoba usmerja naše razmišljanje o sebi in svetu, naše čustvovanje in vedenje ter vpliva na odnose z drugimi. Pozitivna samopodoba v pomembni meri določa posameznikovo zadovoljstvo z življenjem, njegovo srečo ter ščiti telesno in duševno zdravje. Je eno temeljnih področij osebnosti, je celota predstav, stališč, mnenj, ki jih imamo o sebi. Je vrednost, ki si jo pripisujemo, odnos do samega sebe.

Problem se pojavi, če pozitivno samopodobo zamenjamo z nerealno samopodobo narcisoidnih, egoističnih, razvajenih otrok in mladostnikov.

Kakšen je razvijen otrok oz. mladostnik? Tak težko prenese vsak običajni napor, bolečino, preizkušnjo in se težko prilagaja. Ni sposoben vživljanja v druge ljudi. Ne prestando nekaj zahteva, želi nove, drugačne stvari, hoče več, a ga nič ne zadovolji, ne razveseli. Ni srečen, je ranljiv, dovzeten za škodljive vplive (droge, alkohol).

Mladostnik s pozitivno podobo o sebi se spoštuje, si zaupa in se ceni. Postavlja si cilje in si prizadeva, da bi jih dosegel. Sodeluje z drugimi, jih sprejema, ima prijatelje. Pri odločitvah je samostojen, ne potrebuje odobravanja drugih. Ne umika se pred težavami in jih poskuša rešiti. Vedno prevzame odgovornost za svoje ravnanje ali vedenje. Zna prepoznati, sprejeti in izraziti svoja čustva, zato je večinoma dobro razpoložen. (Povzeto po <https://www.tosemjaz.net/>.)

Samopodoba pri mladostniku lahko razdelimo v štiri podskupine.

Telesna samopodoba so posameznikova prepričanja o lastni telesni privlačnosti in primerjava lastnega videza z videzom drugih. S telesno podobo se mladostniki veliko ukvarjajo. Na osnovi telesnih značilnosti vrednotijo sebe in druge. Pri tem je videz nekoliko bolj pomemben pri mladostnicah, medtem ko je za mladostnike bolj pomembna telesna moč in spretnosti.

Socialna samopodoba so posameznikove predstave o tem, kako dobro se razumemo z vrstniki, kako vešči smo v sklepanju in ohranjanju prijateljstev in koliko smo priljubljeni med vrstniki.

Čustvena samopodoba so posameznikove predstave in prepričanja o tem, kako spretni smo v izražanju in obvladovanju čustev, o njegovem dobrem ali slabem razpoloženju ter kako močno se v določenih situacijah čustveno odzovemo.

O **šolski samopodobi** govorimo kot o posameznikovi predstavi o lastnih sposobnostih in učnih dosežkih, doživljanju lastne učne (ne)uspešnosti, zaupanja v svoje sposobnosti, sposobnosti za učenje in zanimanje za šolske predmete. (Povzeto po: Zbornik 2022, Otroški parlament, ZPM Slovenije.)

Se vam kdaj zdi, da samopodoba mladostnikov ali mladostnic niha glede na to, koliko všečkov in sledilcev imajo na družbenih omrežjih? Niste edini ...

V obdobju pred in med puberteto se otroci začnejo primerjati s svojimi vrstniki, pri tem pa lahko ugotovijo, da jim gre na nekaterih področjih slabše kot vrstnikom.

Zaradi tega se lahko otrok počuti manjvrednega, sploh če mu gre slabše na področjih, ki so zanj pomembna (npr. šport ali šola).

V tem obdobju je tudi vedno več zahtev, ki jih imamo do otroka – glede šolskega dela in uspeha, športnih dosežkov, interesov in pomoči doma.

Tudi odrasli jih zato kdaj primerjamo z vrstniki.

Podobno se dogaja tudi nam, odraslim, kajne?

Zelo radi se primerjamo z drugimi in to zelo vpliva na naše počutje in na dejstvo, kako zadovoljni smo sami s sabo. Mladostniki in otroci nimajo toliko znanja in izkušenj z življenjem, kot jih imamo mi, odrasli pa se tudi znajdemo v tem začaranem krogu nenehnega prikazovanja idealnih podob drugih.

V času socialnih omrežij, poplave informacij v medijih in na spletu je zelo težko ohraniti kritično distanco do vsega, kar vidimo ali preberemo. Soočeni smo s tisoči in tisoči prekrasnih podob ljudi, ki objavljajo številne lastne dosežke, uspehe, potujejo, doživljajo marsikaj pustolovskega, kar nam ni vsem dosegljivo. In potem se primerjamo.

Mladi so brezskrbni, veseli, ves svet imajo na dlani. Tako se vsaj zdi. Toda mladostništvo je tudi obdobje strahov, stisk. Občasno je lahko to prav stresno obdobje, opisuje čas odrasčanja Ksenija Jovanović, diplomirana psihosocialna svetovalka:

»Na splošno se stiske največkrat kažejo kot upornišтво, pa vendar ni vsako upornišтво alarmanтно. Je naravni proces vsakega posameznika, skozi katerega išče svojo identiteto, spolno identiteto, oblikuje želje, si ustvarja samopodobo, značaj, osebnost. V tem obdobju se mladostnik praviloma ne strinja s starši, profesorji, družbenimi normami, politiko, ob tem nestrinjanju pa oblikuje svojo osebnost. V tem primeru je upornišтво celo potrebno in zaželeno. Starši naj bodo pozorni takrat, ko mladostnik izraža pretirano agresijo, postane žaljiv, samodestruktiven, pretirano molčeč ...«

Starši smo pred težko nalogo, da pripravimo otroke in mladostnike na odgovorno in samostojno življenje. Ves čas smo nekako v strahu, ali smo naredili vse, kako smo se lotili vzgoje, smo bili dovolj dosledni, dovolj zahtevni, dovolj popustljivi, smo jim pokazali, da jih imamo radi, da stojimo za njimi. Nimamo lahke naloge.

Ker delam z mladimi, sem vključena tudi v sodelovanje z ZPM Slovenije v projektu Otroški parlament, kjer letošnje leto obravnavamo temo Duševno zdravje otrok in mladostnikov. Veliko se pogovarjamo tudi o samopodobi, ki je nekako eden izmed temeljev duševnega zdravja.

Mladi sami povedo, kaj jih skrbi, katere so tiste pasti, ki se jim morajo izogniti, in iščemo rešitve ter odgovore na

vprašanje, kako jih prepoznati. Osnovnošolci so to temo v lanskem šolskem letu izbrali sami. Torej je zelo aktualna, in zavedajo se, da imajo mnogi mladi velike težave in doživljajo številne stiske.

Veliko otrok in mladostnikov se po pomoč obrne na Tom telefon, kjer zagotavljajo anonimnost in nudijo svetovanje. Pretresljivi so zapisi, ki so povzeti iz resničnih klicev na pomoč.

Najhujše oblike, ki se pojavijo pri mladih, so prehranjevalne težave (bulimija in anoreksija), samopoškodovanje (rezanje, ščipanje, tolčenje sebe ali ob nekaj, opekline, namerni padci, grizenje), zloraba alkohola, drog in drugih opojnih sredstev.

Otopelost je cilj vseh zasvojenosti.

Kako pa lahko pomagamo krepiti samopodobo in samozaupanje pri mladostniku?

Učimo ga, da lahko sprejema svoje napake in se poskuša izboljšati. Ne pustimo, da si zaradi enega neuspeha ali slabšega znanja da negativno oznako (»Sem neumn«, »Sem nesposoben«). Namesto dosežkov pohvalimo proces in vloženi trud. Spodbujajmo ga, da se preizkusi v novih stvareh. Dopustimo tudi, da je morda pri čem neuspešen. Bodimo dober zgled. Pomagajmo mu graditi občutek lastne vrednosti. Poudarjajmo vrednote, ki so bistvene. Pokažimo, da je življenje lahko bolj izpolnjeno, če sledimo vrednotam, kot so pomoč drugim, prijaznost, učenje, namesto pehanje za popolnim videzom in materialnimi stvarmi.

Predvsem pa se pogovarjamo z njimi. Naučiti jih je treba, da bodo znali kritično presojsati videno na družbenih omrežjih, medijih in na spletu. Pokažimo jim resnično življenje, ki ni vedno idealno, noben posameznik ni idealen in naši otroci in mladostniki morajo to spoznati, da bodo sebe videli v pravi podobi.

Anita BABIČ

IZRAŽATI SVOJE MNENJE ZA VSAKO CENO

Živimo v času, kjer nas neprestano obkrožajo različna socialna omrežja, na katerih smo bolj ali manj aktivni. Tam delimo vse, kar se nam dogaja, včasih kar preveč. Hlepimo po pozornosti drugih, hkrati pa si želimo zaščititi lastno intimo. To dvojje se neprestano izključuje. Krivimo lahko samo sebe, težko je iskati vzroke za tako vedenje pri drugih ljudeh.

Pravica, da izrazimo svoje mnenje, ni nekaj, kar je samo po sebi umevno. Dolgo časa je bilo to celo nevarno in je prinašalo številne najrazličnejše posledice. Z ustavo in demokratično ureditvijo smo pridobili tudi pravico do svobode govora in izražanja lastnih mnenj. Pa vendar se sprašujem, ali so socialna omrežja to pravico napačno razumela.

Branje najrazličnejših komentarjev ljudi na socialnih

omrežjih je, milo rečeno, včasih prav grozljivo. Kaj vse ljudje zapišejo, kako in po čem sodijo druge. Vprašaj se, kam vse to pelje.

Na socialnih omrežjih so objavljene najbolj zasebne stiske, težki trenutki, seveda tudi vse tisto lepo in prekrasno, kar se ljudem zgodi, in potem sledijo komentarji. Včasih se sprašujem, ali res nihče nič ne premisli, preden zapiše kakšen komentar. Pod objavami tragedij, ki se komu zgodijo, ali nesreč, ki se pripetijo, tudi takih s smrtnim izidom, in potem komentarji.

Nesramni, žaljivi, polni sovraštva, nestrpnosti, sodb in tudi privoščljivosti.

Meni je vedno težko pri srcu, če samo pomislim, da teh ljudi v različnih tragičnih situacijah sploh ne poznamo, in potem nekdo čisto brez slabe vesti napiše komentar, da

to berejo udeleženi v teh grozovitih trenutkih. Kako smo ljudje lahko postali takšni?

Ali se res prav nihče več ne zaveda, da je na drugi strani profila človek, resnična oseba z različnimi osebnostnimi težavami, življenjem podobnim našemu?

Vedno se spomnim na definicijo svobode: svoboda se konča, kjer se začne svoboda drugega. Enako najbrž velja za izražanje lastnih mnenj, tudi to se konča s pravico do izražanja mnenja drugega. Razumem, da lahko različno mislimo, vendar pa, ali je res vse dopustno. Ali je prav, da se skrivamo za besedami, to je moje mnenje in pravico imam do njega?

Upam, da kot družba kdaj prerastemo te meje.

Kot nasvet vsem prilagam 10 najosnovnejših pravil vedenja na spletu in socialnih omrežjih, ki so jih oblikovali na Safe.si, to je točka osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih naprav za otroke, najstnike, starše in učitelje.

1. Pri komuniciranju prek mobilnega telefona in spleta upoštevaj bonton, bodi strpen in priazen. Obnašaj se tako, kot želiš, da se drugi do tebe.
2. Česar ne bi rekel v živo, ne natipkaj online! Ne skrivaj se za anonimnostjo, za zaslonom. Na spletu smo pogosto lažje nesramni do drugih, saj svoji žrtvi ne gledamo v obraz, to pa ne pomeni, da je tako kaj lažje žrtvi! Poleg tega pa na anonimnost pri takih stvareh ne gre računati, saj puščamo elektronske sledi.
3. Tudi če kdo pusti svoj telefon dostopen in nezaklenjen, to ne pomeni, da lahko po njem brskaš in ga uporabljaš. V telefonu imamo tudi zasebne fotogra-

Slika vir: www.bibaleze.si/najstniki/

Odkrit pogovor je dobrodošel ...

fije, sporočila in podatke, vsak pa ima pravico do zasebnosti!

4. Osebo, ki jo želiš fotografirati s svojim mobilnim telefonom, prej vprašaj za dovoljenje. Mogoče ji ni do tega oz. se počuti neprijetno.
5. Ne razpošiljaj sporočil, slik, video posnetkov, ki nekomu škodijo. Razpošiljanje posnetkov preteptov, trpinčenja, ki jih sami prejmemo, naprej svojim prijateljem, ni O.K. S tem se aktivno vključimo v trpinčenje, saj je vsakič, ko si nekdo pogleda ta posnetek, žrtev ponovno žrtev. Taka sporočila brišemo!
6. Ne peri umazanega perila na spletu. Prepiranje, razčiščevanje sporov, konfliktov, družinskih nesoglasij, nesporazumov s prijatelji, znanci in neznanci ne sodi na splet. O teh stvareh se raje pogovorimo v živo, kjer ni tako številčnega občinstva kot na spletu.
7. Tudi s fantom/punco se ne konča s spremembo statusa na socialnih omrežjih. Za resne stvari, prekinitve zveze, izražanje sožalja ipd. je še vedno najprimernejši način iz oči v oči (pa to ne pomeni prek spletne kamere).
8. Ko si z nekom v družbi, se posvečaj tej osebi, in ne preverjaj neprestano, kaj se dogaja na tvojem mobilnem telefonu ... Pogovarjanje po telefonu, čekiranje telefona, ko si z nekom v družbi, je nevljudno in gre tudi večini ljudi zelo na živce.
9. Zvonjenje telefona in/ali pogovarjanje v kinu, gledališču, med poukom, v bolnišnici, na avtobusu ... je nedopustno.
10. Ne širi nestrpnosti in sovražnega govora na spletu! Širjenje sovražnosti na spletu je kaznivo dejanje. Če pa naletiš nanj, ga prijavi policiji.

Vir: www.safe.si

Anita BABIČ

Foto: D. Jakol

S konkretnimi ukrepi za manj zavržene hrane

Ljubljana, 6. marec 2023 – Ekologi brez meja, Lidl Slovenija in Občina Škofja Loka nadaljujejo z izvedbo občinske iniciative za manj zavržene hrane Hrana svoje mesto najde. V drugi sezoni se na podlagi pridobljenih meritev osredotočajo na uvajanje ukrepov za manj zavržkov.

Ekologi brez meja so lani ob podpori Lidla Slovenija in v sodelovanju z zero waste Občino Škofja Loka zagnali **program za raziskovanje zavržene hrane na ravni lokalnih skupnosti**, v sklopu katerega so se posvetili tako **gospodinjstvu** kot **javnim ustanovam**. Slednje v ospredje postavljajo v **nadaljevanju programa**. Analiza skupno več kot **16 tisoč obrokov** v osmih enotah Vrtca Škofja Loka in Dijaškemu domu Škofja Loka je izpostavila glavne izzive in možne rešitve ter priložnosti za prihranke, ki jih deležniki implementirajo to pomlad.

Na obeh ustanovah so že potekale **delavnice** za širšo skupino deležnikov (predstavniki staršev, dijakov, kuharsko osebje, ravnatelji, vzgojitelji ...), ki so na podlagi lanskih ugotovitev skupaj zastavili ukrepe za izboljšave. V Vrtcu Škofja Loka se tako že posvečajo **logističnim** ukrepom, Dijaški dom pa bo količine zavržene hrane skušal zmanjšati predvsem z **ozaveščenjem** dijakov.

Na seznamu ukrepov vrtca so na primer spremembe pri **deljenju čaja in sadja**, pri **enolončnicah in juhah**, ki so se v lanskem letu izkazali za velik vir zavržkov, pa so odstranili sicer običajni višek, ki je upoštevan pri vseh jedeh zaradi izgub pri delitvi oz. transportu. Posebno pozornost posvečajo tudi odnosom s starši, ki jih navajajo k **pravočasni odjavi obrokov**.

V **Dijaškem domu Škofja Loka** za prehrano skrbi podjetje **Slorest**. Ker so meritve pokazale, da je največ zavržkov posledica ostankov na krožnikih, bo velika pozornost posvečena dijakom. Okrepljeno informiranje bo odslej potekalo prek različnih komunikacijskih kanalov, ki še niso bili izkoriščeni, npr. E-asistent. Ozaveščenje bo vključevalo tako informacije o problematiki kot apel za pravočasno odjavo od obrokov in poziv za komuniciranje dijakov z delilnim osebjem. Veliko dijakov namreč ne ve oz. si ne upa izraziti svojih želja v smislu, da bi kakšno jed raje zaužili v manjši/večji porciji. Vključenost dijakov se bo spodbujalo tudi s sestanki odbora za prehrano in vprašalniki.

Ali bodo navedeni ukrepi učinkoviti, se bo izkazalo **konec marca**, ko bo potekalo **ponovno tehtanje** zavržene hrane. Rezultati bodo predstavljeni ob letošnjem **Slovenskem dnevu brez zavržene hrane**, ki ga obeležujemo 24. aprila, še pred tem pa bodo Ekologi brez meja predstavili **smernice za izvedbo programa** Hrana svoje mesto v drugih občinah.

Dodatne informacije:

- Katja Sreš, Ekologi brez meja, odnosi z javnostmi, katja.sres@ocistimo.si, 040 255 433
- Sporočilo v PDF obliki
- Rezultati spremljanja zavržene hrane v javnih ustanovah iz lanskega leta
- Video zgodba o celotnem programu
- Natečaj za najboljše plakate na temo zavržene hrane

<https://ekopercapodistria.si/prosti-cas/ali-ste-vedeli-vsak-od-nas-zavrze-za-250-evrov-hrane-na-leto/>

Festival ponovne uporabe

Ekologi brez meja v sodelovanju z družbo ZEOS organiziramo **2. FESTIVAL PONOVNE UPORABE**, ki bo po uspešni **krstni izvedbi v Kranju** tokrat potekal v **Mariboru**. Cilj festivala je predstavitev lokalnih gonilnih sil na področju **ponovne uporabe in popravil**.

Festival bo potekal **v sredo, 22. marca, med 12. in 17. uro na ploščadi pred IZUM-om**. V ospredje bomo postavili zero waste način življenja, popravljali bomo elektronske predmete, kolesa in oblačila, si slednja izmenjevali in se navduševali nad izdelki z zgodbo in dolgo kilometrino. Z nami bodo:

- Zveza prijateljev mladine Maribor (izmenjava oblačil Cunjami),
- Ninarozina (popravilo oblačil in ponudba recikliranih kreacij),
- Ropotarnica (knjigobeznica in ustvarjalne delavnice),
- Mariborska kolesarska mreža (popravilo koles in Bikepolo),
- Zelena jarka (živila in čistila brez embalaže ter prikaz zero waste kopalnice),
- Reusable Technologies (prikaz izdelave recikliranih powerbankov)
- Snaga (ločevanje odpadkov in kolo sreče z dihurčkom Duškom),
- ZEOS (potujoča učilnica E-transformer 2.0, delavnica Šraufarija, diagnostika računalnikov in telefonov, izmenjava aparatov).

Za mladino od tretje triade dalje ZEOS omogoča brezplačen voden ogled E-transformerja. Za skupinski ogled so obvezne prijave na urska.dolinsek@zeos.si ali 01 235 52 55, vodenja pa bodo potekala od prve šolske ure do pričetka festivala ob 12.00.

Obširnejši opis dogajanja je na voljo na osrednjem slovenskem portalu za spodbujanje ponovne uporabe **Manj je več**. **Osrednja predstavitev** vseh sodelujočih bo potekala **ob 15. uri**.

Festival, ki ga organiziramo v sklopu projekta Communities go circular, bo potekal vzporedno s konferenco družbe ZEOS **“E-oprema - prehod iz linearne v krožno gospodarstvo”**, ki jo organizirajo v sklopu njihovega Life projekta Spodbujamo e-krožno.

Dodatne informacije:

Katja Sreš, Ekologi brez meja, odnosi z javnostmi, katja.sres@ocistimo.si, 040 255 433

KAM PO PRIDOBLENJI MOŽGANSKI POŠKODBI?

!naprej

 Center za osebe s pridobljeno
možgansko poškodbo

Posledice težke možganske poškodbe spremenijo življenje tako poškodovancu kakor njegovi družini. Po zaključeni medicinski rehabilitaciji se mnogim zgodi, da ne vedo, kako naprej, kako naj ponovno vzpostavijo dobro in kvalitetno življenje.

Center Naprej je specializiran rehabilitacijski center, kjer izvajamo dolgotrajno, celostno psihosocialno in zdravstveno rehabilitacijo za osebe s pridobljeno možgansko poškodbo. Vključijo se lahko osebe z diagnozami: možganska kap, možganski tumor, možganske krvavitve, počena žila v možganih (anevrizma), infekcijska okužba zaradi meningitisa, zastrupitev z ogljikovim monoksidom, nezgodne možganske poškodbe zaradi prometnih nesreč, padcev in delovnih nezgod.

Delujemo na osnovi koncesijske pogodbe z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter na osnovi pogodbe z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije kot dnevni rehabilitacijski center. **Na lokaciji v Mariboru smo v Ul. heroja Jevtiča 9 in v Murski Soboti na naslovu Obrtna ulica 34.**

Storitev je za vključene uporabnike **brezplačna** in se izvaja vsakodnevno od **ponedeljka do petka**, v trajanju od 7.00 - 15.00, ter je za vsakega uporabnika individualno

Delo z glino ...

prilagojena in kontinuirana. Uporabnikom omogočamo usposabljanje za življenje, socialno podporo, trening socialnih veščin, psihološko, psihoterapevtsko in psihiatrično obravnavo in svetovanje, programe za obvladovanje in širjenje socialne mreže, različne prostočasne aktivnosti, delovno terapijo, nevrofizioterapijo, rehabilitacijsko zdravstveno nego, zaposlitev/delo pod posebnimi pogoji, delo s svojci ter druge nadstandardne programe: letovanja, zimovanja, praznovanja, športne in kulturne programe ipd.

Vse storitve in programi, ki jih v procesu dolgotrajne rehabilitacije izvajamo z uporabniki, so usmerjeni v doseganje njihove maksimalne samostojnosti, aktivnemu vključevanju v življenjsko okolje ter dvigu kvalitete njihovega življenja po možganski poškodbi, kar pa ni možno brez strokovne pomoči in podpore na vseh področjih življenja.

Direktorica Centra Naprej, Jasna Vešligaj Damiš, izpostavi dosedanje dobro sodelovanje z URI Soča, ki ljudi po zaključeni medicinski rehabilitaciji informira o možnosti dolgotrajne rehabilitacije v Centru Naprej, ki ni časovno omejena.

Športne igre ...

Fizioterapija ...

Z željo, da ljudje po pridobljeni možganski poškodbi ne bi ostajali brez vsakršnih storitev, vas vabimo, da nas za več informacij o možnosti za vključitev pokličete na telefonsko številko 059 123 001 ali kontaktirate po elektronski pošti tajnistvo@center-naprej.si. O poteku

rehabilitacije si lahko preberete na naši spletni strani www.center-naprej.si in FB strani.

Jasna VEŠLIGAJ DAMIŠ

Center za krepitev zdravja ZD Maribor

V Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca Maribor deluje Center za krepitev zdravja, ki je največji tovrstni center v Sloveniji. V sklopu Programa za krepitev zdravja se izvajajo skupinske delavnice in individualna svetovanja, kjer prejmete strokovne informacije in podporo pri vaših korakih do boljšega počutja in zdravja. Delavnice se izvajajo v zdravstveni ustanovi ali lokalni skupnosti (npr. društva, podjetja). Program je brezplačen za vse odrasle osebe, ki imajo urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje.

Strokovnjaki iz multidisciplinarnega tima izvajajo temeljne in poglobljene delavnice. Na temeljne delavnice lahko pride vsak, za poglobljene pa potrebujete napotitev s strani vašega osebnega zdravnika ali diplomirane medicinske sestre iz ambulanste družinske medicine po predhodno opravljenem preventivnem pregledu. Delavnic se lahko udeležite skupaj s svojci.

V okviru Centra za krepitev zdravja ZD Maribor se izvajajo sledeče delavnice:

ZDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG

Zdravo živim; Zvišan krvni tlak; Zvišane maščobe v krvi; Zvišan krvni sladkor

OBRAVNAVE ZA OSEBE S SLADKORNO BOLEZNIJO TIPA 2

Sladkorna bolezen tipa 2; S sladkorno boleznijo skozi življenje

ZDRAVO PREHRANJEVANJE

Zdravo jem

ZDRAVO HUJŠANJE

Zdravo hujšanje

TELESNA DEJAVNOST ZA KREPITEV ZDRAVJA

Ali sem fit?; Test telesne pripravljenosti za odrasle/starejše; Gibam se; Presejanje za funkcijsko manjzmožnost

DUŠEVNO ZDRAVJE

Tehnike sproščanja; Podpora pri spoprijemanju z depresijo; Podpora pri spoprijemanju s tesnobo; Podpora pri spoprijemanju s stresom; Zdravi odnosi

OPUŠČANJE KAJENJA

Skupinsko/individualno svetovanje za opuščanje kajenja

SKUPAJ ZA ODGOVOREN ODNOS DO PITJA ALKOHOLA

Individualno svetovanje za opuščanje tveganega in škodljivega pitja alkohola

POGOVORNE URE

Osebni posvet posameznika pri strokovnjaku določenega področja.

Vse občane, ki bi v delavnicah prepoznali doprinos k svojemu načinu življenja ali bi ga radi spremenili, pa ne vedo kako, ali pa bi radi preprosto naredili kaj zase, vabimo, da se udeležijo katere od naših delavnic. Lahko nas kontaktirate na: darja.peklar@zd-mb.si oziroma 070 542 052. Vabljeni!

Darja PEKLAR, dipl. m. s.

Foto: D. Jakol

Vsak tretji kos odpadkov ob slovenskih cestah bi lahko preprečili s kavcijskim sistemom

Ljubljana, 14. februar 2023 – Ekologi brez meja so izvedli študijo o smetenju ob različnih tipih slovenskih cest. Na 24 izbranih odsekih cest so skupaj pobrali 8713 kosov odpadkov oziroma skoraj 145 kilogramov. Kar slaba tretjina (32,1 %) pobranih odpadkov so predstavljal odpadki, ki bi jih lahko preprečil kavcijski sistem: plastenke, pločevinke in steklenice.

Od 2967 kosov odpadkov, pobranih na 19 odsekih regionalnih in lokalnih cest, so plastenke, pločevinke in steklenice predstavljale 32,1 % vseh odpadkov. Če upoštevamo še avtoceste, kjer so pregledali le počivališča, je odstotek 16,2 %. Zaradi specifičnosti **avtocestnih postajališč** (pregledovanje vsebine košev za odpadke, dnevno čiščenje lokacij) je bilo tam opaziti večji odstotek drugih odpadkov. Odstotek plastenk, pločevink in steklenic, izračunan glede na težo odpadkov, je še višji: 45,1 % na lokalnih in regionalnih cestah oziroma 35,4 % na vseh odsekih.

Znotraj kategorije odpadkov, ki jih pokriva kavcijski sistem, je bilo z naskokom **največ pločevink** (78,5 %), sledile so plastenke (22,6 %) – računano glede na kose odpadkov. Deleži glede na težo odpadkov so bili precej enakomerni.

Delež odpadkov, ki jih z ukrepi pokriva SUP uredba, je bil ob cestah 52,4 % (po kosih) oz. 50,6 % (po teži). Na počivališčih, kjer so našli velike količine **lončkov za kavo**, pa 46,1 % oz. 38,5 %. Tako je skoraj vsak drugi odpadek že vsaj **delno naslovljen z zakonodajo**, ukrepi pa se še ne poznajo.

Ekologi brez meja so pobiranje odpadkov izvedli **novembra in decembra 2022**. V raziskavo so vključili pet odsekov na **avtocestah**, 7 kilometrskih odsekov na **regionalnih** cestah ter dvanajst kilometrskih odsekov na **občinskih** cestah po vsej Sloveniji. Pri izboru odsekov na regionalnih cestah in avtocestnih postajališčih so se posvetovali z Direkcijo Republike Slovenije za infrastrukturo ter Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji. Raziskavo bodo na istih odsekih **ponovili po uvedbi kavcijskega sistema** v Sloveniji.

Barbara Kirn, vodja raziskave, je ob tem povedala:

“Smetenje škodi vsem: okolju, našemu zdravju in denarnicam, zato poskrbimo za pravilno odlaganje odpadkov. Podatki iz drugih evropskih držav so jasni: samo s pomočjo kavcijskega sistema lahko dosežemo najvišje stopnje ločeno zbranih odpadkov (čez 90 %), in kar je še pomembneje: preprečimo uhanje odpadkov v okolje, kjer privabljajo nove. Če želimo doseči cilje iz SUP direktive, je čimprejšnja uvedba kavcijskega sistema edina pot.”

Dodatne informacije:

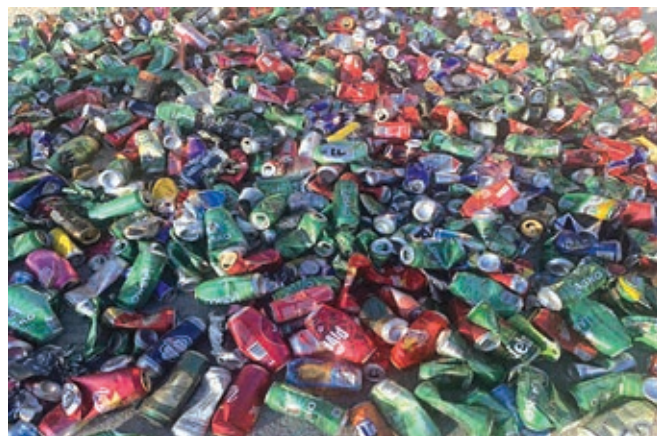

Foto: Barbara Kirn

Na fotografiji je 957 pločevink ...

- Barbara Kirn, Ekologi brez meja, barbara.kirn@ocistimo.si, 031 363 368
- **poročilo raziskave**

HOSPICKAFE

»Živeti do konca«
skozi oči javnosti v lokalni skupnosti

Starše

Minevanje je čas, ki teče skozi naša življenja od rojstva do naravne smrti. Odločitev, kako bi bilo »prav« živeti, prinaša vsak sam. Pogovori o tej temi v krogu najbližjih so redki. Osebno rast, vrednote, etičnost posameznika in skupnosti do sočloveka so dosegljive vsem nam tukaj in zdaj...

GOST: **Miha Zimšek**
KDAJ: **v torek, 28. 3. 2023 ob 17:00 uri.**
KJE: **Gasilski brlog v Zlatoličju.**

Hospickafe bo povezovala: **Nada Kunstek**

Tu bomo, ko nas boste potrebovali.

SLOVENSKO DRUŠTVO HOSPIC

Območni odbor Maribor
Partizanska 15
2000 Maribor
Telefon: 051 658 854
maribor@hospic.si
www.hospic.si

Hospickafe je neformalen družabni dogodek, na katerem se v varnem vzdušju 27-letne tradicije Slovenskega društva Hospic pogovarjamo o minljivosti.

Pridite se pogovarjat z nami!

Glavni sfinancerji programa Detabulacija smrti:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Glasbena komedija TOTE BABE

V soboto, 12. 3. 2023, se je v Staršah v telovadnici OŠ Starše ob 18.00 zbrala množica občanov iz naše občine in okoliških krajev, z namenom, da si ogledajo premierno gledališko-glasbeno predstavo z naslovom TOTE BABE.

Gre za glasbeno komedijo, ki so jo odlično odigrali igralci Kulturno glasbenega društva Ptičica iz Prepolj: Metka Ostroško, Eva Ekart, Blanka Gunžer Akelič, Danica Godec, Ivči Sagadin, Barbara Medved, Ljubica Miko-la, Katrin Korotaj, Jožica Ekart in Alja Koletnik.

Korenita priredba igre kanadskega avtorja, postavljena v naše domače okolje, je prišla izpod rok Jožeta Ekarta, prav on pa je komedijo tudi režiral.

Gre za preplet igrivega pogovora med ženskami različnih karakterjev in starosti ter glasbenih vložkov, ki so izjemno nadgradili dogajanje. Za glasbo je poskrbel Andrej Ekart in pevke tudi sam spremljal na kitari.

Na letaku s podatki smo o vsebini komedije prebrali:

»Zgodi se, da zelo jezikavo in odločno gospo Štefko doleti sreča, saj prejme nenavadno nagrado, tisoč kupončkov, ki jih mora zalepiti na kartone, in na ta način dobi sto poljubnih predmetov za hišo. Ženska nori od sreče! Da si olajša delo, povabi bližnje prijateljice na »lepilni party«, na katerem se kmalu prikažejo raznoliki karakterji. Krešejo se mnenja, različni pogledi na življenje, v ospredje dogajanja pa vse bolj izstopa zavist.

Štefkin pohlep ne sproži samo znamenite slovenske »fa-ušije«, ampak posledično tudi jezo in nenavadno maščevanje. Sesuje se kot hiša iz kart ...

V zanimivo dogajanje, polno humorja, je vključeno veliko glasbe in petja v živo.»

Skoraj dvourni prireditev v dveh delih, z le krajšim odmorom, je nasmejala občinstvo nabito polne dvorane in prav vsem obogatila nedeljski večer. Takšnih bogatih kulturnih uric si lahko le še želimo!

Čestitke vsem, ki ste bili vpeti v dogajanje – od ideje do uspešne izvedbe!

Daša JAKOL

PONOVNI OGLEDI

Ponovitve igre TOTE BABE sledijo v soboto, 25. 3. 2023, ob 19.00 v dvorani KPC Majšperk, v nedeljo, 26. 3. 2023, ob 18.00 v dvorani v Cirkovcah in v nedeljo, 2. 4. 2023, ob 19.00 v telovadnici v Staršah.

Novo ponovitev bo doživela tudi nadaljevanka NA BRAZDAH LJUBEZNI; od 26. 3. 2023 bo predvajana na SIP TV-ju, in sicer ob nedeljah zvečer ob 21.00.

Ob koncu uspešne predstave ...

ZAVEDNO V POMLAD

Po pustni norčavosti počasi zaznamo, da se narava pripravlja na prebujenje - pomlad. Narava se po dolgi zimi očisti z obilnim deževjem in šele nato se začne rast, razcvet. Kako pa se čisti človek?

Mi smo namreč narava in delujemo v okviru njenih ciklov. Zato je pomlad čas, da tudi človek ozavešči akumulacije preteklega obdobja in se (znova) prebudi.

Uživanje sezonske hrane pomeni, da svojemu telesu in umu damo potrebna hranila, ki jih potrebujejo v določeni sezoni, kar podpira zdravo prebavo in razstrupljanje. Danes živimo udobno, uživamo poletno sadje in zelenjavo tudi pozimi ter si privoščimo daljša obdobja dolgega spanca med poletnim dopustovanjem, kadar bi bilo sicer bolje za naš ritem vstajati s sončnim vzhodom. Bolj tehnološko in udobno življenje pomeni, da nam ni treba več živeti sezonsko, vendar je to tudi razlog, da lahko doživimo zdravstvene težave. Zato je ravno čas pomladi najbolj ugoden čas za generalno čiščenje telesa in uma, saj se v tem obdobju čisti tudi narava in nas pri tem podpira.

Po ajurvedi, antični znanosti o življenju in sestrski vedi joge, si z vnašanjem določenih živil in dnevnih rutin lahko pomagamo sami. Pri tem moramo vedeti, da je sprva potrebno telo očistiti nakopičenih strupov, šele nato se lahko priporočena zelišča in hrana pravilno absorbirajo. Blago spomladansko razstrupljanje bo dobro delo skoraj vsakomur.

Ujemi ritem narave ...

Fotografiji: iz arhiva P. Lupinšek

Očiščevalni zasuki ...

Pomladno prebujanje podpira tudi kakršna koli oblika gibanja, s katerim stimuliramo limfni sistem - čistilni obrat našega fizičnega telesa. Daljši dnevi nam omogočajo več aktivnosti na prostem, tekom katerih se lahko še tesneje povežemo s svežo energijo pomladi.

Prehod med zimo in pomladjo pa lahko čudovito podpre tudi jogijska praksa. Če želite spomladi ponovno prebuditi in napolniti svoje telo in duha z energijo, se osredotočite na zasuke. Notranji organi so ob zasuku stisnjeni in takrat se kri polna toksinov iztisne iz organa. Ko zasuk sprostimo, organ preplavi sveža kri, ki je polna kisika. Na ta način se tkivo regenerira in nahrani. Zasuki čistijo in regenerirajo notranje organe kakor tudi bližnje žleze z notranjim izločanjem (trebušna slinavka, nadledvične žleze). Izboljšujejo tonus notranjih organov. Zasuki prav tako delujejo na mentalni ravni. Pomagajo, da odpravimo nepripravljenost spustiti nadzor in se odpreti v srčnem centru. Pomagajo nam, da vidimo stvari iz drugačne perspektive. V pomladnem času dobro delujejo tudi asane (jogijski položaji), ki se osredotočajo na jedro, saj pospešijo cirkulacijo v prebavnem sistemu. Vsekakor pa je to zelo primeren čas za uvedbo nekaj rund Surya Namaskar (pozdrav soncu) vsako jutro (oziroma kadarkoli tekom dneva), ki nudi odlično zaporedje asan, ki spodbujajo fizične in subtilne kanale, s čimer dvignete svoje razpoloženje in energijo.

Ko se z asanami očisti živčni, krvnožilni, dihalni, prebavni, endokrini, reproduktivni in izločevalni sistem, se prana (življenjska energija) neovirano premakne tudi do najbolj oddaljenih celic in jih nahrani z izdatno zalogo energije. Pomlajeno in revitalizirano telo postane ugodno okolje za naš osebni razvoj.

Četudi nas ravno prehodi med letnimi časi pogosto nagovorijo k retrospektivi in posledično k spremembam, ni nujno, da le-te povezujemo zgolj z določenimi časovnimi obdobji. Naučimo se poslušati sebe in ugoditi našim najglobljim potrebam vsak dan - znova. Joga kaže pot.

Srčno vabljeni, da se pridružite jogijskim praksam v živo, kjer je še nekaj prostih mest za jogijske radovedneže in navdušence. Predznanje ni potrebno, zaželena pa je pripravljenost na raziskovanje lastnega telesa in uma.

JOGIJSKE PRAKSE V STARŠAH:

- **JOGA ZA STAREJŠE**, vsak ponedeljek od 17.30 do 18.15,
- **ZAČETNIŠKA JOGA + IZZIVI**, vsak ponedeljek od 18.30 do 19.30.

- INFO & PRIJAVE: polona.lupinsek@gmail.com ali 040191389

Polona LUPINŠEK

BOLEZNI USTNE VOTLINE PRI HIŠNIH ŽIVALIH

V ambulantni srečujem pogosto vprašanja glede ustne higiene pri psih in mačkah. Tokrat bomo obravnavali zanimivo tematiko ustne votline.

Psi se kotijo brez zob. Mlečno zobovje začne izraščati okoli drugega tedna starosti. Psi imajo 28 mlečnih zob, ki jih nadomesti 42 stalnih zob. Mlečno zobovje začne izpadati okoli četrtega meseca starosti. Ob menjavanju zob pri psih opazimo podobno kot pri otrocih različne simptome: od nelagodja, izgube apetita, krvavitve dlesni, drgnjenja in grizenja ... Rast stalnih zob se zaključi okoli sedmega meseca starosti. Glede na položaj zobovja ob ugrizu psa ločimo različne ugrize.

1. **Škarjast ugriz** – je pravilen in značilen za večino pasem. Zgornji sekalci se ob ugrizu tesno prilegajo preko spodnjih. Tak ugriz je anatomsko pravilen.
2. **Predgrizavost** – spodnja čeljust je nekoliko daljša od zgornje in spodnji sekalci so vidni; tak ugriz je pogost pri brahiocefaličnih, tj. kratkogobčnih pasmah (buldogi, mopsi, bokserji ...). Ugriz anatomsko ni pravilen.
3. **Podgrizavost** – zgornji sekalci so preko spodnjih; anatomsko prirojena napaka različnih pasem. Ugriz ni pravilen.
4. **Kleščast ugriz** – sekalci so ob ugrizu drug nad drugim, ugriz ni pravilen, opazimo pri lovskih terierjih.

Mucki imajo 26 mlečnih zob, ki izrastejo do sedmega tedna starosti, nadomesti jih trideset stalnih zob v starosti šestih mesecev. Tudi mačke lahko imajo prirojene napake ugriza – nesimetričen ugriz, pomaknjen nekoliko na levo oz. desno stran. Mačke imajo visoko razvito zobovje, značilno za mesojede živali.

Pri obeh vrstah (psi in mačke) lahko opazimo odstopanja v številu zob. V ustni votlini zdravih živali najdemo ogromno bakterij, ki so prilepljene na zobno sklenino in

za svojo rast ter razmnoževanje uporabljajo ostanke hrane. Ob tem nastajajo tudi odpadne in strupene snovi, ki povzročajo vnetja obzobnih tkiv – dlesni. Ob tem se na zobu nalagajo obloge, iz katerih nastane zobni kamen.

PARADONTALNA BOLEZEN

Paradontalna bolezen se podobno kot pri ljudeh pogosto pojavlja tudi pri psih in mačkah. Gre za skupino kliničnih znakov vnetja dlesni, odmikanja dlesni in v hujših primerih celo poškodb čeljustne kosti. V končni fazi je paradontalna bolezen vzrok izpadanju zob. Bolezen je lahko omejena na en zob, lahko pa razširjena na večje število.

Kako nastane paradontalna bolezen?

Kot sem že omenil, je paradontalna bolezen posledica razvoja velikega števila določenih bakterij v ustni votlini. Bakterije rabijo za svoj razvoj ostanke hrane, zato je tudi pri živalih pomembna higiena ustne votline. Paradontalna bolezen je lahko v določenih primerih vzrok tudi drugim boleznim, saj se iz vnetih dlesni bakterije razširijo tudi na

Sem zdrava in se zato dobro počutim ...

Foto: N. Jakol

druge organe (npr. srce, ledvica ...). V slini se nahaja kalcij in se vgradi v odmrle bakterije, tako se zobne obloge kalcificirajo in nastane hrapava površina – zobni kamen. Ta sam po sebi ni nevaren, služi pa nadaljnjemu prilepljanju bakterij. Pod njim ob stiku zoba z dlesnijo nastajajo žepi in dlesen se odmika. Po določenem času zob izgubi oporo in edina rešitev je izdrtje zoba.

Paradontalni bolezni so nekatere pasme bolj podvržene kot druge. To so ponavadi psi manjših pasem (maltežani, kodri, yorkshire terierji). Pri teh pasmah bolezni hitreje in pogostejše napreduje v hujšo obliko kot pri psih večjih pasem. Zato je pomembno, da lastniki psov manjših pasem posvečajo veliko pozornosti higieni ustne votline. Pri večjih pasmah je bolezen ponavadi omejena samo na enega do dva zoba in zob ima večjo oporo v čeljustni kosti. Vendar pa tudi pri večjih pasmah nastajajo obloge in iz njih zobni kamen, zato je tudi za njih pomembna higiena ustne votline oz. preprečevanje bolezni. Tudi za paradontalno bolezen velja, da jo je bolje preprečiti kot zdraviti.

Kako se bolezen kaže?

Lastniki živali najprej zaznajo neprijeten zadah iz ustne votline. Nekateri lastniki tudi sami opazijo zobni kamen in vnetje dlesni. Žival se lahko pretirano slini, odklanja hrano, je občutljiva na dotik v področju dlesni, včasih škripa z zobmi in hrane ne žveči več, temveč jo golta. Zelo pomembno je pregledovanje ustne votline, saj je pomembno, kdaj lastnik odkrije težave. Če je to zelo pozno, je na žalost lahko edina rešitev izdrtje več zob.

Kako bolezen zdravimo?

Ko je bolezen prisotna, jo je potrebno zdraviti. Najprej opravimo temeljit klinični pregled živali. Posebno posvetimo splošnemu kliničnemu stanju, saj je pri zdravljenju potrebno uporabiti anestezijo. Ko je žival v anesteziji, opravimo temeljit pregled zobovja. Po potrebi uporabimo rentgen. Zobni kamen odstranimo s posebnim aparatom, ocenimo stanje zob. Če je bolezen zelo napredovala, moramo majave zobe odstraniti. Ponavadi so to sprednji zobje, sekalci. Za pse in mačke ni to noben problem, saj enega, dveh ali treh manjkajočih zob ne pogrešajo, ker imajo 42 oz. 30 zob. Problem nastane pri hujših oblikah bolezni, ko moramo populiti večje število zob. Ampak tudi to je ponavadi večji problem za lastnika (izgled) kot pa za žival. V tem primeru moramo kasneje živali pripravljati mehko hrano. Na koncu očiščeno zobovje spoliramo, za domov predpišemo antibiotike in preventivno čiščenje zob.

Kako bolezen preprečujemo?

Preprečevanje paradontalne bolezni je vedno boljše kot zdravljenje le-te. Poznamo več načinov preprečevanja bolezni. Način prilagodimo stopnji ogroženosti naše živali, kar pomeni, da bo lastnik, npr. maltežana ali shih-tzuja, namenjal veliko več pozornosti higieni ustne votline kot npr. lastnik nemškega ovčarja. Tako je potrebno bolj izpostavljenim prej omenjenim pasmam odstranjevati oblo-

ge dnevno s ščetkanjem. Konstantno dnevno čiščenje je najbolj zanesljiva metoda, ščetkanje dvakrat tedensko je boljše kot nič, vendar se še vedno nabirajo bakterije. Najbolje je, da na to začnemo navajati že mladiča. Sliši se čudno in smešno, vendar če smo lastnik pasme, ki je nagnjena k paradontalni bolezni, se nam trud zelo povrne. Torej določenim psom in tudi mačkam je potrebno ščetkati zobe minimalno dvakrat tedensko. Izberemo mehko, lahko otroško zobno ščetko. Če uporabljamo pasto, svetujemo uporabo posebne encimatske zobne paste, ki pomaga raztapljati obloge in zavira rast bakterij. Te posebne paste imajo ponavadi okus po mesu, ki živalim ustreza. Uporaba »naše« zobne paste ni primerna, ker draži želodec, saj živali pasto pogoltnejo. Vedno začnemo s ščetkanjem lične strani, kasneje, ko se žival na ščetkanje privadi, ščetkamo tudi grizno in jezično stran zob.

Priboljški in diete

Znano je, da si živali z grizenjem in žvečenjem čistijo zobe. Zato so za ta namen pripravljene posebne anatomsko oblikovane žvečljive kosti. Uporabljamo jih kot dodatek ščetkanju ali če žival ščetkanja ne prenaša. Obstajajo tudi posebni briketi, ki so po sestavi nekoliko trši in večji in pri hranjenju s temi briketi se pomagajo odstranjevati zobne obloge. Za večje živali svetujemo kakšno veliko govejo kost, da jo žival grize in gloda. S tem si odstranjuje obloge in učvrsti mišice in zobovje. Opozarjam pa, da kosti ne sme zgristi, saj potem nastopijo druge težave.

ZAKLJUČEK

Parodontalna bolezen je nevarna bolezen, ki lahko vodi v izgubo zob. Veliko lahko naredimo sami z redno higieno z rednim čiščenjem oblog. Čistimo z mehko zobno ščetko vsaj dvakrat tedensko. Svoji živali redno kontroliramo zobovje. Privzdignemo ustnico, pogledamo zobovje. Če zaznamo neprijeten zadah in rumene obloge na zobeh, je dobro, da se posvetujemo z veterinarjem.

Želim vam prijetno pomladno prebujanje!

Damijan PEKLAR, dr. vet. med.,
Ambulanta za male živali, Slovenja vas 2 b

<https://www.bodieko.si/nekaj-napotkov-za-nego-psov>

Brez krompirja ni pravega kosila

Krompir je zagotovo najbolj pomembna rastlina, brez katere ni pravega štajerskega obroka. Čeprav je zdaj – v času pisanja prispevka – zunaj še zima, pa je smiselno, da o njem že razmišljamo. V rastlinjak bi ga sicer že lahko sadili. Biti mora seveda nakaljen, in imeti morate možnost prekrivanja ali dogrevanja, saj nevarnost mraza zagotovo še ni minila. A se vse to splača, saj je prav prvi krompir najbolj sladek.

Zgodnji, pozni – kakšna je razlika

Ste se kdaj vprašali, zakaj lahko krompir skladiščimo, zakaj že v zemlji ne požene novih kalčkov. Potem pa pride naenkrat čas, ko prav vsi gomolji skoraj enakomerno poženejo te kalčke.

Narava seveda vedno poskrbi, da se njeni »otroci« lahko razmnožujejo. Rastline so prilagojene na različne načine, da jim potomcev ne zmanjka. Pri krompirju gre seveda za **vegetativno razmnoževanje**, saj se razmnožuje z gomolji. Ti so v bistvu prav posebej oblikovana podzemna stebila, stoloni. Vanje rastlina skladišči rezervno hrano. Možno je tudi razmnoževanje s semenom, a potem iz sadik ne bodo zrasle rastline, kot jih pričakujete, oz. ne bodo naredile gomoljev, kot jih je imela materinska rastlina.

Človek je iz (ene) divje vrste krompirja tekom mnogih let oblikoval številne, res **zelo različne sorte**. Ene imajo hitro vegetacijo, druge pričnejo oblikovati gomolje zelo pozno. Hitre sorte imenujemo mi zgodnje sorte. Pri njih načeloma ni potrebno, da bi gomolji še nekaj časa počivali, spali pred kaljenjem. Rečemo, da v njih ni naravne zapore, bariere, dormance pred kaljenjem. Zato zgodnje sorte ne skladiščimo, ampak jih pojemo sproti. Pozne sorte pa imajo naravno dormanco, ki določen čas preprečuje kaljenje gomoljev. Zato tudi pridelujemo več različnih sort, da lahko krompir skladiščimo skoraj do naslednjega pridelka.

Pogosto pa to naravno lastnost uniči **вреme**. Če je v času ob koncu oblikovanja gomoljev zelo spremenljivo, včasih zelo suho, potem pa pade večja količina padavin, se lahko zgodi, da krompir kali že v zemlji. V lanskem letu je bilo tako vreme prav izrazito, zato je mnogim krompir začel kaliti v skladišču že jeseni.

Izbor sort krompirja je neverjetno širok ...

Krompirju škodijo že temperature pod 5°C ...

A veste, da so v Evropi krompir najprej gojili zaradi njegovega cvetja ...

Tak pojav najbolj preprečuje **namakanje ves čas polnjenja gomoljev**. Z namakanjem tudi hladimo zemljo, s tem pa omogočimo, da se vsi procesi v gomoljih dogajajo »normalno« in preprečimo to zgodnje poganjanje kalčkov.

Kako izbrati seme?

Krompir v resnici razmnožujemo vegetativno, saj so gomolji kljub vsemu del materine rastline, in ni nastal s kombinacijo očetovih in materinih genov. Zato seme strokovno ni pravi izraz, čeprav ga najpogosteje uporabljamo.

Najprej naj uničim še en mit, ki vlada med vrtničarji. Manjši kot so gomolji, bolj kvalitetno seme smo kupili. To ni nikakor res. Ravno obratno je prav. Na večjih gomoljih je več poganjkov, predvsem pa so ti močnejši, debelejši. Rastline bodo močnejše, zato pa tudi bolj odporne. Torej tisti najmanjši, ki jih tako radi prodajajo vrtničarjem, niso prava izbira. Najbolj prav bi bilo, da bi vzeli srednje debele gomolje in jih prerežali na pol. Ker pa se v resnici ne priporoča uporaba domačega sadilnega materiala, ker zaradi vegetativnega razmnoževanja nosi s sabo veliko težav, **izberite v trgovinah gomolje v velikosti od 35 – 55 mm**.

Izbira domačega sadilnega materiala torej ni najbolj primerna. A če to počnete, velja isto pravilo. **Med gomolji ne izbirajte najmanjših**. Saj ne veste, zakaj so ostali majhni. Res so lahko posledica naknadne rasti novih gomoljev, kar pomeni, da so manjši zaradi naravnih pogojev. A zelo pogosto so majhni zato, ker imajo težave. Lahko so prenašalci kakšnega virusa, lahko so prenašalci glivic. Drobni gomolji dajo enak pridelek kakor debelejši samo v res ugodnem pridelovalnem letu. Kdaj pa smo tako poletje imeli nazadnje? **Za razmnoževanje odberite srednje debele gomolje, ki so po možnosti brez kakšnih znamenj krastavosti**

Neizmerno veselje je, ko takole izkopljemo svoj krompir ...

ali česa drugega. Glejte tudi, da ne odganjajo prehitro. **Pred sajenjem jih najprej nakalite.** Potem razrežite gomolje tako, da bo vsak imel vsaj 5 klic oz. očes. Nož med rezanjem razkužujte ali s potapljanjem v močan alkohol ali z ognjem.

Kaj pa sorte?

Tako, kakor pri vseh vrtninah, obstaja pri krompirju veliko število sort, zato so mnogi zelo zmedeni.

Ko razmišljamo o sorti, moramo najprej vedeti, za kakšen namen bomo sorto sadili. Večina vrtnarjev seveda nima dovolj prostora in posadi samo nekaj krompirja za prve, sladke, zgodnje gomolje, ki še nimajo dozorele kožice.

Sorte s kratko vegetacijo – zgodnje sorte pa se običajno skladiščijo krajši čas. To jih loči od srednje poznih in poznih sort. Sorte se med seboj ločijo tudi po odpornosti ali tolerantnosti na različne bolezni, ki otežujejo pridelavo krompirja. Če želimo krompir skladiščiti, potem ni napak, da se pozanimamo, kako je s to odpornostjo pri posamezni sorti. Če pa sadimo krompir samo za sprotno porabo, potem ta faktor ni najbolj pomemben. Zelo dobre informacije o odpornosti posameznih sort, tudi tujih, dobite na spletnih straneh Kmetijskega inštituta Slovenije.

Zagotovo je pomembno, ali bomo krompir po večini kuhali ali pekli, ali imamo raje svetlejše, mnogi Slovenci še vedno tudi belo meso, ali pa bolj rumenkasto. Lupina kožice sploh ne bi smela igrati vloge, saj je ne jemo.

Zato je težko odgovoriti na vprašanje, kateri krompir kupiti kar tako, na pamet. Vsekakor je po mojem smiselno pričeti z zgodnjimi sortami za sprotno porabo, ob tem pa preizkusiti še kakšno pozno sorto po nasvetu trgovca. Pri tem pa shraniti etikete na vrečkah in si na tak način sčasoma nabrati lastne izkušnje. Sama pa bi se odločila predvsem za **nove slovenske sorte krompirja**, ki so jih pri nas požlahtnili na Kmetijskem inštitutu Slovenije in so namenjene prvenstveno manj intenzivni pridelavi, kakor je ta na vrtovih.

Ne sadimo v mrzlo zemljo

Krompir za skladiščenje sadimo šele, **ko se zemlja ogreje vsaj na 8° C**, nižje temperature lahko povzročijo propad

Fotografije: M. Pušenjak

Nima najbolj nori kmet najboljšega krompirja, za dober krompir potrebujemo dobro zemljo, nekaj znanja in seveda ugodno vreme ...

prvih kalčkov, ti pa so najbolj rodovitni in predvsem veliko bolj odporni. Zato se je vedno potrebno potruditi in posaditi gomolje s prvimi klicami, tudi če so te že nekoliko porasle. Če se le da, jih ne odtrgamo. Saj se vedno pojavijo nove iz spečih očes, a če te imajo potem tanjša, nežnejša stebila, rastline pa so potem zaradi tega tudi občutljivejše na bolezni, vsekakor imajo tudi nižji pridelek. Prav tako naredijo v zemlji večje število manjših gomoljev, s katerimi mnogi ne boste zadovoljni.

Še pri temperaturah **8° C bi morali biti gomolji nakaljeni**. Mnogi menijo, da gomolje nakaljujemo na toplem ali celo v temi. To je napačen način razmišljanja. Pri nakaljevanju si želimo krepke, temne, do 1 cm dolge kalčke. Take pa dobimo samo, **če nakaljujemo pri T okoli 10 – 15° C, ne sme biti pretoplo, in na svetlobi**. Tako bodo klice močnejše, čvrste in primerne za sajenje tudi v hladnejša tla.

Ker pa je semena v trgovinah že veliko, izbor sort je zdaj največji, je smiselno seme kupiti čim prej. A doma ga dajte iz vreče v plitke zabojčke in v temen, predvsem pa hladen prostor. Temperatura naj bo nekje okoli 5° C. Tako bo počakal na primerne razmere za sajenje, vi pa boste vseeno sadili svojo najljubšo sorto.

Krompir lahko ponovno sadimo še v sredini julija

Nekateri ste to že preizkusili, drugi pa se zdaj čudite. Ja, res je, če imate možnost namakanja, lahko krompir ponovno sadite tudi po žetvi žit. Vendar sta dva pogoja, imeti morate urejeno namakanje, predvsem pa se v tem primeru res odločite samo za odporne sorte. Krompirjeva plesen je namreč jeseni neizogibna. A to spet velja za tiste, ki želite pridelati krompir za skladiščenje. Če si v jeseni ponovno želite mlade, nedozorele gomolje za pečenje, krompirjeva plesen ne bo delala večjih težav. Krompir poleti izredno hitro kali, hitro preraste zemljišče in daje višji pridelek, z več suhe snovi, in se tudi boljše skladišči. Res pa je, da v poletju, kakor je za nami, potrebuje namakanje.

Miša PUŠENJAK

Velikonočne dobrote

OREHOVA POTICA

Sestavine

Testo:

- 60 dag moke
- 3 dag kvasa
- 2 dl mleka
- 14 dag sladkorja
- 14 dag masla
- 4 rumenjaki
- 1 vanilin sladkor
- nastrgana limonina lupinica

Nadev:

- 40-50 dag orehov
- 2 dl mleka, še boljše sladke smetane
- 25 dag sladkorja
- 2 žlici ruma
- 2-3 beljaki

Priprava: Kvas zmešajte z žličko sladkorja, žličko moke in nekaj žlicami mleka ter pustite vzhajati. Če uporabljate kvas v prahu, zadostuje en paket (navadno piše za 50-70 dag moke), v tem primeru ga kar vsujete v moko.

Pripravite nadev; orehe in sladkor prelijete s sladko smetano (po želji jo zavrite, ni pa nujno), ki ste ji dodali rum. Na koncu dodajamo sneg iz beljakov – dokler nadev ni primerno mazav, ne sme pa biti preredek.

Pripravimo testo. Vse sestavine damo v skledo in zmešamo, ne smemo pozabiti dodati kvasa. Če uporabljate okrogel model, testa ni treba razdeliti na dva dela. Testo naj vzhaja – samo enkrat!

Testo razvaljajte in ga premažite z nadevom, posujte z naribano limonino lupinico, zvijte ter ga položite v pomashčen pekač. Pokrijte in pustite vzhajati, najbolje čez noč, drugače pa vsaj 6 ur. Pečete na 180°C od 60-90 minut, odvisno od modela.

Pečeno potico nekaj časa pustite v pekaču, nato jo zvrnite na prt in prekrijte. Ohlajeno posujte s sladkorjem v prahu.

Dober tek!

<https://www.mojirecepti.com/recept/o>

JAJČNI HREN

Priprava:

Jajca trdo skuhamo, olupimo in naribamo. Tudi hren naribamo in ga zmešamo z jajci. Dodamo sol, kis, bučno olje, malo vode in vse skupaj dobro premešamo.

SMETANOV HREN

Sestavine:

- hren 4 kosi
- 2 dl kisle smetane
- 100 g polnomastne skute
- drobnjak

Priprava:

Nariban hren zmešano s kisló smetano. Dodamo skuto in sesekljan drobnjak. Vse skupaj dobro premešamo.

Besedilo vir: Knjižica receptov – priloga k mlinčku za oreške Pocajt (Since 1967)

Pripravila D. J.

<https://www.mojirecepti.com/recept/o>

Ivjana Jotanović, 5. b

Matteo Ledvinka Mavrin, 2. c

Mentor Jernej Šenk

OBVESTILO IZ UREDNIŠTVA

Spoštovane občanke in občani!

Prispevke za **87. številko GLASILO OBČINE STARŠE**, ki bo izšla v tednu po 19. juniju, sprejemamo **do 28. maja 2023** na **NASLOV UREDNIŠTVA: glasilo@starse.si**.

Napisanemu prispevku dodajte NASLOV in ob koncu obvezno navedite svoje IME in PRIIMEK. Nepodpisanih prispevkov ne bomo objavljali. Tudi pri fotografijah pripišite, kdo je njihov AVTOR.

Med dvema številkami glasila bodo na 14 dni izšle tudi **NOVICE OBČINE STARŠE**.

Tudi prispevke zanje pošljite na isti naslov:
glasilo@starse.si – s pripisom: ZA NOVICE.

Ti prispevki naj bodo kratki, z največ eno fotografijo. Za **NOVICE št. 38** zbiramo prispevke **do petka, 31. marca 2023** – izšle bodo 6. aprila.

Lep delovni pozdrav!

Urednica

NAČRT IZIDA NOVIC IN GLASILO OBČINE STARŠE

NOVICE GLASILO	ZADNJA ODDAJA PRISPEVKOV	PREDVIDEN IZID
NOVICE	petek, 31. marec	četrtek, 6. april
NOVICE	petek, 14. april	četrtek, 20. april
NOVICE	petek, 5. maj	četrtek, 11. maj
NOVICE	petek, 19. maj	četrtek, 25. maj
GLASILO	nedelja, 28. maj	v tednu po 19. juniju

GLASILO OBČINE STARŠE

Izdajatelj: Občina Starše

1. številka je izšla decembra 1995.

Uredniški odbor: Daša JAKOL, odgovorna urednica,
Anita BABIČ, Anej LUKAN, Terezija MOHORKO, Marta STEPIŠNIK

Sodelavci: Občinska uprava Občine Starše, društva, Zavod OŠ Starše in drugi avtorji prispevkov

Jezikovni pregled in oblikovanje: Daša Jakol

Grafično oblikovanje in tehnično urejanje: Grafična forma HUTTER, Tržaška c. 34, Maribor

Tisk: Tiskarna HUTTER, Ulica svobode 1, Miklavž na Dr. polju

Izdano v nakladi 1500 izvodov. Vsako gospodinjstvo v občini prejme izvod brezplačno, prav tako javne institucije in zavodi na območju občine. Uredništvo si pridržuje pravico pregleda, izbire in krajšanja člankov ter spremembe naslovov. Ponatis mogoč z dovoljenjem uredništva.

GLASILO OBČINE STARŠE je vpisano v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod številko 369.

NAŠA KRIŽANKA

Foto: iz arhiva KGD Ptičica

				AVTOR: JOŽE BORKO	ZNAMKA ČESKIH AVTOMOBIL- LOV	MADŽARSKA POKRAJINA OB REKI RABI	SL. DRAMA- TURGINJA RATEJ	GRELEC CENTRALNE KURJAVE	SMUČARSKI CENTER V ŠVICI	TOMISLAV NERALIČ	POMOČ: BAI, ILANZ, KOO	RAHEL BARVNI ODTENEK, NACIK	ČLOVEK Z VELIKIMI OČMI
				ČISTI ALKO- HOL, VINSKI CVET							NOBELIJ		
				MORSKI OŽIGALKAR									
				MORSKA RIBA, ZLATOBROV						RUSJANOVO LETALO			
				PRITRDI- NICA NASPROTJE SREČE			VEZNIK			HRV. KRAJ V DALMACIJI			
							POHIŠTVO IZ PALMOVINE			DELEŽ			OBČINA STARŠE
ČASOPIS, KI GA JE SKUŠAL UVELJAVITI DAJNKO	URADNA POTRDI TEV DOKUMENTA	KORUZNI STORŽ	SLOVENSKI TELOVADEC HODŽIČ	(K)LE(N) NIKOLA TESLA		ČRKA CIRIL. AZBUKE RASTLINA ŠKARNICELJ			EDVARD KOCBEK GOJITELJ PSOV			NAJVEČJA KOTLINA V VZHODNI SLOVENIJI	EDVARD (OKRAJŠ.)
ZDRAVILIŠČE NA DOLENJ- SKEM													
PUSTOLOV- ŠČINA						LJUBLJ. GALERIJA GL. MESTO TURČIJE				HRANA			
DOMNEVNI SNEŽNI ČLOVEK V HIMALAJI				HRV. PEVEC (NENO) POT, CESTA					KLIC, POZIV DOLINA				NEKDANJI PREDKR- ŠČANSKI MENIH
NORINA RADOVAN		FEBRUAR TKANINA ZA PODLOGO					DREVESA VZDEVEK HINKA BRATUŽA						
CIGARETNI OGOREK			IZABELA (OKRAJŠ.) SL. KOLESAR (PRIMOŽ)			ANG. IGRAL- KA STARK POSODA ZA MASLO			SL. GLASB. (ATI) INDIJSKI OREH				
PREBIVALEC ITAKE					VRSTA JAVORJA AFRIŠKA ANTILOPA						(O)KE(R) KRONIČNA BOLEZEN Z IZPUŠČAJI		
SLOVENSKI PESNIK VIPOTNIK				JEZERO NA FINSKEM BRŠKANJE				SL. REŽISER (JANEZ) KIT. PESNIK (LI)					
OBRI				IT. IGRALKA MIRANDA KRAJ NA KRASU			MLAD OVČJI SAMEC						PREJŠNJE IME VIET. MESTA HOŠIMINH
OČE V FILMU NA BRAZDAH LJUBEZNI	KMEČKO ORODJE ZA RAHLJ. ZEMLJE	ADVOKAT (POGOVORNO) SL. PEVEC (MIRAN)				PALČEK	PERGAM. KRALJ (ATAL) IGNAC (LJUBK.)				OČE ŠVEDSKI PISATELJ ARNER		
PREBIVALEC RUSIJE			PREBIVALK AMANA CERKVENI ZBOR					GERMANI V VELIKI BITANJI NAZIV					
ADO DARJAN		SL. PESNICA (MAJDA) VLADE DIVAC			PREBIVALCI IRSK IVAN MINATTI				KRAJ POD FRUŠKO GORO (PIJIK(A)				
ROLETA							DRUGO NAJVEČJE MESTO V ITALIJI						
FRANCOSKI KNJIŽEVNIK GIDE				ZMAGA PRI ŠAHU			IZPITJE NA DUŠEK				ANTON NOSAN		

Rešitev, ki jo sestavite iz črk oz. besed z osenčenih polj, prepišite na dopisnico in jo **do 25. maja 2023** pošljite na naslov: OBČINA STARŠE – uredništvo, Starše 93, 2205 Starše. Morda se pri žrebu prav vam nasmehne sreča. Seveda lahko rešitev pošljete tudi po e-pošti na naslov: glasilo@starse.si.

GESLO prejšnje križanke (Glasilo št. 85): LEDENA PRAVLJICA V STARŠAH.

Izžrebanci: **1. nagrado** – knjigo Slovenija – prejme **Marta FINŽGAR, Marjeta 104, 2206 Marjeta**; **2. nagrado** – knjigo Maribor – **Igor LEPEJ, Brunšvik 69 a, 2327 Rače**; **3. nagrado** – knjigo Pohorje – **Marija OSRAJNIK, Starše 76 m, 2205 Starše**.

Nagrajencem čestitam! (Nagrade izžrebanci prejmejo po pošti.)

PUST, PUST, KRIVIH UST ...

Fotografije: Daša Jakol

